

Види врата
једне школе
Са умишљивим
покушима.

А. Прометић



ГИМНАЗИОН

ЛИСТ УЧЕНИКА И НАСТАВНИКА ГИМНАЗИЈЕ У ЧАЧКУ

ГОДИНА XX · БР. 23 · ЧАЧАК, ФЕБРУАР 2024.

ISSN 1820-5216



≈≈ НАЈБОЉИ СРЕДЊОШКОЛСКИ ЛИСТ У 2010/2011, 2012/2013, 2016/2017, 2019/2020. И 2022/2023. ≈≈



Путовање које мења поглед



1837-2007

ГИМНАЗИОН

ЛИСТ УЧЕНИКА И НАСТАВНИКА
ГИМНАЗИЈЕ У ЧАЧКУ

gimnazionca1@gmail.com

ИЗЛАЗИ ЈЕДНОМ ГОДИШЊЕ

ГОДИНА XX · БРОЈ 23 · ФЕБРУАР 2024.

Издавач:

ГИМНАЗИЈА У ЧАЧКУ

Чачак, Жупана Страцимира бр. 1

gimnazionca1@gmail.com

www.gimnazija-cacak.edu.rs

За издавача:

Иван Ружичић, директор

Главни уредник:

Ана Петковић, професор

Уредник:

Марија Катанић, професор

Професори сарадници:

Владимир Димитријевић, Александра Мишић,
Дејан Крунић, Слободан Николић, Ана Ранђић,
Марија Катанић, Мирјана Јаневска,
Мила Лекић, Ивана Андрејић, Соња Бошковић,
Биљана Мишовић, Катарина Радовановић,
Данка Радовић, Мирјана Јевтовић,
Ненад Јовићевић, Драшко Шаречевић,
Оливера Јечменица, Снежана Биорац,
Оливера Гавриловић, Радмила Радмилац

Ученици сарадници:

Ружица Тодоровић I2, Јулијана Бојовић II1,
Матија Медич II1, Вук Мајсторовић II6, Исидора
Ђуреин II7, Јања Бојовић II10, Лука Павловић III1,
Наталија Богдановић III2, Павле Ђуракић III2,
Милица Марић III2, Александра Милошевић III2,
Лука Мићовић III2, Софија Ратковић III2,
Јелисавета Станковић III2, Марија Бошковић III3,
Дуња Вишлина III3, Вујадин Вучковић III3,
Магдалена Антонијевић III4, Матеја Јовановић III4,
Алекса Петковић III4, Ђурђа Бјелић III6, Лука
Спасојевић III6, Мина Ристановић III7, Викторија
Крсмановић III8, Михаило Вукићевић III9, Нина
Николија Тимотијевић IV1, Марко Јовановић IV2,
Љубинка Тутуновић IV2, Лука Вуковић IV3,
Нађа Рисимовић IV3, Јована Секулић IV3,
Петар Љујић IV4, Илија Цвијовић IV4, Тара
Петровић IV4, Кристина Протић IV5, Лука
Дмитровић IV6, Михаило Јањушевић IV7, Милица
Лепосавић IV7, Маријана Петронијевић IV7,
Андреј Спасић IV7, Маша Штавланин IV7,
Ленка Ружичић IV10, Симона Микић IV10.

Ликовно-графички уредник:
Светлана Џида, професор

Лектура и коректура:
Слободан Николић, професор

Штампа:

„Знамграф“ – Чачак

Тираж: 1.300

ISSN 1820-5216 = Гимназион
COBISS.SR-ID 120282829

Најусејешнији мајшуранић
генерације 2022/2023. године
које је школа наирадила



Матија С. Обреновић, IV3
(прва наирада)

ЗВЕЗДА У

(Говор на додели диплома,

Данас, док стојим овде пред вама, не знам за сјид.
За мене, а и за вас, постоји само једна реч - понос. Све
остало заборавите и преустите се овом живојном
шренућку (...) Страх од нејознајој је човеку урођен,
али се ви, моја генерацијо, немојте плашити. Иза нас
не остају речи, већ дела (...) А сви дивни шренуци који су
обележили неше гимназијско школовање и одрасћање у
Чачку, праћите нас где год били, ма колико далеко. Јер,



Ивана С. Стојановић, IV8
(група наирага)



Маја А. Боровић, IV2
(шрећна наирага)



БЕСКРАЈНОМ КРУГУ

9. јун 2023. године; изабрани одломци)

није далеко оно што је далеко, већ оно што до срца нема мост (...). Будиће здрави, срећни, уишиће жељене факултете, а једној дана када се будемо поново окупили, понесиће фотографије својих породица (...). А, до следеће сусрешће пожелео бих вам само једно – следиће своје снове! (...) Ми смо та звезда у бескрајном плавом кругу и овај свет је наш! И тек ће бити!

Маија Обреновић, IV3 (2022/2023)

АЗИЈА-ЧАЧАК



Фото: „БУС ПЛУС“ Чачак

САДРЖАЈ

Добри и међу добрим људима	4
Могу да кажем само једно: ХВАЛА!	8
Ништа није ни црно ни бело у животу	9
Не радујте се одласку, већ уживајте	9
Наши „вуковци“ у Братислави, Прагу, Бечу и Будимпешти	6
Златни дани нашег хора	7
Наша златна Маријана /Шта говорите док ћутите?	10
Песник преводи Божје поруке на људски род	11
Сви за једног, један за сви!	12
Награда на Вуковој ликовној смотри	13
„ПЛАНИНА“	14
ТОПЛО ОСМЕХ - НАЈЛЕПШИ НОВОГОДИШЊИ ПОКЛОН	15
Актуелности	16
Чачанска родна	16
ДЕЦЕМБАРСКА НАГРАДА ГРАДА ЧАЧКА / СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА	17
Одбијемо да учествујемо у банализацији нашег позива	18
Идентитет једне школе се не гради у две недеље септембра / Лекција из достојанства	19
Писмо подршке својој Гимназији	20
IN MEMORIAM	20
Сећање / СЕЋАЊЕ НА САРУ	20
Где су, шта раде?	33
Студент генерације на Филолошком факултету	21
Алекса, Алекса, Алекса...	23
Историјске стране	24
ИВО ЛОЛА РИБАР	24
Сто двадесет година од Мајског преврата	25
Култура	26
Како је један Мома добио улицу у Београду	26
Поетски расадник: Тражим боју за своје небо	27
Истина и слобода / Случајни сусрет са Кустом	29
„УТРО И ВЕЧЕ“ ЈУНА ФОСЕА / ПРЕДАВАЊЕ ДР РУДОЛФА ХЕНЗЕЛА	30
Позориште као место повратка уметности у живот	31
Аматерско позориште у Чачку	32
Даске које живот значе / Случај породице Зеко	33
Изложба „Испит зрелости“ у Галерији Музеја / С Надеждом кроз време	34
Надежда Петровић – модерност и нација	35
Библиотека је место где... / Када помислим на библиотеку...	36
Живеле књиге / Одељење стране књиге у Градској библиотеци	37
Вече прозног стваралаштва Александре Мишић / Моје мисли након читања песме „Покора“	38
О речима	39
Наука	40
Од гимназијских клупа до научних врхунаца	40
Моћ говора	41
У одјецима / Жмурке / Затишје / Венчање	41
Ово је време изашло из зглоба... / Царски албатрос	42
Тишина / Напослетку желим рећи...	43
Мрак, тишина и тотални мир / Бити странац међу људима	44
Филозофија уметности и уметност филозофије	45
My impressions on Mihaјlo Pupin's autobiography / Colors / Merci pour aujourd'hui	46
„LOVE CONQUERS WAR“ (SOPHOCLES)	47
Путописи	62
Земља боја, мириса и осмеха	48
Окићени котиносима	49
Лепоте Апенинског полуострва	50
Путовање које мења поглед на уметност	52
Рас – наша колевка	53
У лијепом старом граду Вишеграду...	54
ГДЕ БУДИМ ЉУБИ ПЕШТУ	55
Школски дани	56
Гимназијска круна у Новом Саду	56
Шетња Овчарско-кабларском клисуром / Да зелено постане зеленије 58	
Шума блиста, шума пева!	59
Прича о нашем другарству има диван почетак / Игра знања	60
Отворено са гинекологом о...	61
Mens sana in corpore sano	62
Занимљивости	63
Што год ткаш, везуј конце за небо / Наполеон	63
Места која нам недостају	64
Волонтирање као хоби	65
Провери своје знање из историје	66
БИСЕРИ УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА	66

Могу да кажем само једно: ХВАЛА!

Већ одавно отпочео је децембар и донео брдо обавеза које са свих страна „гуше“ бруцоша, било да су то колоквијуми, овера семестра, вежбе, предавања... Ако бисте ме ових дана питали како се зovem, не бих знао да вам кажем. Но, неретко застанем и кажем себи: „Шта бих дао да сам још увек у средњој школи!“ Када мало боље размислим, факултет се не разликује много од средње школе, осим што вас тамо нико ни на шта не тера, јер ће вам рећи: „Колега, није Вам ово средња школа. Ако нећете да седите овде, слободно изађите. Факултет је ствар избора.“ Поред тога, учи се десет пута више и спава десет пута мање, што неким гимназијалцима и није незнано. Ипак, средња школа ми је значила као одлична основа за наградњу. Узећу као пример, будући да студирам Медицински факултет Универзитета у Београду, предмет који се зове хумана генетика. Заиста ми је значило што сам неке од ствари које учим на овом предмету, чуо управо у Гимназији од професорке Оље, јер да нисам, за мене би асистенткиња причала три сата на вежбама на кинеском језику. Осврнуо бих се на неколико ствари које су обележиле моје четворогодишње школовање.

Несумњиво најупечатљивији утисак из средње школе оставило је моје одељење. Већина нас из генерације смо се знали, а на факултету, да будем искрен, и даље не знам имена свих људи из моје групе у којој нас има седамдесет. Када са неким четири године проводите сваки дан и делите све, почевши од доручка, воде, интернета, мука, папира на тесту, почињете да се осећате везано за те људе, али и то место. Заправо, били смо веома складни, ма колико се понекада нисмо подносили. Има тога и на факултету, али имам утисак да смо се много брже повезали, те прве недеље септембра 2019. године. Можда сам касно схватио какав су, заправо, поједини професори имали однос према нама, без обзира што су нас прогањали за сваки час на ком се не појавимо или због лекције коју нисмо научили. Сада могу да кажем само једно: *Хвала!* Као што сам већ рекао, после средње школе нико

вас неће ни за шта јурити, ви немате чак ни име, ви сте само број, а најпре, ви сте колега. Могао бих да дужим о разликама између факултета и средње школе цео дан, али да се вратим на тему, пре него што завршимо на томе зашто колегици која седи поред мене на вежбама из хистологије „лети“ микрозавртањ на микроскопу.

Памтићу Гимназију по изузетно пријатној атмосфери која је била ни претерано опуштена ни претерано напета, баш онаква каква треба да буде (осим ако ми то не променимо). Позвао бих вас на један ЧОС код разредног, када правдамо изостанке, или на час српског код наше Гаге, који су свакоме у IV3 били омиљени. Истакао бих, између осталог, и хор професорке Мире, и најтоплије бих препоручио сваком будућем ђаку да нипошто не пропусти ту прилику. Кад смо већ код прилика, у четвртој години нисмо пропуштали прилику да у првој смени одјуримо на одмору у „Пеливан“. Сваке године смо имали неку „фазу“ на која места бисмо трчали на великом одмору (почевши од гирос-пице у „Велвету“ у првој години, што је незаобилазна фаза сваког првака) и то периодично мењали када нам

досади. Гимназија је одувек била позната по својим екскурзијама, од којих смо ми, сплетом околности, ишли само на једну (било је то веома занимљивих седам дана), што нико од нас неће прежалити. Нећу заборавити ни наше развлачење до стазе на физичком, као и хватање свих могућих кривина. Школовање су, наравно, обележили и догађаји ван школе – осамнаести рођендани, кафе после часова, изласци викендом... У тренуцима када нам је то највише било потребно, радили бисмо нешто друго уместо наставне јединице на часу, изјадали се, причали о неким анегдотама, које се могу објавити у посебној књизи, али и причали о неким општеобразовним стварима, што сматрам да је суштина Гимназије – понети опште знање. Лагао бих када бих рекао да је све било идеално, јер уопште није. Две године школовања обележили су пандемија и сталан страх. Нажалост, дешавају се и трагедије, где губимо оне нама најближе. Али, не брините, и даље мислимо на њих!

За крај бих имао да поручим следеће – *Гимназија уојшће није сјрашна*. Уз добру организацију, али и подршку, апсолутно је све могуће. Целу средњу школу сам излазио, успео да постигнем и више него одличан успех, ишао у теретану, положио војњу, путовао, али и стигао да се одморим од свега тога. Окружите се само правим људима, а све остало ће благовремено доћи!

Маџија Обреновић, IV3 (2022/2023)



Фото: БУС ПЛУС Чанак

Ништа није ни црно ни бело у животу



Ниједна година није била иста. Почевши од прве, која је једном половином била похађана онлајн путем, преко друге током које је била комбинована настава, долазимо до треће, моје омиљене. Тада сам отишла на програм тромесечне размене у Русију, преко АФС Интеркултуре Србије. Пропустила сам скоро цело прво полугодиште, а оцене у школи ми нису прихватили, јер програм размене није био на целу годину. Није било страшно бити неоцењен из десет предмета. Мислићете да јесте, али није. Ниједна оцена се не може мерити с искуством које сам на размени стекла, нити са пријатељима, професорима и волонтерима које сам тамо упознала. Тада сам по први пут изашла из своје уобичајене рутине и упутила се у мени непознат свет. Први пут сам толико дуго била одвојена од породице, пријатеља и била у ситуацији да се навикнем да живим у новој, другачијој средини, где не важе иста правила. Искуство је непроцењиво и ни за шта на свету га не бих мењала. Иако је размена била релативно кратка, за та три месеца сам схватила много ствари, а и касније ме је то мотивисало да променим неке своје навике и да почнем да се бавим још неким лепим стварима. Волим да учим, али нисам желела да ми то буде једина ствар у животу. Увек сам била заинтересована да имам неке активности и ван школе. У почетку су то била такмичења, како у школи тако и у Регионалном центру за таленте Чачак, а након тога и волонтирања у АФС-у, као и у Црвеном крсту Чачак. На крају сам успела да све градиво које сам пропустила надокнадим, а професори су имали разумевања и били увек ту да ми помогну. Трећу годину сам на крају

завршила као најбољи трећак и добила Светосавску награду, што ми је веома значило, иако то нисам очекивала.

Четврта година свима је прошла брзо. То је била једина школска година током које сам, од почетка до краја, редовно ишла у школу. Ко би рекао да ће на крају тако испасти! Схватила сам да никада не треба да одустајемо од ствари које волимо да радимо, као и да не треба да се плашимо да унесемо промене у свој живот. Уколико неке ствари волимо, увек ћемо наћи времена за њих, ма колико нам се чинило немогуће због тога што за ту седмицу имамо много да учимо. Управо сам у Гимназији научила чему треба да дам предност у животу и да се све може стићи, али уколико се нешто некада не догоди онако како смо замишљали, не треба одмах да очајавамо. Биће прилике за исправку. Како су нама професори говорили: *Ништа није ни црно ни бело у животи*. У лепом сећању остали су ми сви излети које смо имали, као и пријатељи које сам стекла, али не смем заборавити ни професоре који су нас учили разним стварима, како о животу тако и о наукама које су нам предавали. Истина је да је с неким професорима било занимљивије причати о свему другом, само не о градиву, али добро, све те лекције биле су корисне. Могуће је да смо их боље запамтили него само градиво.

Када се осврнем на своје школовање у Гимназији, схватам да ништа не бих мењала чак ни кад бих могла да све поново прођем. Сви тренуци, било лепо или ружно, имају своје место које, ако би се заменило, целина не би била оваква каква јесте.

Ивана Сџојановић, IV₈ (2022/2023)

Не радујте се одласку, већ уживајте

Иако сам Гимназију завршила пре само шест месеци, имам осећај као да је то било давно. Много тога се десило, почевши од пријемног уписа на факултет, такозваног најдужег распуста, па и почетак самог факултета. Ниједном, откако сам званично завршила средњу школу и примила диплому 9. јуна, нисам пожелела да се вратим. Завршила сам то четворогодишње поглавље свог живота и у њему сам уживала.

Као и сваки почетак, први разред Гимназије био је изазован – нови професори, ново окружење и нови пријатељи. Кад смо помислили да је све кренуло како треба и кад смо почели да формирамо нова пријатељства, појавила се корона и све је кренуло испочетка. Кроз наредна два разреда наставу смо пратили и уживо и онлајн. Сви смо се са тим носили другачије, али смо се трудили да једни другима олакшамо и помогнемо кад год је то потребно. Пријатељства су била пред изазовом; да ли ће нас подела на групе, које готово немају контакта, у потпуности раздвојити? Међутим, у четвртој години није било трага тој раздвојености. Поново смо сви били заједно, пратили наставу, смејали се, спремали пријемне испите и подржавали једни друге при избору факултета.

Док сте у средњој школи, фокусирајте се само на оцене, учење и успех, да би вам то помогло при упису факултета. Истина је да је успех који се носи из школе битан, али сматрам да су успомене из учионица много важније од било које оцене коју ћете икада добити.

Тек када напустите средњу школу схватите колико је тај период вашег живота заиста био леп. Заборавите све неправде, несугласице, нервозу око тестова и испитивања и у свом сећању задржите само смех, дружење с пријатељима и знање које сте стекли. Не радујте се одласку, већ уживајте у сваком тренутку проведеном у средњој школи. Ваша будућност неће побећи, али прошлост не можете вратити. Зато, да бисте без жаљења наставили свој пут, уживајте у сваком тренутку, јер је то оно што је на крају најважније.

Маја Боровић, IV₂ (2022/2023)

Наши „вуковци“ у Братислави, Прагу, Бечу и Будимпешти

Традиционално, и ове године, носиоци дипломе „Вук Караџић“ били су награђени путовањем по земљама Средње Европе. Успомене које памтимо проткане су предивним призорима које смо видели, као и незаборавним тренуцима које смо заједно провели. Екскурзија је обухватала обилазак четири средњоевропске престонице, као и посету мањим местима која их окружују.

Пут нас је из Чачка повео право у словачку престоницу Братиславу. Ту смо провели поподне, шетајући и уживајући у мирноћи главног града на какву нисмо навикли. Након обиласка и слободног времена проведеног у Братислави, упутили смо се ка Прагу, граду у ком смо провели највише времена. Сваким новим кораком расло је одушевљење лепотом коју овај град у себи носи. Обилазак је почео посетом катедрале Светог Вита, Прашког дворца и посматрањем смене дворске страже. Затим смо нашу пешачку туру наставили преко чувеног Карловог моста, до старог града са препознатљивим Астрономским сатом, где смо имали прилику да присуствујемо перформансу који се дешава увек када часовник откуца пун сат. Пловидба Влтавом учинила је да Праг доживимо из мало другачије перспективе. Лепота овог града не нестаје чак ни кад

падне ноћ. Уживали смо и у вечерњим шетњама и обиласцима, као и у дивној енергији веселог народа. Наша следећа станица, пре него што смо се опростили са Чешком, била је бања Карлове Вари. Сушта супротност Прагу по миру који овде влада, док га са Прагом спајају раскош и отменост којим одише где год да крочите. Након тродневног боравка, напуштамо Чешку и пут нас даље води у Беч. Вишечасовно путовање и умор исплатили су се када смо крочили у овај прелепи град. Незабораван обилазак дворца Белведере, разгледање председничких одаја палате Хофбург, шетња улицом и градским тргом где се налази величанствена катедрала Светог Стефана, само су неке од слика којих се радо сећамо. Постепено смо се приближавали кући и нашем путовању ближио се крај. Уследио је панорамски обилазак мађарске престонице Будимпеште, као и посета Сентандреји, граду ван граница наше земље чији су становници некада у највећем проценту били управо Срби.

Путовање кроз историју, културу и векове по европским градовима прошло је брже него што смо могли да замислимо. Била нам је част што су наш вишегодишњи труд и успех награђени на овај начин. Сигурна сам да ћемо га се са осмехом на лицу заувек радо сећати.

Софија Савић, IV4 (2022/2023)



Златни дани нашег хора

Експлозија гласа, младости, радости и аплауза

Хор чачанске Гимназије, под диригентском палицом професорке Мирјане Јаневске, у уторак, 12. септембра, приредио је још један фантастичан и незабораван доживљај за публику. На концерту, под називом „Мома, мома будна снови“, у пуном малом двористи Гимназије, енергију младости, радости и умећа, публика је награђивала громогласним дугим аплаузима. Мисија професорке Јаневске је успела, јер како каже, на правом је месту, са правим људима, младим, насмејаним, срећним, који на свим наступима дају не максимално, не 100, већ много више од тога, 200 одсто. А то могу потврдити сви који су то вече били на концерту.

Према речима професорке Мирјане Јаневске, повод за концерт под називом „Мома, мома будна снови“ била је веома успешна „хорска“ година која је оставила посебан печат. Поред тога, желели су да драге матуранте, већ бруцоше, испрате уз песму.

(Чачански глас, 15. септембар 2023)

Успешна година хора чачанске Гимназије крунисана наградом

Једногласном одлуком Комисије, Награда „Светислав Милић - Младима од срца“ припала је хору чачанске Гимназије, под диригентском палицом професорке музичке културе Мирјане Јаневске. Повеља и статуа професорки су свечано уручени на церемонији доделе награда, 15. новембра, на великој сцени Народног позоришта у Нишу.

Деца су, као и професорка, вест о награди дочекала са великим изненађењем и радосћу. Али, како каже наша саговорница: „Још увек нису свесни шта су постигли, јер је ова година била баш успешна“. Песма „Мома, мома будна снови“ прославила је хор чачанске Гимназије, након што је на друштвеним мрежама освануо снимак са дружења из учионице. Од тада их прате успех и бројни концерти.



„Недавно смо примили награду у Народном позоришту у Нишу. Наша прва већа награда. Имала сам велику част да из публике гледам церемонију доделе. То је осећај који не умем да опишем. На сцени професорка прима награду, а ја иза ње видим све нас, кроз главу ми пролазе све партитуре на којима смо претходних месеци радили. Чујем цео хор како пева. Дошло ми је да устанем и људима који су седели у сали испричам колика је повластица и срећа бити део хора који је управо награђен“, утисци су „од срца“ Нађе Рисимовић, члана хора Гимназије.

И Нађин колега Лука Павловић дели њено одушевљење:

„Сматрам да је ова награда круна нашег дугогодишњег рада и труда. Пробе се често одржавају после шестог или седмог часа, па чак и викендом. Међутим, никоме није тешко да издвоји своје време и дође на пробу. Срећан сам

што је неко препознао наш труд и предложио нас за награду. На додели сам се осећао почаствовано и привилеговано. Веома ми је драго да ме је професорка изабрала да будем један од представника школе на додели. Осећај је просто неописив.“

(Чачански глас, 24. новембар 2023)

Овај хор није само музички ансамбл, већ и заједница која окупља младе људе са великом страшћу према музици. Њихове пробе су права експлозија младости и радости.

(Морава Инфо, 31. октобар 2023)

Чланови хора, њихова диригенткиња, као и сви запослени у чачанској Гимназији, својим радом показују да за Србију има наде. Награда „Светислав Милић - младима од срца“ за културу и умет-



ност заслужено припада хору Мирјане Јаневске из Чачка, који својом страшћу и преданошћу музици обogaђује културни пејзаж наше заједнице.

*Јован Милић,
оснивач и ушетељивач наираде
„Светислав Милић - младима од срца“*

Њихови наступи су били посебно импресивни на догађајима у организацији Прве београдске гимназије, Фестивала „Прича“, Фестивала духовне и световне музике у Пожаревцу и сличним догађајима. Овај хор је имао прилику да наступа чак и са познатим музичким извођачима, групом „Рибља чорба“, а њихово извођење нумере „Златни дан“ побрало је све позитивне критике.

*Јован Милић,
оснивач и ушетељивач наираде
„Светислав Милић - младима од срца“*

Школска слава Свети Сава добила је још једну химну. Снимак ђака Гимназије у Чачку који певају у учионици запалио је друштвене мреже.

(Сџушњик, 30. јануар 2023)

Годинама огледало Гимназије у Чачку, школски хор је преко ноћи постао популаран широм земље захваљујући сјајном извођењу композиције, али и топлим односу са професорком Мирјаном Јаневском, који на снимку не може да се не приметити.

(Сџушњик, 30. јануар 2023)

Хвала дивном хору чачанске Гимназије и сјајној диригенткињи Мири, заиста су померили границе Србије на ЦЕО свет.

*Дубравка Ујарковић,
ауторка песме „Мома“*



Како је све почело

Док смо се 2022. године спремали за свечану доделу диплома матурантима, на интернету је освануо снимак наше пробе која се одржавала у холу школе. Снимак је дошао и до Бисере Велетанлић, која је отпевала ову песму, а чији је аутор Корнелије Ковач. Посебна нам је част што смо похвале за интерпретацију добили и од аутора ове песме. Нашу упорност и преданост раду препознали су Васил Хаџиманов и сестре Ковач, што нас је мотивисало да и даље радимо и вежбамо. Након Светосавског програма, који је одушевљено дочекан најпре у просторијама школе, а онда и од стране публике читаве земље и региона, уследио је низ гостовања. Такође, и ми смо угостили неколико представника различитих телевизијских и новинарских организација и са њима поделили делић атмосфере са проба.

Песничко вече „Језиком кроз стих“ и остали наступи

Поводом Међународног дана матерњег језика, млади под окриљем Канцеларије за младе града Чачка трећу годину заредом организовали су песничко

вече под називом „Језиком кроз стих“. Овај догађај за примарни циљ има очување вредности матерњег језика, а уз то и окупљање младих, како афирмисаних тако и неафирмисаних уметника, који су се представили неком од својих песама. У предасима између стихова, вече су употпунили музика и плес. Публика је уживала у представљању Балетског студија „Адађо АС“, Плесног клуба „Луна“, Музичке школе „Др Војислав Вучковић“, као и нашег школског хора. Ово је само један од културно-уметничких догађаја у којима је хор чачанске Гимназије узео учешће.

У наставку су наведени сви наступи хора из периода који обухвата ово издање школског часописа: снимање емисије за телевизију „Храм“ у просторијама школе; снимање емисије за телевизију „РТС“ у просторијама школе; Песничко вече „Језиком кроз стих“, Културни центар Чачак; „Масленица или Бела недеља“ - Покладе, Народни музеј Чачка; Удружење гуслара „Танаско Рајић“; Први Међународни симпозијум о биотехнологији, Агрономски факултет, Чачак; хуманитарни концерт Ђачког парламента, Музичка школа „Др Војислав Вучковић“; отварање изложбе „Испит зрелости“, Народни музеј Чачак; предавање „Песмом до здравља“, Друштво за борбу против шећерне болести „Diabetes mellitus“, Чачак; снимање емисије за „Дневник западне Србије“, просторије школе; снимање емисије „Нећете веровати“, просторије школе; додела диплома матурантима, мало двориште Гимназије; концерт Балетског студија „Адађо АС“, Културни центар Чачак; концерт хора, мало двориште Гимназије; Фестивал „Прича“, Спортска хала „Борац“; „Чачак трчи“ (чачански полумаратон), плато испред Дома културе; реприза концерта, Дом ученика средњих школа; јубилеј Агрономског факултета, Агрономски факултет, Чачак; „Чачак - танго фест“, Културни центар Чачак; књижевно вече



Слађане Миленковић; јубилеј Техничког факултета Универзитета у Крагујевцу, Технички факултет Чачак; снимање емисије за телевизију Нова С, просторије школе; отварање изложбе „Деца у рату: Српски избеглички домови у Матарушкој бањи“; Међуопштински историјски архив Чачак; музичко-поетско вече Ивана Босиљчића, Културни центар Чачак; изложба поводом 185 година дипломатских односа Србије и Русије и Новогодишњи концерт, Народни музеј Чачак.

Нађа Рисимовић, IV3
Лука Павловић, III1
Најшалија Бојдановић, III2
Исидора Ђуреин, II7

Мома, мома будна снови

У малом дворишту Гимназије 12. септембра 2023. одржано је музичко-поетско вече под називом „Мома, мома будна снови“. Програм је, пред бројном публиком, представницима медија, ученицима, професорима и родитељима, био прилика да се представи хор чачанске Гимназије који је већ афирмисан и познат по својим упечатљивим наступима широм земље. Под управом професорке Мирјане Јаневске хор је извео петнаестак нумера домаћих и страних извођача, као и народних мелодија. Програм су водиле професорка Александра Мишић и матуранткиња Милица Лепосавић.

Занимљиво је да су многи некадашњи ученици наше школе радили аранжмане за песме. Такође, у приредби су учествовали и свршени матуранти који су већ наредног дана отпочели бруцошке дане на својим факултетима. Програм је изведен десетак дана касније и пред публиком у Дому ученика у Чачку. ЈЕДНОМ ХОРИСТА – УВЕК ХОРИСТА.

Александра Мишић,
професор српској језика и књижевности

Шта хор за тебе значи?

- „За мене хор представља бег од стварног света, место за најбоље дружење и, наравно, место где настају најлепше мелодије. Једном хориста, увек хориста!“
- „Заједница која ме чини срећном је хор. Мир ме обузима сваки пут када певам. Омиљена нумера ми је „Мома“.“
- „Усавршавање вокалних способности, допуњавање знања из света музике.“
- „Хор за мене представља значајно искуство и вид дружења у којем ми је драго да могу, заједно са пријатељима, да представљам школу.“
- „Хор за мене значи повремено одмор од обавеза.“
- „За мене хор представља нешто неописиво. Није ми тешко да долазим и не сматрам то као обавезу. Некад има и лепо послужење.“
- „Хор за мене представља заједницу и место где не морам да размишљам о својим проблемима.“
- „Дружење, забаву, наступе. Нешто без чега, као матурант, не знам како ћу након завршетка средње школе.“
- „Хор за мене представља дружење и забаву. Сваке недеље заједно певамо и дружимо се.“
- „Хор за мене представља добру забаву, дружење и љубав према музици.“
- „За мене хор представља диван филм пун успомена, дружења, суза и смеха. Позитивна енергија је оно што се осећа када запевамо у нашој деветнаестици.“
- „Слобода изражавања кроз музику, осећај припадности.“
- „Певање у хору за мене значи прилику да радим оно што волим. Уживам у сваком тренутку. Док певам, заборављам на све бриге и проблеме.“
- „За мене представља одмор од школе и дружење.“
- „За мене хор значи дружење, певање, забаву.“
- „Хор за мене представља место где не мислим на школске обавезе, где сви долазимо ведрога духа и доброг расположења.“
- „Волим хор зато што представља срећу и љубав.“
- „Хор за мене представља дружење, певање и забаву.“
- „Хор за мене представља дружење, нова пријатељства, нова знања.“
- „Пре свега екипа која је преталентована. То је ново одељење. Сви пролазите кроз лепо и ружно заједно. Много смеха и радости уз песму, иако су пробе чак и викендом.“





Маријана, литерарни бисер

Маријана Петронијевић (IV7) заиста је девојка за пример! Иза ње су бројне литерарне награде, између осталих, „Борино перо“, награда Вукове задужбине у Нишу, републичке награде у Регионалном центру за таленте, као и међународна награда – друго место на конкурсима „Шантићева реч“ у Београду. И то није све. Освојила је прво место на „Дисовом пролећу“ за свој есеј о великом песнику. Учествовала је на Републичком фестивалу кратког филма. Најновије Маријанине награде су: прво место на Државном такмичењу у беседништву у Нишу (новембар 2023) и прво место за прозни текст на Међународном литерарном конкурсима Удружења „Чувари дела Вука Караџића“ под називом „Млади чувари српске народне културе“ 2023. године. Заиста, наша златна девојка!

Александра Мишић,
професор српског језика и књижевности

Шта говорите док ћутите?

Избројала сам четири хитне помоћи јуче у Чачку. Само на секунд подигла сам главу и запитала се по кога иду. И одмах се вратила разговору. А неко је можда умро. Неко је можда хтео да умре. Шта ја имам с тим? Истина је, не могу да урадим ништа. Да ли бих се само на тренутак окренула да то ротирајуће светло жури ка мојој кући? Данашњи човек је понајвише празнина. Човек не мрзи живот, не мрзи себе, друге људе, већ је равнодушан. Постао је равна линија. А живот је све осим равне линије. Планета је постала попут пуног аутобуса у коме мораш ставити слушалице да не чујеш сталне расправе и ружне речи. Препустиш се мислима гледајући кроз прозор и чини ти се сам си. Довољан си сам себи. Али, то је само привид. Да нема тих нервних возача, како бих дошла до школе? Човеку је неопходан други човек.

Осам милијарди људи, а нико никога не познаје. Једни друге не слушамо. Туђе извињење не желимо да чујемо, јер увек можемо упознати нове људе, а напустити старе. Енергија се не троши. Све се само једно у друго претапа. Све је Једно. Ако је све Једно, шта је ново, а шта је старо? Од људи се очекује да говоре ново. Али, ново не постоји. Човек, ако и јесте празна таблица, то је само једном. А са таблице се ништа не може обрисати. Бог ће опростити. Али не зато што је таблица празна, већ зато што је исписана. Ја желим да видим добро у људима, али то добро не могу да видим јер када неког сретнем, главу из навике спуштам ка земљи. Шта би се догодило да глава остане онде где природно јесте? Када станем

усправно, чврсто на земљи, затворим, а потом отворим очи, ја видим право. Ја видим Вас. Ја видим људе. Сви смо ми људи. Исти они који су започињали ратове, убијали, који су рађали, певали, плесали, исти они који су одустали. Они који су грешили. Грешка је неминовна. Да сам ја била у рату, да ли бих убила? Ја нисам ништа боља ни од једног човека. У нама исто срце куца, нама исти ум влада. Исте су наше потребе. Ми само немамо прилику да будемо најгори. Али, када је та прилика све што будемо имали, хоћемо ли бити најгори? Бићемо. Како онда да не мрзим човека? Опроштајем. Молим Бога да нас њему научи. Насупрот опроштају смеши се пакао. И ми сви гледамо у пакао. Сви гледамо доле. Будите мало непристојни и слушајте туђе разговоре на улици. Погледајте у та забринута лица и спуштене погледе. Сви гледају доле! А ено неба. Сваког дана све лепше, другачије, а сваког дана то једно исто небо. Човек се плаши да опрости. Плаши се биће изигран, испашће глуп, испашће наиван. Не жели да дозволи да други над њим влада. А једино је мржња та која жели да завлада човеком. Опроштај ослобађа. Ја не желим да цео живот гледам доле. Да не смем да погледам у очи другом човеку зато што ми није стало до чега говори. Слушајте људе шта говоре. Толико вапаја за помоћ. Људи могу да помогну другима. Људи и треба да помогну другима. Јуче ми је млађи брат рекао да је добио два из српског. *Како два? Ја сам увек добијала петцице. Како ниси могао то да научиш? Зашићо ниси научио? Зар мој браћо да добије два из српског?* Свашта сам му рекла. Видела сам му у

очима, заплакаће. Било ми је жао. Тек тад сам осетила мрвицу онога што он осећа. Пошао је у пети разред. Није знао, није препознао лепоту српског језика. А ја га критикујем. Хајде да му покажем како је леп наш језик. Хајде да му покажем како је лепа реч. Да му покажем како је реч та која све повезује. Написали смо причу. Заједно. Видела сам му у очима, заволео је реч. Била сам ту да му помогнем. Да га разумем. Да га саслушам. Ми нисмо сами. Не рађамо се сами. Одакле то да се рађате сами, да умирате сами? Па мајка је ту! Отац је ту! Нека породица буде ту. Треба чувати везе међу људима. Треба опростити.

Љубав је решење. Андрић каже: „Љубав, кад је искрена и дубока, лако прашта и заборавља.“ Али толико смо далеко од ње. Када кажем љубав, не помислим ништа. А имам смелости да вам је поменем. Шта је вама синуло у глави када кажем: *Одговор је љубав?* Човек који опрашта је човек који живи. Човек који осећа је човек који живи. Човек који слуша је човек који живи. Чујете ли ме? Чујете ли шта говорим? Чујем ли ја себе шта говорим? И чујем ли ја вас шта говорите док ћутите? Први корак да човек истински осети јесте да се покаје. Да се покаје што ништа не чује. Да се покаје што ништа не види. А Бог ће му опростити, ако нико други неће. Јер ова земља никада неће бити рај. Али опростимо да не би била пакао.

Маријана Петронијевић, IV7
(наирађена беседа на Државном такмичењу у беседништву, Гимназија „Стеван Сремац“
Ниш, новембар 2023)
Ментор: Александра Мишић

И да није било
опраштања и
заборава, неправда
би прекрила свет и
створила од њега
прави пакао

(такмичење у беседништву)

Нишка гимназија „Стеван Сремац“ расписала је конкурс на тему „И да није било опраштања и заборава, неправда би прекрила свет и створила од њега прави пакао“ за такмичење у беседништву. Беседа је писана по тачно утврђеним критеријумима (стил, трајање, креативност, оригиналност, прибраност, изражајност, употреба гласа, однос са публиком...). Када су нам јавили да је беседа прошла у финално такмичење, почело је активно вежбање. Неколико дана пре такмичења професорка и ја обавештене смо да ће се одржати припрема у њиховој гимназији где ће нам дати смернице - шта треба да поправимо, шта је добро... Упркос томе што није било начина да дођем у термину који су одредили, јер превоза није било, успела сам да присуствујем часу путем онлајн-састанка. Када смо дошли у Ниш, 20. новембра, организатори такмичења лепо су нас дочекали и показали нам своју школу. Такмичење је трајало четири сата са једном паузом од 15 минута. Учествовала су 24 учесника из разних средњих школа из Србије. Сви су говорили своје беседе које су биле одличне, оригиналне и упечатљиве. Када је кренуло проглашење похваљених беседа, а затим и прва три места, нисам ни очекивала да ћу чути своје име. Ипак, моје име прочитано је последње. Освојила сам прво место. Уручене су награде, а затим сам још једном говорила беседу, чиме је такмичење завршено. Моје искуство је било дивно, упознала сам много људи са сличним погледима на свет, имала прилику да поделим своје мишљење, а затим смо вече засладили укусним колачима из оближње нишке посластичарнице.

Маријана Пејтронјевић, IVз

Песник преводи Божје поруке на људски род

Налик књижевности, свет снова је слободан свет у коме живот плеше неким новим, тек осмишљеним, али однекуд познатим корацима и поставља човека на место ствараоца. Човек постане и главни лик и писац приче. Страшно место за њега. Дивно место за њега. Записујем своје снове. Желим макар делић пута на који су ме одвели на јави да сачувам. Дана дванаестог фебруара: Сањала сам да сам умрла и после смрти постала анђео који, у облику духа, посматра и чува своју породицу. Дана другог октобра: Сањала сам да сам убила човека секиром. Ко сам ја – убица или анђео?

Књижевност и ја, као у сваком браку, имамо своје успоне и падове. Често помислим како је сасвим једноставна, сасвим јасна, како је свака метафора сасвим провидна, свака симбол блјутавог укуса и кажем себи: „Не мораш да читаш“. А већ сутра, нехотице, прочитах неку причу. И задиви ме њена лепота и моја глупавост. Тако нерадо, затражила сам „Хамлета“ из библиотеке. Чак срамежљиво. Јер зашто ја морам читати класике уместо да их пишем? Увек сам књижевност варала са гордошћу. Ипак, обавезе су обавезе. Безвољно и тремо завалих се на столицу и одлучих да ће то вече бити потрошено на „Хамлета“. Те ноћи, уместо у свет снова, ушуњала сам се опет у свет књижевности. Како се провукох кроз врата широм отворена, поче плјусак. Падало је зашто и падало је како и падало је где и падало је ко. А највише је падало невидљивих суза. Јер ја не замрзех Клаудија нити заволех Хамлета. Добро зна књижевност да у њој прво тражим гордост. Али није љута она, јер је често из гордости и настала. Зато ја, намерно и ненамерно, тражим онај лик коме сам највише слична. Јер, само тако сам процењивала шта је добро, а шта је лоше. Моја логичка грешка. Моја морална грешка. Хамлет, уметник, осетљив, идеалиста, човек са осећајем дубоке одговорности за свет око себе, баш је налик мојој перцепцији себе од пре неког времена. Клаудије, зао, амбициозан, себичан, лицемеран, човек пољуљаног морала, баш је налик мојој перцепцији себе од пре неког времена. Протагониста и антагониста. Усудићу се да погађам

да би баш сваки лик из „Хамлета“ и сваки лик икада био баш налик мени, из неког тамо времена. Па, ја сам та која је сањала како секиру ноншалантно заноси и забија у главу човека кога не познаје. Али, то је због тога што сам читала „Злочин и казну“ коју недељу раније. Или можда и ја, као Достојевски, имам потајног убицу закопаног у себи. Али, то је прича за други писмени задатак. Мислим да је за дете и младог човека неопходно да верује да је инхерентно добар. У супротном ће доћи до жеље за самодеструкцијом. Ја сам донедавно веровала да сам добра особа. Али, на такав начин да бих веровала да шта год помислим, кажем и учиним, колико год зло, ипак сам добра, јер је моја намера таква. Човек суди другима на основу њихових дела, а себи на основу својих намера. Хамлет ми се чини као школски пример ове мисли. Хамлет јесте млад човек, али не сувише млад да би му такав став био неопходан за борбу против зла у свету. Али, снажан фактор представља чињеница да је Хамлет краљевић, будући престолонаследник. Да ли би прича била иста да је Хамлет један сасвим обичан младић, без одговорности на плећима која га гони на мисао да сам треба да поправи свет? Али, сећам се, до јуче ја, обична девојка, исто то сам мислила. Можда се прича не би променила. У томе лежи безвремена лепота Шекспирових ликова. Хамлет, не знајући другачије, повучен својим емоцијама и нагонима, не одражава ону стабилност морала која је неопходна за исправан живот. Исправан, не условно срећан. Клаудије, не знајући другачије, повучен својим нагонима и емоцијама, гаси и зрачак стабилности морала у себи који му је неопходан за исправан живот. Тужно је, врло је тужно, зато „Хамлет“ и јесте трагедија. Најтужније је када човек поверује да му нема опроштаја. Најфаталније по њега самог. И ја сам некад веровала да за лошег човека нема опроштаја. И ја сам некад била лош човек. А понекад, случајно, била сам и добар.

Битно је да човек уме да се пробуди из сна. Ја нисам ни анђео ни убица оног тренутка кад сам се пробудила. Ја сам човек жељан опроштаја и жељан да опрости – и Клаудије и Хамлет.

Маријана Пејтронјевић, IVз

Сви за једног, један за сви!

Државно такмичење из математике



Важно је учествовати, али важно је и победити. Најважнији су другарство, срећа због туђег успеха и искрене честитке! Када, као професор и педагог, успете да код ученика развијете дух заједништва, подигнете знање из математике на један висок ниво и да такмичари, са нестрпљивошћу, једва чекају наредну школску годину и нови „круг“ такмичења, знате да сте на правом путу. Колегиница Марија Стевановић и ја успеле смо да од шест момака из обе смене, који се готово не познају, направимо прави тим, репрезентацију наше школе, која нас је више него достојно представљала на Државном такмичењу. Освојена је (само) једна медаља, али оно најважније, немерљиво у материјалном свету – несебична подршка коју су пружали једни другима, помоћ у савладавању математичких препрека и изазова, начин на који су, кроз колективне припреме за такмичење, градили своју личност и бивали бољи математичари и **људи**, вреди много више! „Пораз“ их је само очеличио и мотивисао да наредне школске године (сигурна сам) оду корак даље и освоје награде. **СРЕЋНО!**

Ивана Андрејић, професор математике

Државно такмичење из математике било је веома узбудљиво и неизвесно до самог краја. Одржано је 22. априла 2023. у Гимназији у Смедереву. За све нас било је то ново искуство, јер раније нисмо учествовали на државном нивоу такмичења из овог предмета. Припремале су нас професорке Ивана Андрејић и Марија Стевановић које су подстицале нашу истрајност, упорност и непоколебљивост при решавању веома сложених математичких задатака.

Дан пре такмичења отишли смо у Смедерево, град богате прошлости и значаја, прошетали смо његовим улицама, а увече разговарали и припремали се за подвиг који нас сутра чека. Дошао је и дан самог такмичења, сместили смо се у учионице и почело је четворочасовно решавање комплексних математичких проблема.

Након теста, помало разочарани, сабрали смо утиске. Са једне стране били смо срећни што је све готово, а са друге смо размишљали о задацима, упоређивали свој рад са решењима, двоумили се хоће ли нам признати наш начин размишљања, али то више није било на нама, већ у рукама комисије.

Чекајући резултате, посетили смо Смедеревску тврђаву, једну од највећих знаменитости овога града, уживали



смо, шалили се и смејали. Време нам је пролетело. Када су изашли резултати, били смо поносни – једна трећа награда. Нисмо ово очекивали, јер је за све нас ово било нешто ново, па то чини наш успех још већим, јер је и само учествовање на Државном такмичењу велики успех. Надам се да ћемо следеће године, већ искусни, остварити још боље резултате. Ово такмичење је било веома лепо искуство и памтићу га, пре свега, по дружењу и „екскурзији“, ако се то тако може назвати.

Републичко такмичење талената је било још једно ново искуство. Одржано је 20. маја 2023. у Врању, а састојало се од теста и истраживачког рада, па сам био помало забринут како ће све то изгледати. Међутим, нисам био једини, јер је и Алекси Петковићу, сапутнику на оба државна такмичења, ово такође била новина. Били смо подршка један другом, а резултату који смо постигли нисмо се надали. Наиме, обојица смо освојили прву награду у свеукупном пласману и прву специјалну награду за истраживачки рад. Били смо презадовољни и поносни на свој успех. Наше менторке биле су професорке математике Марија Стевановић и др Марија Ђукић, са којима смо вежбали задатке и побољшавали квалитет својих радова. Радо ћу се сећати овог такмичења, како због успеха, стеченог искуства и вештина које ће ми засигурно користити у будућем школовању, тако и због дружења.

Вујагин Вучковић, IIIз

Са великом мотивацијом кренули смо са припремама за такмичење из математике. Уз помоћ професорке Иване Андрејић и Марије Стевановић пласирали смо се на републички ниво такмичења, које се одржало у Смедереву. Уложили смо много труда и рада и постигли добре резултате. Са нестрпљењем очекујемо следећу годину и надамо се још



успешнијим резултатима, као што сам постигао на Републичком такмичењу за таленте из математике, одакле смо се мој друг Вујадин и ја вратили са златним медаљама. То ми је стимуланс да се трудим још више за наредну годину.

Алекса Пејковић, III

Целокупно искуство било је веома узбудљиво. Били су окупљени најбољи математичари из целе Србије. Атмосфера у целој екипи чачанске Гимназије била је феноменална и поред нервозе и ишчекивања резултата. Ове године нисам остварио жељени успех, али се надам да ће ми помоћи да освојим место следеће године.

Илија Цвијовић, IV

Мада је циљани успех изостао, такмичење из математике пробудило је и оставило пријатна осећања. Свакако да



је главни мотив био остваривање уписа на факултет без пријемног, али поред тога, љубав према самом предмету није имала ништа мању улогу. Сати и дани рада ради постизања зацртаног циља испуњени бављењем различитим врстама проблема и задатака захтевали су велико одрицање, труд и залагање. Сазнање да још петорица другара имају исто интересовање и да представљају огромну подршку олакшавало је читав процес припрема. Несебичну помоћ пружили су и предметни професор Марко, професорке Ивана и Марија, а посебну захвалност дугујем разредној Светлани Вујиновић. Они чине ово искуство испуњенијим и незаборавним у сваком смислу те речи и баш зато овакве ствари заувек остају у срцу.

Лука Вуковић, IV

Као круну на успешно завршену школску годину ставио бих своје прво учествовање на Државном такмичењу из математике. Сам пласман резултат је великог труда и рада, као и залагања професорки Иване и Марије на додатној настави коју су организовале током целе школске године. Само такмичење било је незаборавно искуство. Част је бити у друштву најбољих, упознати велики број такмичара из различитих делова Србије и ставити своје знање на проверу на неком вишем нивоу. Задачи су били тешки, али су сјајна основа за следећу годину, када као резултат можемо имати ослобађање полагања пријемног испита за жељени факултет, што је додатни мотив за још већи труд. Све то је допринело томе да жељно ишчекујем следећу школску годину.

Мајкеја Јовановић, III

Часови припреме нису служили само за вежбање и откривање нових идеја, већ би се сваки пут претворили у дружења и завршили се смехом. Оваква искуства носимо као лепе успомене из средње школе. Радил смо увек заједно, указивали на грешке једни другима, а највећа предност била је то што чујемо другачија мишљења и откривамо неке нове аспекте за које нисмо знали. Треба напоменути и значај мотивације и бодрења које су нам пружили професори, као и „форе“ које увек подигну атмосферу.

Пејшар Љујић, IV

Награда на Вуковој ликовној смотри



Ђачки Вуков сабор, манифестација намењена младима, организује се сваког пролећа у Вуковом родном Тршићу. Сабор обједињује позоришне представе, изложбе, уметничке и етно-музиколошке радионице, затим радионице старих заната, спортска такмичења и Републичко такмичење ученика из познавања српског језика и језичке културе. Све ове активности усмерене су ка неговању културе и традиције нашег народа и очувању националног културног идентитета.

Павле Тешић, изузетно даровити ученик одељења III₆, освојио је друго место на Ликовној смотри на 52. Ђачком Вуковом сабору у Тршићу, у мају 2023. године. Павлов ментор била је Снежана Биорац, професорка ликовне културе.

Ђурђа Бјелић, III



„ПЛАНИНА“

Награда ученицима Гимназије за кратки филм

Гимназијалци су још једном осветлили образ наше школе освојивши награду на, већ трећи пут одржаном, конкурс кратког документарно-играног филма младих стваралаца „Филић-филмић“.

На овај меморијални конкурс посвећен осамнаестогодишњем трагично настрадалом филмољупцу Стефану Филићу, приспело је мноштво радова из централне Србије, Војводине и Косова и Метохије. Филм је заслужио трећу награду, а направило га је шест ученика наше школе уз помоћ своје менторке, професорке Александре Мишић. Тим су чинили: Мина Гошњић II7 (камера), Теодора Тодосијевић III9 (монтажа), Маша Шилковић II5 (глума), Анђела Ружичић II7 (глума), Михаило Вукићевић III9 (сценарио) и Исидора Ђуреин II7 (режија). Тема овогодишњег конкурса била је „Живот је сан“, а филмови су као циљ имали да прикажу лепоту највиших животних вредности, идеју о неком бољем свету и љубав према њему. Инспирисани страшним губитком који је прошле године задесио нашу школу, ученици су створили филм „Планина“, са жељом да пошаљу



снажну поруку и осврну се на веома важну тему, а то су суицидне мисли код младих. У понедељак, 6. новембра 2023. године, у Спомен-соби наше школе, ученици и професори имали су прилику да погледају филм, размене утиске и разговарају са ауторима. Тим је истакао да није било лако ускладити снимања са школским обавезама. Формирање идеје и само стварање филма трајало је три недеље, а ученици су користили сваки слободан тренутак да сниме потребне кадрове, било то у јутарњим часовима или вечерњим, после школе,



па и викендом. Неколико кадрова је снимљено и током наставе. Сав труд се ипак исплатио и „Планина“ је приказана на великом платну у Центру за културу „Масука“ у Великој Плани, где су млади ствараоци примили награду. Професорка Мишић је кроз осмех истакла да је ова награда за ученике представљала велико признање, у њиховим очима то је био Оскар, Златна палма или Златни медвед. Иако им победа није била на првом месту, плакета коју су добили свакако је круна и потврда њиховог напорног рада и жеље за бољим сутра. Име филма има посебно значење. Свако од нас има проблеме, препреке које га деле од лепе стране живота, понекада толико велике да изгледају као планина. Тара, главна јунакиња филма, која дели име са нашом дивном планином, такође их има. У њеним очима проблем је нерешив, па зато помишља на оно најгоре, све до тренутка када је обасја светлост на крају мрачног тунела и када види да НЕКО ЗАПРАВО БРИНЕ. У данашње време тешко је уочити проблеме који муче друге, па чак и оне нама најближе. Сви носимо своје маске, мислећи да помоћи нема, не знајући да нисмо сами и да је довољан само један трачак наде да би наш поглед на свет био промењен. Зато су аутори на крају филма публици упутили снажне речи: „ПОТРАЖИ ПОМОЋ! ПРЕЂИ ПРЕКО СВОЈЕ ПЛАНИНЕ! НЕКО БРИНЕ ЗА ТЕБЕ!“



СА ДРУГЕ СТРАНЕ РЕКЕ

Ово није једини филм који је публика те вечери погледала. Премијерно је приказан и рад под називом „Са друге стране реке“ ученице четвртог разреда Маријане Петронијевић, који је, такође, учествовао на конкурс. Посебно је занимљиво то што је све у филму, од ликова па до самог окружења, израђено ручно, од глине. Ауторка је тему филма објаснила говорећи да, када пронађе љубав према другом човеку, човек проналази и љубав према Богу и тако увиђа лепоту света у ком живи и открива смисао. У почетку видимо два лика који поседују телефон и огледало. Ти предмети представљају њихове опсесије, зидове који их деле од света који их окружује, све до тренутка када предмети упадну у воду. Тада су њихове очи напокон отворене. Примећују једно друго, као и другу страну реке. Главна порука коју је Маријана желела да пошаље је да, ако желимо пронаћи срећу у свету конзумеризма и опсесија, треба остварити чврсте и здраве везе са другим људима јер само оне могу пружити истинску срећу. Група креативних ђака је истакла да је ово искуство које би и следеће године радо поновили. Памтиће га по, пре свега, тимском раду и дружењу. Овај нимало лак изазов био је сјајна прилика да упознају своје таленте и способности. Крочили су у свет филмског стваралаштва, а остаје нам да видимо куда ће их тај пут даље одвести. *Умешноси није оно што видиш, већ оно што учиниш да други виде* (Едгар Дега).

Исидора Ђуреин, II7



ТОПАО ОСМЕХ

НАЈЛЕПШИ НОВОГОДИШЊИ ПОКЛОН ГИМНАЗИЈАЛЦИМА



Ученички парламент Гимназије у Чачку већ трећу годину заредом организује хуманитарну акцију прављења пакетића за незбринуту децу широм Србије! Хуманитарна акција је трајала 14 радних дана током којих су ученици доносили слаткише, грицкалице, очуване књиге, школски прибор, козметику, конзервирану храну, основне прехранбене намирнице, очувану одећу, играчке или новац. Ова година била је најуспешнија јер се одазвао до сада највећи број ученика и професора. Направљено је чак 195 новогодишњих пакетића. Поред тога, Ученички парламент донирао је и 81 пакет помоћи који су се састојали од основних животних намирница и 52 пакета са основним производима за личну хигијену. Хуманитарном акцијом гимназијалаца и Ученичког парламента припремљено је укупно 325 различитих пакета у вредности од 375 хиљада динара!

„Као и ранијих година, одлучили смо да и ове године организујемо хуманитарну акцију. Планирање смо започели много раније, да бисмо све постигли. Након редовне седнице, одржане 20. новембра 2023. године, одлучили смо да ступимо у контакт са неколико чачанских фирми са молбом да нам финансијски помогну у циљу да проширимо ову хуманитарну акцију“, наводи Лука Павловић (III1), потпредседник Ученичког парламента Гимназије.

Одазвало се осам чачанских фирми: „DSD Euroline“, „P. S. Fashion“, „Mivex“, „MD Produkt“, „Premier Group“, „KMN“, „Bambi“ и „Chips way“, са жељом да донирају новац и тако помогну гимназијалцима да поново улепшају празнике незбринуту децу у Чачку и Србији.

Председница Ученичког парламента Марија Бошковић, наводи: „Драго нам је и захвални смо неизмерно што су се

у овом броју одазвали и ученици и чачанске фирме које су издвојиле време и новац да, иако њихова производња можда није у уској повезаности са прехранбеним производима, сами купе намирнице или пакетиће и то доставе нама. Стварно смо задовољни што су подржали Гимназију и нашу хуманитарну акцију и, наравно, мислили на децу којој је потребна помоћ!“

Дечји осмеси засијали су у Дому за децу и омладину „Вера Радивојевић“ у Белој Цркви и чачанским породицама у оквиру СОС Дечјег села у Краљеву. Поред тога, пакетићи су уручени и деци Дневног центра за децу у Нишу, као и чачанској Цркви која организује акцију сакупљања пакетића за децу на Косову и Метохији.

„Главна мотивација и највећи поклон нам је срећа тих породица, првенствено деце, која ће добити наше пакете. Знамо да смо некоме помогли и да смо бар 200 деце у Србији учинили срећним, тако што смо им улепшали празнике у складу са својим могућностима. Драго нам је што смо се у време свеопште кризе осврнули мало око себе и схватили колико је заправо мало потребно да некога учинимо срећним и измамимо осмех за време празника“, поносно говоре Марија и Лука.

„Надамо се да ће овај наш поступак покренути и остале школе, како средње тако и основне из целе земље, да крену нашим стопама и део свог времена посвете некоме коме ће то, нарочито за време празника, много значити“, закључују Марија и Лука.

Новогодишњи празници биће окићени срећом, а следеће године гимназијалци из Чачка су спремни да припреме још већи број пакетића који ће изазвати још више топлих осмеха!

Дуња Вижлиња, III3



ЧАЧАНСКА РОДНА

ЧАЧАК - ПРЕСТОНИЦА КУЛТУРЕ СРБИЈЕ 2023.

Свечаном церемонијом отварања, која је одржана 21. марта 2023. на Тргу устанка у Чачку, под називом „Све боје слободе“, наш град званично је постао прва национална престоница културе за 2023. годину. У програму отварања учествовали су глумци Народног позоришта у Београду, на челу са Вањом Милачић и Бојаном Кривокапићем, као и многобројни музичари, културно-уметничка друштва и хор Музичке школе „Др Војислав Вучковић“. Град Надежде Петровић, Владислава Петковића Диса, Танаска Рајића, Соње Савић, Пурише Ђорђевића, Жељка Обрадовића и многих других истакнутих личности из културе, историје и спорта, засијао је посебним сјајем и био те вечери центар света. Целине „На слободи“, „На Морави“, „На раскршћу“ и „На Калдрми“ својим садржајем донеле су Чачку незаборавне уметничке тренутке и обогатиле културни живот града.

Већ у среду, 22. марта, музичка рок-легенда Бора Ђорђевић, повратком у родни град са својим бендом „Рибља чорба“ одржао је спектакуларан концерт на Градском тргу, а неколико хиљада људи уживало је у вечним хитовима и доброј музици.

Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“ свечаним отварањем 28. марта и музичко-поетским програмом „Ето пјесма“ у извођењу Рада Шербеције, најавила је 60. јубиларну манифестацију „Дисово пролеће“. У оквиру исте манифестације најмлађа публика се током Светског дана дечије књиге, 5. априла, дружила и разговарала са књижевницом за децу и младе Јасминком Петровић, у Великој сали Градске библиотеке.

Месец април обележио је „Поетски маратон“, одржан 28. априла, а Чачак је тог дана постао и међународна престоница поезије. У дворишту Градске библиотеке млађа публика уживала је у стиховима Љубивоја Ршумовића, док

је у поподневним часовима у Градском парку отпочео програм „Дисовизија – ја имам наде за овај град“, а централни догађај овог сегмента била је промоција збирке „Дечаци источног блока“ Алексе Крстића. Потом, у Дисовом амфитеатру на Градском бедуму посетиоци су имали прилику да слушају поезију коју су читали завичајни аутори у оквиру програма под називом „Морава је наше море“.

Завршна свечаност уручења награде „Млади Дис“ одржана је 26. маја у просторијама Градске библиотеке.

Јун је обележен невероватним концертом Симфонијског оркестра и хора РТС-а, под управом маистра Бојана Сућића и извођењем Орфове „Кармине Буране“. Била је привилегија слушати маестрално извођење првакиње Опере Народног позоришта у Београду, сопрана Снежане Савичић Секулић, као и тенора Стевана Каранца и баритона Драгутина Матића.

Чачанска публика имала је прилику да топле јулске вечери ужива и у наступу славног виолинисте Немање Радуловића, заједно са његовим ансамблом „Double Sense“. Уз овације публике, оркестар је неколико пута излазио на бис. Споменула бих да обележи Немањиних концерата није изостало ни те вечери, а то је била молба да публика склони телефоне и врати се оном „старомодном“ потпуном доживљају музике.

Пријатно августовско вече било је резервисано за чулни и визуелни

угођај у простору Дисовог амфитеатра на Морави – концерт акапела бенда „Viva Vox“. Преко жанровски шароликог репертоара, који је видно одушевио окупљене љубитеље доброг звука, уз интерпретације песама „By the way“, „Feeling good“, „Runnin“, „Хипнотизиран“, „Du Hast“, „Jeremy“, „Smells like teen spirit“, „Хајде, Јано“, као и величанствене „Ameno“ и „Always look on the bright side of life“, препуним Дисовим амфитеатром одјекивали су познати тонови у несвакидашњем руху.

Као круна свих градских, културних и музичких збивања, догађај до кога су, сигурна сам, сви одбројавали месеце и дане, пред импресивним бројем публике покљонио се и запевао један једини Здравко Чолић. Гласом као са плоче, неуморно се крећући позорницом и невероватном енергијом и шармом Чола је опчино сваког ко се те вечери нашао на Градском тргу и његовој околини. Низали су се безвременски хитови које је сулудо набрајати, јер која год песма да вам је сада прошла кроз главу, сигурно сте је могли чути и те вечери. Људи свих животних доби на једно вече удаљили су се од брига и проблема и као једна душа уживали, певали и плесали у ритму Чолиних песама. Сигурна сам да и сузе нису изостале. Најлепше успомене и утисци који се још увек препричавају понети су те вечери са Градског трга у Чачку.

Ванвременски тонови гитаре Влатка Стефановског, представе чачанског Градског позоришта „Ко игра Соњу Савић“ и „Слобода говора“, обележавање 150 година од рођења модерне, борбене и родољубиве Надежде Петровић и још много фантастичних манифестација, концерата, представа, књижевних и уметничких окупљања стало је у окриље програма овогодишње престонице културе Србије.

Љубинка Тушунувић, IV2

ДЕЦЕМБАРСКА НАГРАДА ГРАДА ЧАЧКА



Поводом Дана града, 18. децембра, у Чачку се додељује Децембарска награда, највише признање за допринос угледу и напретку града Чачака, као и звање Почасног грађанина града Чачака. С поносом истичемо да је један од три добитника овогодишње Децембарске награде наш уважени професор математике Вукашин Спасовић. Професор Спасовић завршио је основну школу и Гимназију у Чачку, а Природно-математички факултет у Београду. Као млад професор запослио се прво у Машинској школи у Чачку у којој је радио до 1990. године, када је прешао у чачанску Гимназију, из које је 2017. године отишао у пензију. Професор Спасовић дао је посебан допринос у области просветног стваралаштва, образовања и васпитања деце. Његови ученици са великим успехом полагаали су пријемне испите на факултетима и данас су успешни и угледни људи. Поводом ове награде професор Спасовиће је рекао: „Хтео бих да захвалим свим грађанима града Чачка на признању које су ми доделили, хтео бих да захвалим својим ученицима који су били покретачка снага у добијању овог признања. Такође, веза између мене и математике траје скоро 50 година, за разлику од неких других животних веза она је све јача како време одмиче, тако да се и дан-данас бавим математиком са великим задовољством... Хвала још једном граду Чачку, срећан сам што сам овде рођен и што сам провео цео свој животни век“.

СВЕТСАВСКА АКАДЕМИЈА



Свечану Светосавску академију, одржану 27. јануара 2024. године, приредиле су професорке Ана Ранђић и Мирјана Јаневска заједно са хором наше школе и ученицима: Маријаном Петронијевић IV⁷, Даницом Лазовић IV¹⁰, Луком Дмитровићем IV⁶ и Анастасијом Вујовић IV⁸.

У оквиру свечане Светосавске академије, уручене су Светосавске награде најбољим ученицима за школску 2022/2023. годину. Најбољи ученик првог разреда је Никола Андрић II³, другог Милица Марић III², трећег Николија Нина Тимотијевић IV¹ и четвртог Матија Обреновић IV³ (2022/2023), сада студент Медицинског факултета у Београду.

На Савиндан су традиционално уручене и јубиларне награде професорима: Марији Стевановић и Сузани Кривокапић за 10 година, Ненату Јовићевићу, Александру Бјелићу и Драгани Југовић Луковић за 20 година, Драгани Бошковић, Весни Матовић, Драгани Протић и Невенки Толић, школском педагогу, за 30 година, Драгану Андрићу, Гордани Пауновић, Снежани Биорац и Зорки Ратковић за 35 година рада. Јубиларне награде уручене су и помоћним радницима Радомиру Ралевићу, Дренки Јевтовић и Милени Крушчић за 35 година рада. У пензију смо испратили професоре: Душицу Јовановић, Ружицу Миловановић, Јелену Броћић, Наду Васовић и Зорана Брковића, као и помоћну радницу Драгану Јаковљевић.



ПЛИВАЊЕ ЗА ЧАСНИ КРСТ

На традиционалном Богојављенском пливању за Часни крст, које се у Чачку организује двадесети пут заредом, први је до крста допливао ученик наше школе Јован Кецовић IV¹. Јовану је ово било друго учешће на овој манифестацији. За ово посебно такмичење припремао се током лета и надао се победи иако је конкуренција била јака.



Одбијамо да учествујемо у банализацији нашег позива

(обраћање јавности поводом нових „смерница“ Министарства просвете)

Наставничко веће Гимназије у Чачку, која се од 1837. године бави образовно-васпитним радом на добро свог народа и државе, на седници одржаној 30. августа 2023. године, пажљиво и одговорно је размотрило документ који је, под насловом „Смернице за организацију и реализацију образовно-васпитног рада у средњој школи у школској 2023/2024. години“, доставило Министарство просвете. Након разматрања овог документа, Наставничко веће је решило да се обрати јавности и укаже на своје ставове, сматрајући их основом за озбиљан јавни дијалог свих заинтересованих страна.

Смернице које је Министарство послало школама као помоћ за реализацију наставе изазивају бес и резигнираност наставника. Министарство просвете и цео државни систем већ одавно имају ниподаштавајући однос према школама и њиховим запосленима. Третирају нас као једине кривце за недостатке и потпуни фијаско школског система, што недвосмислено и пишу у свом документу: „Директор, наставници, стручни сарадници и родитељи одговорни су за остваривање ових циљева којима се обезбеђују безбедно и подстицајно окружење за учење и развој свих чланова школске заједнице.“ Као да школе у овом друштву нису једина места где се негује толеранција, где се насиље кажњава и где је истински вредносни систем још увек опстао.

Ми нисмо кривци за новонасталу ситуацију у друштву које је препуно насиља и нетрпљивости. Настojeћи да одбранимо образовно-васпитну улогу школе, стално позивамо на дијалог и узајамно уважавање.

Већ дуго дајемо конструктивне предлоге које Министарство не чује: уместо додавања нових предмета предлагемо смањење броја ученика у одељењу и смањење броја часова по наставнику, као и растерећење програма, а не снижавање критеријума.

Школа није изолована средина. Она, у овом тренутку, функционише само

захваљујући одговорним појединцима. Основни проблем и извор насиља је овакво друштво, као и насиље са којим деца долазе у додир преко националних фреквенција које су им доступне, што преко телевизијских емисија, што преко друштвених мрежа. Одговорност је на овом друштву и држави, а не на наставницима и родитељима које нико ништа није питао.

Смернице у себи садрже све што је већ дефинисано плановима и програмима и што сваки наставник са минимумом методичких и дидактичких знања већ практикује. Одбијамо да учествујемо у банализацији и простачењу нашег позива. С тим у вези желимо да подсетимо састављаче смерница да се вредности не уче увођењем нових предмета, изнуђеним разговорима и додатним часовима којих деца иначе имају превише, већ у самом току наставног процеса.

Наставник је модел понашања и да би уопште могао да ради свој посао он увек настоји да створи атмосферу засновану на „међусобном поштовању, сарадњи и солидарности уз уважавање разлика“. Ове вредности се, кад су просветни радници у питању, успостављају праведношћу, разумевањем, једнаким односом према свим ученицима, уважавањем њихових потреба, животном ведрином и оптимизмом. Вредности се не уче напамет, за то су потребни модели, а то су, кад су школе у питању, наставници који деци својим радом и понашањем показују да живот и учење имају смисла у друштву које цени знање и васпитање.

С друге стране, смернице не уважавају развојне карактеристике деце, нашег поднебља и контекста у коме најмлађи одрастају, потпуно занемарују интересовања деце различитих узраста и непрекидно праве ишту грешку одређујући све из позиције одраслог и то одраслог који никад није крочио у школу.

Суштина је да су промене нужне, али да треба послушати људе из праксе, то јест просветне раднике. Ми не желимо да се играмо вредносним системом

наших ђака и зато сматрамо да су ове и овакве смернице бесмислене.

Као тезе за будући плодотворан дијалог наводимо следеће:

1. Кључно питање гласи – ко је одговоран за креирање система? По овом документу, систем је одличан, само не ваљају директори, наставници, стручни сарадници и родитељи (које нико ништа никад ни о чему није питао), иако је управо систем тај који је заказао.

2. Министарство просвете скида са себе сваку одговорност, сводeћи свој документ само на сугестије, док методе треба да одреди сама школа. У ствари, ако се код доношења правила у школи тражи сагласност и учешће свих актера образовно-васпитног процеса, сви би требало да буду укључени у креирање система иза кога, преко закона и прописа, стоји Министарство просвете.

3. Школа три седмице треба да се бави „тематском наставом“ против насиља. Како тематску наставу тог типа везати за, рецимо, часове хемије?

4. Уместо унапређивања васпитног рада нама се намећу само административне обавезе.

5. Овакав документ уноси пометњу у ритам школског рада и сигурно неће ништа поправити. Истовремено, пошто се у смерницама послатим школама измишља „топла вода“, питамо се – шта смо ми то до сада радили и да ли смо уопште школовали и васпитавали децу!

6. У документу не постоји ни реч о стручности наставног особља за овакав педагошко-психолошки рад, нити се они било чиме мотивишу да га предузму. Иако постоји део о мотивисању деце, не говори се о побољшању положаја просветних радника ни у образовно-васпитном систему, а ни у друштву у целини.

Позивамо све заинтересоване за стабилност образовно-васпитног система у нашој земљи да отпочну разговор после кога ће стваралачка будућност школе бити трајно обезбеђена.

Наставничко веће Гимназије у Чачку
У Чачку, 1. септембра 2023. године

Идентитет једне школе се не гради у две недеље септембра

Ми смо на Наставничком већу разговарали о смерницама и дошли до закључка да су помало увредљиве и безобразне. Наиме, сваки наставник својим радом, понашањем и изгледом делује на ученике на одређени начин, васпитава их, указује на смернице о моралности, о поштеном животу, о одрастању у доброг човека.

Предмети као што су српски језик и књижевност, уметности и историја у својим садржајима подразумевају да се са децом разговара о моралним вредностима, о поштењу, разумевању, о превазилажењу свих дискриминација, што су наставници увек користили у раду.

Наставници који не могу тако јасно деци да прикажу све оно што можемо ми у предметима које сам навео, својом организацијом рада, уважавањем различитих идеја при решавању задатака, у лабораторији, на вежбама, такође промовишу поменуте вредности. Сада испада као да никада нисмо тако радили и да ћемо у наредне две недеље учени-

цима отворити очи по питању морала, дискриминације и поштења.

Наставници Гимназије у Чачку ће на првим часовима поразговарати са ђацима о свему што се дешава, али неће примењивати смернице које је Министарство послало у школе, већ ће радити онако како су сами замислили.

Због прекида прошле школске године изгубили смо готово три недеље и ја ћу првих дана надокнадити оно што нисам урадио са децом. После тога настављамо даље. На часовима обраде дела из књижевности разговараћемо о свему ономе о чему смо и до сада и трудити се да деца стекну увид како се одраста на леп и хуман начин.

Нас нико никада није питао како да се нешто реши, а притом се одговорност пребацује на наставнике, школу и родитеље. Колико сам обавештен ускоро поново почиње „Задруга“, у близини школа се отварају ресторани у којима храна има безобразан изглед и одређене ружне алузије везане за сексуалност,

друштво готово ништа не чини, а од нас очекује, нарочито у првој недељи рада, да решимо све оно што је везано за морал.

Ако наша школа после толико година постојања није изградила идентитет, сигурно га неће изградити у прве две недеље септембра или у току једне школске године. А градили смо га дуго.

*Дејан Крунић,
професор српској језика и књижевности
(лист Данас, 2-3. септембар 2023)*



Лекција из достојанства

(Директору проф. Ивану Ружичићу и Наставничком већу Гимназије у Чачку)

Поштовани и драги професори,
Пишем вам као бивши ученик Гимназије (од 2012. до 2016) и као студент српске књижевности (ускоро, надам се, дипломирани филолог србиста) који је донедавно своју будућност видео у учioniци, за катедром, али који се у последњих годину дана суочио с мишљу да не може и не жели да се бори са свим изазовима које носи просветитељски позив, а нарочито просветитељски позив у Србији, где се образовање присилно своди на штуро праћење параграфа, бирократских зачкољица и низа правила којима се суштински ништа не мења, осим што се деградирају звање и позиција наставника у школи и друштву.

Иако имам и личне разлоге за такав став, нарочито су ме потресли и удаљили од наука да радим у просвети немили догађаји у школама у протеклих годину дана, који су на крају резултирали огромном, непојмљивом трагедијом.

Али, ви сте ми вратили веру да образовне институције могу да се одупру махнитом урушавању интегритета и ауторитета образовања. Вратили сте ми веру да друштво још увек може да негује вредности које су изван и изнад очекивања кафкијанске администрације. Вратили сте ми веру да се прави узроци друштвених проблема и даље могу јасно и недвосмислено именовати, што је први корак ка њиховом сузбијању.

Вратили сте ми веру да су интелектуалци свест и савест овог света и да се мисао и филозофски дух неће угушити у бесмислу савремености.

Премда нисам спреман да понесем бреме које свакодневно носите, обликујући читав један нараштај, и не знам да ли ћу једног дана ипак седети у учioniци с ваше стране катедре, захваљујем вам што сте показали да просвета има глас, став и будућност. Жао ми је што се друге школе у Србији нису огласиле, али сам истовремено поносан што сам био ђак Гимназије која данас држи лекцију из достојанства.

С неизмерним уважавањем,
Лазар Биорац

Писмо подршке својој Гимназији



Сећам се да сам на првој години факултета достојанствено стала у одбрану својих професора из Гимназије пред универзитетским великанима, јер су их и онда, пре скоро 20 година, сматрали чудацама. Ја мала, они велики, ја дете, они „људи“. Питате се зашто је било потребе да једно дете брани своје професоре.

Ево, сада ћу вам испричати...

Баш зато јер су и тада, као и сада, у пракси користили своју главу, примењивали логику, имали јаке аргументе, непоколебљиво, чистог образа стајали су иза својих ставова. Сећам се да је професор на предавањима користио прилику да веома ружно говори о Гимназији у Чачку као пример лоше праксе.

Једном приликом пожелела сам да му ставим до знања своје мишљење, неформално, када су га други студенти питали о испиту, ја сам га питала следеће:

„Шта Ви, професоре, имате против Гимназије у Чачку?“

Рекао ми је овим речима, професор са Филозофског факултета БУ:

„Они су лудаци, републичкој инспекцији закључавају врата испред носа, спроводе своју реформу... Какви су то професори?!“

Ја сам му спремно одговорила:

„Најбољи. Ја сам поносни ђак те институције и да се поново родим и да ми дају да бирам између свих школа у Србији, ја бих опет изабрала моју Гимназију у Чачку.“

Он ме збуњено гледа и пита:

„Зашто, колегинице, зашто?“

Рекох му:

„Зато што мојим професорима није важна форма (програма), колико им је важна суштина, да од деце направе људе, часне и поштене. Није им толико било важно да се такмичимо, да побеђујемо и освајамо места, било им је важно да код нас развијају људскост, критичко мишљење и заједништво.“

Одељење се истицало увек као заједница, а ми као појединци само смо доприносили да се IV⁷ попење неки степен више на лествици школске славе. Да добијемо неки излет гратис због најмање изостанака и слично.“

Сада бих свом професору Ж. П. Додала и ово:

- Да су наши професори од нас стварали људе који ће користити своју главу, примењивати логику, бити непоколебљивог карактера, људе који ће знати која су њихова права и када се за иста буду борили, имаће јаке аргументе, стајаће право и поносно, чистог образа.

- Наша Гимназија одувек је образовала људе који ће бити грађани друштва које почива на правим вредностима, логици, поштењу и људскости.

Молим вас, нека тако и остане.

Јована Лазаревић, дипломирани педагог



Сећање

У знак сећања на трагично настрадале ученике Гимназије и Економске школе, који су изгубили животе у саобраћајној несрећи прошле године, на Градском тргу у Чачку 22. септембра 2023. откривен је мурал са њиховим ликовима. Том приликом изведен је пригодан програм у коме су учествовали и ученици наше школе Теодора Јаџић и Милица Чуљковић (III⁹), а између осталих говорио је и професор Владимир Димитријевић. Нећемо заборавити златне дечацие наше школе, Огњена и Николу.

Александра Мишић, професор српској језика и књижевности



СЕЋАЊЕ НА САРУ

У Спомен соби Гимназије, 18. маја 2023. одржано је вече сећања на Сару Марковић, трагично настрадалу ученицу трећег разреда наше школе. Том приликом, њени другови читали су Сарине песме.



Студент генерације на Филолошком факултету

Александар Раговић, бивши ученик наше школе, после завршене Гимназије, 2019. године, уписао је енглески језик и књижевност на Филолошком факултету у Београду. Основне студије завршио је са просечном оценом 9,94 и изабран је за студента генерације.

Каква су твоја сећања на гимназијске дане?

Из садашње перспективе гимназијске дане првенствено видим као изванредну основу за студије. Наша школа се одликује стручним наставним кадром, тако да је сасвим логично да су ученици припремљени за велике успехе, како током даљег школовања, тако и на пољима академске каријере и пословног живота. Остављајући за тренутак скромност на страну, из личног искуства могу да кажем да наша школа пружа једну од најбољих полазних основа у земљи. Поред проширених знања из предмета који се уводе у другој половини основног образовања, посебно драги су ми били (и остали) психологија, социологија, логика и филозофија, с обзиром да се управо кроз разматрање проблема из тих сфера развијају неопходни механизми за критичко размишљање које је предуслов за озбиљно и успешно бављење хуманистичким наукама. У том смислу сматрам да вреди споменути и наставу историје која је у мом случају подразумевала више од таксативних набрајања и репродукције – на тим часовима смо били подстицани да размишљамо о узрочно-последичним везама између историјских догађаја, што је допринело лакшем и дугорочнијем памћењу релевантних чињеница. Часови латинског и немачког језика ми никада нису тешко падали, будући да је на њима постојала ваљана равнотежа између класичне наставе и интерактивности, а анализе књижевних дела са часова српског још увек памтим и радо се присећам читања *Процеса*, *Хазарског речника*, *Фауст*а, *Мајстора и Марјарише* и других капиталних остварења домаће и стране књижевности. Као незаобилазну бих истакао и ликовну културу из које сам писао и дипломски рад. Међутим,



најјаче утиске ипак носим са часова енглеског код професорке Биљане Мишовић, које сматрам за најбољи модел квалитетне наставе енглеског језика.

Да ли си био од оне деце која су одувек знала чиме желе да се баве у животу или је одлука о томе сазрела у теби?

Увек сам имао широк спектар интересовања. Пред крај гимназијског образовања сам, између осталог, разматрао студије права и политичких наука, али када год бих размишљао о пожељним даљим токовима каријере, неминовно би се у свему томе нашао енглески језик, тако да сам се одлучио за варијанту која отвара многа врата на самом почетку, знајући да ћу се кад-тад истој вратити. Сада са сигурношћу тврдим да сам до-нео исправну одлуку.

Који би савет дао себи да си сада на почетку прве године факултета?

Саветовао бих себе да више верујем у већ похрањено знање у менталном лексикону. Испрва је велика промена слушати наставу скоро у потпуности на страном језику, али период прилагођавања је знатно краћи него што се то може чинити у почетку. Гимназија, нажалост, нема одвојено језичко одељење, тако да одређена метајезичка терминологија на први поглед може да делује

несавладиво, али мој лични рецепт је био да хладне главе различим шта је познато а шта не. Закључивши да већ умем да користим све тражене конструкције, усвајање стручних израза почео сам да доживљавам као формалност. Данас ми је дескриптивна граматика једна од омиљених области енглеског језика.

Колико си времена посвећивао учењу?

Сваки предмет је свакако био захтеван на свој начин, али на нашем студијском програму постоји добар однос између практичних и теоријских предмета, тако да је увек било слободног времена између периода интензивног учења. Требало је времена да се све ваљано научи, али мотивације је увек имало. Професори на Катедри за англистику изузетно су приступачни и вољни да се посвете недоумицама студената, било на консултацијама уживо или у електронској комуникацији.

Који је најтежи предмет које си полагао, а који ти је био омиљени?

Књижевни предмети (Енглеска књижевност 1–4, Америчка књижевност 1–2, Савремени британски роман) могли би се, условно речено, сматрати за најтеже, уколико је главни критеријум количина грађе неопходне за полагање, али мени су управо они били међу омиљенима, тако да сам се и на мастер студијама већински определио за књижевност. Лично сам волео и лингвистичке и културолошке предмете и могу да издвојим Увод у прагматику и Студије британске културе као још неке од омиљених. Предмети који носе назив Савремени енглески језик били су изузетно практични и развијали су не само граматичке компетенције, већ и вештине превођења, академског писања и усменог

излагања. Ту су и Дескриптивна грама-тика, Примењена лингвистика и настава енглеског језика, Синтакса, Академско усмено излагање на четвртој години, као и многи други. У суштини, сви су ми предмети били драги на свој начин.

Која је твоја најлепша успомена са факултета?

Целокупне студије видим као једну лепу успомену – сви нивои су били међусобно повезани и по завршетку сваког сам осећао знатан напредак. Заиста је било доста лепих тренутака, али за потребе овог интервјуа могао бих да издвојим објављивање мог истраживачког рада са предмета Савремени енглески језик Г6 у часопису „Удружења наставника енглеског језика ELTA“ и именовање за студента генерације на Катедри, које доживљавам не само као награду за уложени труд, већ и потврду исправности мог приступа учењу и подстицај за даља академска достигнућа, као и прилику да се тим поводом обратим новој генерацији студената на свечаном пријему у октобру.

Да ли си данас задовољан својом одлуком да упишеш Филолошки факултет?

Као што сам већ наговестио, сумње у исправност моје одлуке нестале су већ после првих испитних рокова у првој години. Да могу поново да бирам, без премишљања бих се определио за Филолошки факултет и Катедру за англистику. Студије језика су далеко више од неких уврежених веровања – оне увек обједињују више области и подстичу студенте да излазе из своје зоне комфора и пробају нешто ново. На Филолошком факултету се стиче знатно шири спектар знања него на многим другим факултетима. Примера ради, за успешан превод правних или медицинских текстова није довољно само познавање граматике, већ и темељно разумевање материје која се преводи. Наравно, ни упућеност у материју није довољна, ако се у преводу не размишља енглески. Исто тако, за израду ваљаних академских есеја мора се поседовати осећај за кохеренцију и кохезију, као и академски интегритет тј. мора се знати исправан начин опхођења према идејама других аутора – њиховој интелектуалној својини. Уверен сам да је Филолошки факултет једна од најбољих институција за развијање оваквог интердисциплинарног размишљања.

Који је твој савет матурантима који не буду успели да упишу жељени факултет?

Саветујем им да се не обесхрабре ако одмах не успеју, али свакако мислим да је боље спречити него лечити. Под тим мислим да би своју ситуацију требало да сагледају холистички и посвете се областима у којима су већ добри или у којима сматрају да би имали интринзичну мотивацију за рад, тј. да не подлежу притисцима и актуелним трендовима у друштву.

Сазнали смо да си одувек много читао и да си као гимназијалац сјајно тумачио књижевна дела. Како је књижевност утицала на формирање твоје личности?

Драго ми је да су и утисци о мени на часовима књижевности позитивни као и моји о њима. Увек сам волео књижевна дела која су ме подстицала на размишљање и преиспитивање одређених вредности. Веома брзо сам се пронашао у енглеској књижевној традицији и трудим се да за сваку ситуацију имам спреман по неки стих или цитат из књиге. Дела сагледавам из више перспектива, тј. волим да их посматрам из углава више књижевнотеоријских праваца, зато што сматрам да се језик, а нарочито књижевност, не сме сводити на затворен скуп тачних и нетачних одговора. У том смислу највише волим дела у којима при сваком читању може да се открије неки нови значењски слој.

Које су твоје омиљене књиге? Постоје ли књиге или филмови који су те инспирисали и додатно мотивисали током студија?

Зарад сажетости, поред оних које сам навео из гимназијске лектире, спомењућу *Орканске висове*, *Срце ѿапе*, *Моби*



Дика и Великој Гејсбија. Екранизацију *Моби Дика* из 1956. и адаптацију *Срца ѿапе*, Кополину *Ајокалијус данас*, могао бих да издвојим као најзначајније филмове које сам погледао везано за студије, управо због егзистенцијалних питања која се у њима проматрају.

Каква су твоја размишљања о савременим трендовима у књижевности?

Нећу рећи ништа ново констатацијом да се књижевност све више комерцијализује и самим тим обесмишљава, али тај став је с разлогом распрострањен. Скренуо бих пажњу на појаву да све више људи из других области пише књижевна дела, што је у неку руку добро, али је и показатељ неких крупнијих проблема. Наиме, попут мита о универзалном знању енглеског, делује ми да се на књижевност гледа као на нешто чиме може да се бави свако, готово из хобија, иако дела која настају као последица таквих резона имају веома упитну књижевну вредност. Нисам сигуран да би филолозима било дозвољено да се тако лако мешају у друге струке. Симптоматично је да данас скоро свако ко дочека својих пет минута славе може да објави књигу, као и да многи песници у покушају пишу скоро искључиво слободним стихом – уистину, не може свако имати осећај за метрику Вордсворта, Колрица или Китса, али не може ни свако бити Т. С. Елиот. У суштини, одређене појаве ме подсећају на изненадно масовно распрострањено медицинско или геополитичко знање кад год сведочимо некој историјској прекретници.

Која је тајна успеха који си постигао?

Упорност. Моје искуство говори да је најбољи рецепт јасно дефинисати циљ или циљеве и не одустајати од њих без обзира на све препреке. Послужићу се аналогијом из спорта: иако је боксер пао, меч се не завршава док судија не изброји до десет. Само треба имати мотивацију за устајање.

Како ћеш у будућности искористити своје знање и вештине стечене на факултету?

Знања и вештине које сам стекао на Филолошком факултету несумњиво ће бити од велике користи за даљи академски и професионални развој. За сада могу само да кажем да се надам да ће бити довољно материјала за неки следећи интервју. Захваљујем на прилици да поделим своја искуства.

Ленка Ружичић и Симона Микић, IV10

Алекса, Алекса, Алекса...

Алекса Аврамовић, бивши ученик наше школе, данас је кошаркашки репрезентативац и освајач сребрне медаље на Светском првенству у кошарци 2023. године. Након овог великог успеха, заједно са својим суграђанима Феђом Сретеновићем, кондиционим тренером репрезентације (такође нашим бившим учеником), и Марком Мариновићем Малином, чланом стручног штаба репрезентације, посетио је свој град и своју школу.

Алекса, добродошли у своју и нашу Гимназију. Честитамо Вам на освојеној сребрној медаљи на Светском првенству. Хвала Вам што сте издвојили своје време да, у жељу медијске популарности после Светског првенства, посетите свој град и своју школу.

Како се осећате после овако срдачног дочека у родном граду и какав је био осећај после изласка на балкон Скупштине када сте видели колико је људи дошло да прослави ваш успех?

Хвала пре свега на срдачном дочеку. Ово је нешто што ћемо и Феђа и Малина и ја памтити цео живот, почевши од дочека на аеродрому, па преко Скупштине и свих других манифестација које су нас пратиле, завршно са овим дочеком у Чачку и чачанској Гимназији. Ово је нешто што ћу, дај Боже, препричавати и својој деци и својим унуцима. Овим сам испунио неке своје животне снове које сам зацртао када сам био „мали играч“ који је дошао на велику сцену. Ово је стварно нешто прелепо. Немам речи.

Колико је потребно одрицања да се достигне Ваш кошаркашки ниво? Да ли сматрате да је таленат пресудан у каријери? Да ли сте се током каријере сусретали са сумњом у свој таленат?

Са сумњама се никада нисам сусретао. Можеш да сумњаш само у себе, а то што други сумњају не може да утиче на тебе. Никада нисам осећао притисак јавности. То је зид који правим око себе. Дубоко верујем у свој рад и дубоко верујем у оно што сам цео живот градио. Дубоко верујем у Бога да ће ми дати снагу и жељу да истрајем и хвала му на томе! Верујем да се ништа неће променити док



год будем играо кошарку. И у осталим пословима којима се будем бавио увек ћу давати свој максимум.

Шта Вас мотивише да наставите када се чини да је све изгубљено?

Снага воље! Увек можеш да направиш још један корак, увек можеш да одиграш још једну одбрану. И кад си стварно на измаку снаге, као што сам ја био у финалу, само кажеш: „Ајмо још једну одбрану, још један напад!“ и знај да увек твој ум и твоје тело имају снаге за још.

Која је порука коју бисте послали младим играчима који се боре и сањају да једног дана буду као Ви?

Да иду редовно у школу! Један сам од ретких спортиста који је редовно ишао у школу. Хвала професорима који су ми то омогућили и што су ми дозволили да јурим своје снове кроз кошарку, а у исто време да будем део чачанске Гимназије која је позната у Србији по томе што је једна од најбољих школа која је увек давале најбоље лекаре, инжењере, а и КОШАРКАШЕ! То је кључ! Деца у свом одрастању треба да имају јасне циљеве, али да не одуштају од школе са десет година, размишљајући „Идемо да играмо кошарку, постаћемо кошаркаши“. Неће сви постати кошаркаши. Успеће само ретки и срећни и они који имају снагу воље да истрају до краја, а школа ће бити ту, када год у животу у нечему доживиш неуспех, да те извуче и пошаље

на прави пут и због тога је она савршена установа за напредак.

Да ли сматрате да је Ваша изузетна енергија нешто са чиме се одређени људи роде или то може свако да пробуди у себи на одређени начин?

То свако може да пробуди у себи. То је у свима нама и само је питање колико ћемо ми то да експлоатишемо и да ли ћемо да искористимо на прави начин.

Како си, када си био у нашим годинама, успевао да истовремено тренираш и учиш, идеш на екскурзије и радиш све што раде и остала деца?

Много су ми помогли Гимназија, разредни и директор, који су ми оправдали изостанке. Школа је једним делом испаштала, али крајњи циљ није, а то је да се матурира и упише факултет и даље је све ишло нормалним током.

Да ли остаје жал за неосвојеним првим местом на Светском првенству?

Не остаје жал јер смо дали свој максимум. Пласман на Олимпијске игре и сребрна медаља много значе. Не треба заборавити да су иза нас остале и Америка и Канада које имају толико НБА играча. Ово је велики успех! Можда би онај шут за изједначење нешто променио, али идемо даље.

Које су твоје амбиције за наставак каријере?

Олимпијада у Паризу! То ми је амбиција, а после тога ћемо видети. За сада је то најважније. Имам дуг према разредном, а то је да одем у НБА. Није ни то тако далеко. Надам се да ћу једног дана заиграти и тамо, да видим како је, али моји циљеви су везани за репрезентацију!

*Вук Мајсторовић, 16
Мајлија Мегућ, 11*



ИВО ЛОЛА РИБАР

Првог децембра навршило се 105 година од настанка Прве Југославије. Оне која је нестала са првим данима рата 1941. године. Да настане нова, Друга Југославија, требало је да се заврши тај страшни рат у ком је код нас погинуло стотине хиљада људи жељних друштва без фашизма, друштва мира и сигурности за све. Данас се чини да су многи од тих људи заборављени. Сврставамо их у антифашисте, патриоте, издајнике, заведене, све у зависности од политичких прилика у овој нашој „кући наспред пута“. А већина од њих били су млади људи који нису, данас ово делује као флоскула, размишљали о свом животу, већ само о слободи. Међу њима је и Иво Лола Рибар, младић који је био наш Че Гевара, а данас је за њега мало ко чуо.

Иво Лола Рибар рођен је у Загребу 1916. године. Одрастао је у Ђакову, Карловцу и Београду, а школовао се у Паризу, Женеви, Београду. Био је правник и студент филозофије. Потичао је из угледне, добростојеће породице. Отац му је био предратни политичар Иван Рибар, председник Уставотворне скупштине Краљевине СХС 1920. године.

Није се чинило да ће Иво Лола поћи путем револуционара и комунисте, али управо то је постао. Како је у једном интервјуу изјавила његова сестра Мира, „желео је да сви живе добро као и они“. На Универзитету у Београду дружио се са члановима илегалне Комунистичке партије. Члан Савеза комунистичке омладине постао је 1935, а члан КПЈ 1936. године. Организовао је студентске штрајкове, уређивао новине „Студент“ и „Младост“. Хапшен од стране режима робијао је у чувеној Главњачи, а једно време је био заточен и у логору Билећа.

После Априлског рата радио је на организовању партизанског устанка, а затим се придружио партизанским јединицама. Био је близак сарадник Јосипа Броза Тита и члан Централног комитета КПЈ.

У октобру 1943. године постављен је за шефа Прве војне мисије НОВ и ПОЈ која је имала задатак да оде у Каиро у Штаб савезничке команде за Блиски исток. Када је требало да полети, 27. новембра 1943. године, на аеродрому у



Гламочком пољу смртно је погођен бомбом из непријатељског авиона.

Његов отац Иван Рибар, само два дана касније, председавао је Другом заседању АВНОЈ-а у Јајцу. Месец дана раније изгубио је и сина Јурицу, рођеног Лолиног брата. Писац Мухарем Баздуљ каже „да тога нема ни код Шекспира, ни у античким трагедијама“.

Иво Лола Рибар проглашен је за народног хероја 1944. године. Његови посмртни остаци пренети су 1948. у Београд и сахрањени у Гробници народних хероја на Калемегдану.



Прича коју су знали сви млади у Југославији прича је о Лолиној љубави према вереници Слободи Трајковић, студенткињи хемије. Сви чланови њене породице сарађивали су са партизанским покретом. Слобода, њени отац, мајка, брат и сестра угушени су у гасној комори у логору Бањица 9. маја 1942. године. Ухапшени су када је писмо које је Иво Лола Рибар послао Слободи дошло у руке Гестапоа.

Иво Лола Рибар живео је 27, а Слобода 24 године. Љубав Слободе и Лоле и Лолино писмо били су инспирација Корни групи за песму „Иво Лола“. Милена Богавац написала је и режирала представу „Смрт фашизму: О Рибарима и Слободи“. Светогорска улица у Београду је од 1946. до 1997. године носила његово име. Иако је Студентском дому „Краљ Александар I“ то име враћено 2004. године, студенти га још увек зову „Лола“.

Мила Лекић, професор историје



Најдража, једина моја!

Пишући ово писмо ја се поуздано надам – ојштимиста сам, као и увек! – да ће оно никада неће ситићи већ да ћемо се нас двоје видети и увек остати заједно. Јер, ово писмо је заједно и писано. У овоме тренутку, када долазимо у последњу, оглућну етапу боја од која зависи, поред свега осталога и наша лична будућности и срећа – желим да ти кажем неколико проситих и једносавних ствари. У мом животној историји само две ствари: моја служба нашем светом циљу и моја љубав према теби, најмилија моја. Нашу срећу и животи који смо хтели, нисмо, као ни милиони других, моји остварили изоловано, већ само преко наше борбе и наше победе. И зато су те две ствари у суштини, у мени самом, једно. Знај, душо, да си ти једина коју сам волео и коју волим. Сањао сам и сањам о нашој заједничкој срећи – онаквој каквусмо желели, срећи досијојној слободних људи. То је једина права срећа, једина коју треба желећи.

Ако примиш ово писмо, ако дакле, ја не доживим нај велики час, немој многа шуповати, најдража! У свећу у коме будеш јада живела, наћи ћеш, увек жив, најбољи део мене самог и сву моју љубав према теби.

За тебе сам сигуран да ће твој живот бити прав и онакав какав мора да буде. На њему, на њу животи, наћи ћеш и освету и срећу.

Многа, многа те волим, једина моја! И желим да никад не добијеш ово писмо, већ да заједно с тобом дочекамо велики час победе. Желим да те својом љубави учиним онако срећном као што си заслужиш.

Увек твој.

Писмо Иве Лоле Рибара Слободи Трајковић



Сто двадесет година од Мајског преврата

Ове године навршило се 120 година од Мајског преврата којим је окончана владавина династије Обреновић.

Александар Обреновић био је син краља Милана Обреновића и краљице Наталије. Његовом заслугом Мирослављево јеванђеље донето је у Србију, а приликом Теслиног боравка у Београду лично је примио великог научника доделивши му, недуго после тога, одликовање.

Ипак, овакве појединости остају у сенци краљеве импулсивности која се огледа у низу пренагљених одлука које су довеле до незадовољства и нетрпељивости уперених ка њему.

Након што је извршио државни удар и збацио Намесништво, Александар са седамнаест година почиње самостално да влада. Из овог пуча се ишчитавају његове карактерне црте, али се назире и слика владавине која је до последњег тренутка била непредвидива. Током њеног трајања Александар је извршио неколико државних удара и променио дванаест влада.



Једна од најинтригантнијих краљевих одлука, која је наишла на оштре критике и јавности и Александрових родитеља (који су поред бројних несугласица у осталим животним сферама делили исти став према овој ситуацији), била је женидба Драгом Машин.

Драга је била образована жена (говорила је више страних језика), а Александар ју је упознао као дворску даму своје мајке. Потекла је из угледне породице Луњевица. Ипак, будућа краљица није била племићке крви какав је био обичај на тадашњим европским дворцовима, а притом је била и удовица (отуда презиме Машин) и десетак година старија од српског краља. Такве околности довеле су до неповољног општег мишљења о њој и многи су је сматрали недостојном титуле краљице.

Један од највећих противника овог брака био је Ђорђе Генчић, али уложени напори да се његово склапање спречи били су узалудни. Кум на венчању био је изасланик руског цара, што је послужило као потпора за причу да је Драга агент руске службе. Краљичина лажна трудноћа долила је уље на пламен који је све време тињао у мраку политичке нестабилности како у самој држави, тако и на спољнополитичком плану.

Кулминација је наступила у ноћи 29. маја 1903. године по јулијанском календару (ноћ између 10. и 11. јуна по грегоријанском). Те мајске ноћи група завереника, у којој су се нашли и Драгутин Дими-

тријевић Апис и Антоније Антић, упала је у двор решена да уклони краљевски пар. Занимљиво је да је у овај догађај био укључен и Александар Машин, рођени брат Драгиног првог мужа. На краљичином сточићу завереници су затекли роман „La Trahison“ („Издаја“) чији је наслов готово визионарски. Након што су убијени, тела Драге и Александра бачена су са балкона уз узвик „Смрт тиранима!“.

Убијена су и краљичина браћа, а њихово надмено понашање изазивало је гнев официра и убрзало крвави исход.

Мајски преврат је наишао на најоштрију осуду страних држава, а неке су повукле своје представнике из Србије и прекинуле дипломатске односе.

Крај династије Обреновића био је крвав и погоршао је слику Србије у очима света. Али, тада почиње и нова епоха. На престо је доведен Петар I Карађорђевић, либерални краљ који је омогућио да Србија постане парламентарна монархија.

Мајгелена Анђонијевић, III4



Завереници

Како је један Мома добио улицу у Београду

(баика)



У давна, прадавна времена, када је изгледало да је Америка „сав тај цез“, а кад су Русију гледали кроз залеђено окно ГУЛАГ-а, у једној земљи на брдовитом Балкану живело је сироче, чија је мајка својевремено погинула штитећи га грудима од шрапнела авионске бомбе. Бомбу су на сирочетов народ бацили потомци Гетеа и Моцарта зато што им се, онако надљудски плавима, чинило да, како рече њихов црномањастости вођа с брчићима, „народ као што су Срби не сме да живи уз Дунав“.

И то сироче не само да је било жељно живота, него и жедно путовања; с пером у једној и четкицом у другој руци, оно је кренуло у бели свет, да га чита свим чулима и да другима преноси утиске. А утисци су били шармантни, духовити, лакокрили, „у цинсу“; сироче се прогласило за „лаког писца“, за вечног риера који никад неће бити senex.

Једино што није потврђивало ту тезу била је извесна доза меланхолије, која је сенчила његове приче и слике, настале у игри пелудних прстију. Меланхолија је потицала из сирочетовог завичаја, у који неки нису ни веровали да постоји, јер се причало да „Херцеговина сав свет насели, а себе не расели“. А људи одатле беху сетни – због пада са „невиних даљина са очима звезда“ (Дис), због увида да „пре но што смо на земљу пали, / све смо већ видели и све знали“ (Данојлић). Зато је и сироче било сетно, слутећи да неће умаћи историји овог простора и свог народа.

И кад је бајковита земља на брдовитом Балкану почела да нестаје у пламену



позоришних кулиса званих „братство и јединство“, сироче је заувек одрасло, а очи дечака престале су да пламсају пламом невиности и стале да сјају сјајем искуства. Лакокрили цинс-писац постао је, како рече неко, „писац у маскирној униформи“, и опет, са пером у једној и кичицом у другој руци, нашао се ван глоб-тротерских стаза, на кршевина и чукама ужег и ширег завичаја, да помогне свом народу да остане и опстане на дедовини, иако су наследници оног усуканог с брчићима, за које је сироче мислило да су само „сав тај цез“, решили да униште све светске завичаје, па и сирочетов.

До тог часа, земљаци су волели сироче; од тог часа, почели су да га мрзе они који нису желели да буду са својим народом кад је тешко, и који су се претварали да су бомбе Империи бачене на тај народ исти онај цез који смо, некад, волели, мислећи да су каубојци позитивни, а Индијанци негативни јунаци. Али, сироче је оумудрало и није одступало. Остало је своје и у слому. Није га занимало што га безавичајци мрзе и што му ускраћују заслужену славу сликара и писца. Отишло је са овога света не жалећи што је изабрало праву страну.

И тек када је отишло, почело је да недостаје. Чак и некима од оних који га, због скидања цинса и маскирања у униформу, нису више волели. И толико им је недостајало да су почели да га привиђају на улицама великог града на ушћу Саве у Дунав, где је настало толико његових прича и слика. И онда су решили да му у том граду, „у коме све заигра, па се врти“, и који сија као „ископан стари мач“, дају једну улицу у коју би, макар с пролећа,

могла да се, тајно, проспе пелуд са његових златних прстију.

Мајстор усмености, Мома Капор је 2014, у познатој едицији „Разговори с писцима“, добио свој наслов – „Сентиментални рат и мир Моме Капора“ (приредили Љиљана Капор и Драган Лакићевић, објавили СКЗ и задужбина „Момчило Мома Капор“). Ту су многе, премноге озарености бонвивана који је постао мудрац, па човек пада у искушење да обилато цитира, повлачећи се у сенку своје неумешности да преприча.

И не одолех. Дакле: „Сваки изабрани народ, а такав је српски, мора да за то плати одређену цену. То је тај случај који наликује судбини лепотица у малим местима: сви им се диве, сви су заљубљени у њих, а оне имају несрећне бракове и исти такав живот.“ Или: „У ствари, зашто код нас људи не иду код психијатра? Зато што се они већ код прве туре у кафани исповеде: „Ао, шта ми се јуче десило, очајан сам!“

А какав је свет? На пример, овакав: „Ви можете бити Рембрант у Њујорку и имаћете 300 долара по слици, ако нисте у општем глобалном поретку Ли Кастелија, једног Јевреја који диктира сликарство, који је измислио Раушенберга, Роја Лихтенштајна, оног што повећава стрипове. А тај Лихтенштајн и данас кошта милион долара.“

И ово: „Велики светски компјутер је израчунао како да се направи идеалан свет по узору шесторице или десеторице стараца, као код Роберта Ладлама. И тај компјутер каже да не може да стоји једна држава Србија која је лепа, округла, сјајна, јер нећемо моћи ту да складиштимо свој нуклеарни отпад. Ми као ирационалан народ кваримо тај план и морамо бити кажњени.“

Из разговора са Никитом Михалковим (Никита dixit): „Јеси ли приметио да нема америчког филма у којем не погине барем сто људи, изрешета их неко, одлете у ваздух са аутомобилом, падну кроз прозор у реку. /.../ Нико те људе не ожали, нити зна ко им је мајка, нити имају ли



сестру. Нити како се зову. Сви изгину као да то уопште није важно. А /.../пре 150 година један студент у Петрограду убио је једну бабу и о томе напише књигу један писац, и онда се пишу дисертације о томе да ли је студент имао право да убије некорисну бабу или није. Ето, у томе је разлика између нас и њих. Запад мисли како да живи, а ми мислимо зашто живети.“

И за крај: „Више од пола свог живота плашио сам се Руса, а остатак свог живота плашим се за Русе. Била је комунистичка страховлада, био је огроман и моћан Совјетски Савез, били су логори, мензе, црвене заставице и ми смо се, сав млад свет, опирали томе, покушавали да се спасемо волећи нешто сасвим друго, волећи цинс, цез, жвакаће гуме, чезнући за кока-колом. Када се распао Совјетски Савез, показало се да се наша љубав претворила у монструма. Као што се у нашим животима често дешава да се неке љубави претворе у монструме, тако се и Америка претворила у монструма. Тај наш мит нам је пао директно на главу, побио људе, најлепше зграде, срушио мостове, загадио земљу. А опет, совјетски монструм који се распао вратио се у негдашње оквире свега што ми тамо волимо. А ми волимо руски 19. век у књижевности, писце, музику, да пијемо као и они, волимо православље којем припадамо као и они. Одједном се монструм претворио у љубав, а љубав у монструма. Фантастичан обрт у једном животу.“

И тако се десило – иницијатива „Политике“ да по сликару, књижевнику и новинару Моми Капору буде названа једна од престоничких улица усвојена је у Скупштини града. Без иједног гласа против, одборници су изгласали предлог да део Мачванске на Врачару – од Боре Станковића до Тамнавске – понесе Капорово име. Сресћемо се у шетњи, зар не?

(из књиге

„Пређутана културна историја Срба“ проф. Владимира Димитријевића)

Поетски расадник Тражим боју за своје небо

У оквиру манифестације Чачанска родна - Чачак престоница културе Србије 2023. године, 1. јуна, у малом дворишту Гимназије, одржано је књижевно вече под називом Поетски расадник „Тражом боју за своје небо“ на ком је представљено стваралаштво четворо чачанских аутора: Светлане Вучковић, Бориса Капетановића, Верице Тадић и Сава Стјеповића.

Воља не може преобразити свети.

Пајћња може.

(М. Црњански, *Роман о Лонгону*)

Песништво никада није било украс, пука допуна недовољности света, оно је од памтивека најскривенија структура људског духа, заправо примарни облик мишљења. Самоисказивање кроз поезију код госпође **Светлане Вучковић** (у свих седам њених досадашњих збирки) припада ономе што се савременом критичарском одредницом назива „женско перо“.

О чему пева госпођа Вучковић? Ни о чему другом до о поверавању невидљивом саговорнику, који може бити и она сама, приватне историје путем певања. Читајући њене песме, као да присуствујемо урањању у лирски породични дневник у којем је, будног уха и ока, забележен покушај безазленог доживљаја света. Малени каталог песништва је пред нама: порођајне муке стварања, проблем израза, однос према речима и оном што Настасијевић назива *муклином бића* (заправо однос звука и безгласности, казаног и пређутаног), материнска љубав, девојачка сета, егзистенцијална и морална запитаност, костихевски рат између разума и срца који своје помирење проналази у јединству (*Пагина живоћа*), чедност душе која се храни једино сећањем на изгубљени врт, утопијски код речи које нас враћају у сан о неисцрпној снази живота тела, животне позиције које су, као код Попе, једном речју прикривене или, пак, разоткривене форме постојања (*Немоћ, Сћање, Танјенџа, Близина, Нејовраш...*), ту су заборав, мириси, фиоке памћења, начете илузије видљивог смисла, неспојиве опречности сједињене једино у сећању (*Ти*), удаљени зазиви душе за другим, прикривени ерос љубавника (*Венера*), даљине између људи, привид

наших односа (*Беле лажи*), усељење човека у човека (*Хм*), човекове прозбе природи (*Молба*), ту су и они који више нису ту (Милица, Мира, Петар), а који се могу само у мислима оживљавати. То је посед *душе која се осиварила*, како је говорила Марина Цветајева пре скоро читавог једног века.

Као да се, негде и незнано како, у њеним редовима поткрао Растко Петровић својим опажањем у чудесном есеју *Хелиоџеррајија афазиије* из 1923. године: „Да нас једна појава престане изненађивати, није нужно да је објаснимо, већ само да је докажемо, тј. да поверујемо у њу и њену могућност. [...] Треба напрегнути само своју пажњу и мистерија ће се опет појавити ту као дух. Бићемо зачуђени пред појавом као да смо јој први пут препречили пут. [...] Живот нам изгледа логичан чим престаје да нас занима.“

Мислим да сваки песник најбоље објашњава самог себе. Нека тако буде и у овом случају.

Речи не скривају џајне нејо невоље, неједначеноксји... Речи скривају случажностји.

(Пол Валери, *Свеске*)

Борис Капетановић нам се тек овлаш разоткрива у збирци *Школа боемије (Хроника једној полуизмишљеној и недоученој шејршовања)*, као да је у њу сместио целокупни сопствени животни кофер који би да тегли са собом док траје. То љуљање у оквирима времена у којима смо задати, то бивање у пределима *јенија младихсџва* (да се послужим делом наслова још једног сјајног есеја Растка Петровића), тај шарм једног одрастања, његово понирање у дане детињства и свет доживљен управо из перспективе безазлене природе, осењавање мрачним и недокучивим тајнама, као и пределима окупаним људском

ведрином и наивним непочинствима, прикупљање сабраности на заједнички свет, али искључиво из осаме у односу на исти тај свет, то је, чини ми се, Борис у пунини. Не заборавимо да је свака уметност тежња ка завршном самообликовању.

Разнолик је Капетановић у свом нарративу. Кратка проза *Свилена тишина и шрулеж векова* из **Целовечерње романа** поготово део о градњи куће као поступак описа делова самоградње, минијатура простора као интимног царства духа човековог, показују колико смо у суштини одређени невидљивим кореном места на којем смо рођени. Или прича **Једна небројено љуша одиграна и добро увежбана сцена** из већ поменуте збирке **Школа бојемје** о оцу који, за разлику од свих укућана, једини посматра синовљев свет изнутра, не као догађај већ као најличностији доживљај којом нас Капетановић уводи у прећуткиване, а наизглед подразумеване односе са ближњима. **На ѿраси окренутој свићану** израња један мали, овековечени свет гимназијског одрастања, читав скуп фелинијевских колажа о безазленом дечаштву. Карановићево и Грлићево ремек-дело *Грлом у јајоге* и даље је међу нама. А онда неочекивани хронолошко-тематско-стилски обрт у збирци **Моша**. Прича **Sui iuris** измешта нас у антику, у свест једног и роба и владара малтене у исти мах и то језиком високоученог и високостилски обученог човека. У њој нам о свом животу, заправо непоћудној Фортуни, приповеда незаконити син Флавија Маркуса (*Моје мујно ѿорекло није обећавало нишѿа осим униженосѿи, беде и зноја. Али, небески закони сѿарији су и шврѿи од земаљских и нико не зна која ће га звезда узетѿи за руку и ѿвестѿи*), док нас прича **Не очекујући милосѿи** премешта у унутарњи монолог још једног, овога пута женског, копилана, нежељеног чеда историје препуног наклоности ка злу, која је имала нешто неземаљско у себи: „Било је, уистину, веома опасно наћи се у мојој близини и учинити ми притом шта нажао. Такви би се убрзо (најчешће већ наредне ноћи) нашли на неслућеним мукама. У том погледу, никада ми није недостајало маште. Било је отрованих, смрвљених, печених, обезглављених, прободених, задављених, морених најстрашњим болестима којима се не зна ни узрока ни лека. Никома, наравно, није долазило до памети (о, како је свет глупав!) да би се тако нешто могло приписати мени.“), а коју на крају, као мера невидљиве правде, сустиже све оно што

је чинила другима („Памтила сам своје жртве, њихова имена, ликове, „грехе“ којима могу захвалити своју злу срећу. Бројала сам их, евидентирала и класификовала, све до оне ноћи када је жртвом моје дијаболичне грознице постао један мали (треба ли рећи - недужни) живот, који је, добрим делом сачињен од моје (демонске!) твари, растао у мојој утроби. Његов једини грех лежао је у природној тежњи да једног дана изађе из мене и учини ми какву гадост. Те ноћи, ослобађајући се слузаво-густе, кржаве масе, по први пут сам осетила страх и још нешто чему нисам знала име - гризодушје, сумња, кајање (!) - осећања потпуно непозната бићима мога соја. После толиких година без суза, исплакала сам се и заспала сном праведника...

Ово је моја последња ноћ.

Спокојна, измирена са собом и светом, у зору излазим пред целата не очекујући милост. Ни ја је нисам имала.“).

Ни ја немам двоумљење да је Капетановић дужан да нам се и даље обраћа својим даром и својим језиком.

У есеју *Кад речи сањају* госпођа **Верѿца Тадић** на најтачнији начин дефинише сопствени поетско-прозни смисао: *Очуваѿи невиносѿи душе у зрелим ѿдинама... И не само у зрелим, него у свим одсечцима егзистенције*. Њено стваралаштво носи све атрибуте духовне повести – промишљање о човековој истинској, не само видљивој, природи, кривици, лепоти, творачком чину који нас ослобађа земље, а приближава небесном назначењу, трагедију бивства, намеру да се од конкретно-предметног напокон пресели у (не)тварно, да се већ једном поразити тамница света. У томе јој свакако помажу моћ опажања и повезивања са туђим искуствима (начитаност и синтетичност који су очити у сваком њеном, поглавито есејистичком, тексту, нешто налик бодлеровском споју интелигенције и песничког облика казивања).

Има у редовима госпође Тадић и патетике и вишесмислености, непосредног живота тела и метафизичког живота воље, магловитости женске осећајности и јасне разборитости једног мушкарца, дијалога са оностраним као надоградњом, односно превазилажењем историје, трагања за недосањаним сопством у заједници (*Огсањаћемо и будуће нас – песма Кад молиѿва будем* у збирци *Прелудујум зебње*), поовске тежње за оностраним (али и оностраном) Лепотом која није кобна, као и *бездомном исѿином* (назив једне њене песме).

Сажетост, непричљивост као страгегија певања, фрагментарност исказа која тачније од свих система погађа и дефинише скривену мисао и њен ток, сржност мишљења без „спољашњих удова“, како казује краљица Гертруда у *Хамлеѿу*, најбоље се уочава у збирци сентенци *Еонски ѿрафиѿи*. Поезија госпође Тадић као да почива на размеђи повести и метафизике, уз бескрајно поверење у реч која по својој природи стоји управо на граници два света и подједнако носи обележја оба: „Иза речи постоји значење које је шире од ње, иза значења је утисак који је још шири, иза утиска се шири пажња, иза пажње подсвесни живот, сећање на трбушни живот, несвест, вечност, утроба из које излазе вечности, нужда да се нађе још нешто шире од најширега! Реч је најужи отвор на огромном левку. Хладноћа непојмљивог дува кроз левак...“ (опет неизживи Растко Петровић – **Хелиѿераѿија афазије**). Поезија проширује оно божанско у нама, приближава нас увиђању да нисмо само од овог света. Уметност је један од путева до преображења за вечност, а поезија највиши говор који човек може да поседује. Она је додиривање неопилљиве, скоро па и непостојеће у својој тананости, суштине (нимало случајно једна збирка песама се зове *Пелудна тишина*), а да бисмо ушли у место непропадљивости и сопствене божанскости, морамо проћи кроз *Причесна враѿија*, како гласи назив једне збирке њених песама.

Разнолик је опус госпође Тадић – код ње нису заступљени само традиционални родови поезије и прозе нити само освештане књижевне врсте (приповетка, роман, песма), ту су и рашчитавање ликовног језика (есеј *Духовна форензѿика* у вези са сликама Драгана Јеротијевића, нешто попут одблеска *Ликовних салона Шарла Бодлера*) и философски напори за разумевањем и описивањем света (већ поменута збирка *Еонски ѿрафиѿи*), као и промишљања о стваралаштву других аутора (форма кратких есеја).

Иго поручује: *Рећи све у сѿиѿу*. Маларме га исправља: *Не рећи нишѿа шѿо није сѿиѿ*. Слутић да госпођа Тадић, некако па скоро обредно, има велико поверење у реч и оно што Бранислав Петровић именује као *моћ ѿвора*, а што јасно уочава Пол Валери у својим *Свескама*: „Језик ме подноси и чини да подносим. Час га ја повијам у свом правцу, час он преображава мој правац.“ Нека остане доследна овом избору. Мислим да боље не постоји ни за њу ни за нас.

Слободан Николић,
ѿрофесор српској језика и књижевности

Истина и слобода

Емир Кустурица у нашој Гимназији

У петак, 16. децембра 2023, Емир Кустурица је, у оквиру програма Заједнице дома и школе (коју је, пре рата, основала Маргита Радовић, професор књижевности и тетка Душка Радовића), представио своје књиге „Видиш ли да не видим“ (Српска књижевна задруга) и „Кад мртве душе марширају“ (Катена Мунди). На трибини су, поред аутора, говорили књижевник Милан Ружић и уредик „Катене“ Никола Маринковић. Програм је водио Владимир Димитријевић, професор.

Милан Ружић је, говорећи о књизи „Видиш ли да не видим“, истакао: „Читајући књигу, наићи ћете у исто време на роман, есејистику, путопис, дневник, али уједно и на нешто што је аутобиографска и биографска књига, јер се у њој преплићу судбине двојице уметника који су својим делима, а овенчани највишим признањима, свако у својој уметности, дефинисали једну епоху. Ово дело је врло важно, јер недвосмислено Кустурицу приказује као врсног писца који се без најмањих проблема поиграва формом и који у Хандкеу као писцу види сву тежину посла и трагове минулог рада називајући га Петром Апостолом Спелелогом, што Хандке све и јесте, а то знају сви они који су његове књиге читали. По први пут, а ово је Кустуричина четврта књига, у потпуности Емира видимо као писца. Највише задивљује оно што је одсутно у већини данашњих књижевних дела, а то је чињеница да је успео да избегне политику као циљ своје књиге, а признаћете да то у оквирима Нобелове награде, Петера Хандкеа, Босне и Херцеговине, Србије и протеста након именованја лауреата и није лако. Наиме, Кустурица је политику подредио књижевности, он ју је овом књигом, може се слободно рећи, и омаловажио, јер му је јасно да у књизи о уметности и уметницима нема места ономе што уметност и убија. Политика је остала само бедни траг на понекој страници, аргумент-алат за поправљање појединих неправди. У књизи „Видиш ли да не видим“ тријумфују пријатељство, уметност и ход по

најтањој могућој жици између две обале по којој сваки уметник, колико је велики, хода целог живота.“

По мишљењу Емира Кустурице, аутора књиге „Кад мртве душе марширају“, овај свет је постао затвор у коме се не виде бодљикаве жице, али тамница је, ипак, тамница. Сви треба да буду заточени под ведрим небом, у невидљивом кавезу. Нема слободног кретања ни ума, ни тела. Ко покуша да буде слободан, остаће без дигиталног новца, а може и без биолошког живота, ако се не сложи са глобалистичком визијом наше будућности, нимало оригиналном: Орвел ју је најавио као чизму на људском лицу, и то заувек.

Кустурица је уметник. А то значи – потрагом за лепотом бринути о души. Кустурица се уобличио, чак и кад није био свесни хришћанин, на схватању уметности као пута ка души. Зато он у својој новој књизи каже: „Не смијемо заборавити да хришћанство није сплет апстрактних циљева, идеја и погледа на свијет, већ конкретност Бога који се оваплотио у људском тијелу и који нам не даје опис нашег живота него је

Он сам тај живот, а човјек и његов пут се учитавају у вријеме као цјеловитост. Јер човјек није само ни материјално, ни само духовно биће, он је и дух и тијело, како је говорио Достојевски и како пише у Јеванђељима.“

Уметност и слобода – одатле књига „Кад мртве душе марширају“. Зато је велики руски песник Осип Манделштам, који је живот окончао у ГУЛАГ-у, записао: „Данас је сваки културан човек хришћанин“. Такав зна за празничну дубину битија, кроз коју вечно ствара у време. Потрошња може да симулира празничност, али иза ње остаје само Чамотиња, оно Бодлерово чудовиште које пуши нарگیле и у једном зеву би сав свет да прогута.

Кустурица се са том будућношћу не мири. О томе је, као и о својој љубави према супрузи Маји и породичним вредностима без којих нема будућности, говорио и у Гимназији у Чачку.

*Владимир Димитријевић,
професор српској језика и књижевности*

Случајни сусрет са Кустом

Враћала сам се са сјајног одмора са другарицама када смо приметиле мистериозна црна кола испред улаза у школу. Пожуриле смо ка малој сали где ће се одржати промоција његове нове књиге. Одједном, Ива узвикује: „Ено га!“ Питам: „Где?“, а она показује у правцу славног редитеља. Без даха, као да трчимо маратон, потрчале смо ходником, бацајући свој ручак. Прилазим му и љубазно питам: „Извините, можемо ли да се фотографишемо?“ Емир Кустурица, уметник светског гласа, редитељ, музичар и књижевник, природан и спонтан, пристао је са осмехом и у том тренутку забележиле смо слику чистог одушевљења.

Викторија Крсмановић, III



„ЈУТРО И ВЕЧЕ“ ЈУНА ФОСЕА

(приказ књиге)



Јун Фосе је норвешки писац рођен 1959. године. Називају га највећим норвешким драмским писцем после Ибзена. Његове драме изводе се у многим земљама Европе и света. Осим драма, пише поезију и романи. Добитник је Нобелове награде за књижевност 2023. године.

Измешани светови живих и мртвих, постепено „одвикавање од живота“ пре но се пређе на другу обалу, благослов пријатељства, теме су романа Јуна Фосеа. На непуних сто страница, а мајсторија је то велика, у маниру Камија, Хемингвеја и Андрића, Фосе прави заплет, па расплет, прескачући кулминацију и обрт јер ово је модеран роман без сувишне интерпункције, са огромним реченицама у којима се згуснуло време од десет година, ако то наративни ток налаже. Једна једина реченица Јуна Фосеа има моћ да објасни шта се збило у више генерација, проток времена је релативна ствар као и догађаји у роману. Али, оно што је кључно, јесте универзална теза о силама природе, неумитном поретку рађања и умирања и смрти као исходишту.

„Дете се рађа; зваће се Јоханес и биће рибар. Старац умире; звао се Јоханес и био је рибар.“ Ово је прича о животу и свему ономе што он носи – ко ће нас жалити када једног дана одемо, ако не наши најближи: породица и искрени пријатељи. Али, ово је и прича о љубави, о оним озарењима што чине наш боравак на земљи другачијим и памтљивијим од осталих прозаичних прича. Умеће живљења као постулат, као мера квалитета, не број удисаја нити издисаја, већ тренуци који вам избију дах из плућа, као кад вас боксер удари гвозденом песницом у плексус па се затетурате, али останете на ногама, изубијани, но непоражени, и док вам крв лагано цури низ аркаду, ви помислите: *Нисам јао. Идемо даље.* Е, такви су јунаци нобеловца Фосеа. Угрувани животом, али непоражени, као Хемингвејев Санџао.

„Нема тела тамо где идемо, па нема ни бола“, каже Петер свом најбољем пријатељу Јоханесу док га води ка месту одакле се ниједан смртник није вратио. И док у нама одзвањају стихови песме са опела „где нема жалости, туге, ни уздицања, него где

је живот вечни...“, пред нама се отвара раскошна, вечна прича о Орфеју у подземном свету, о Енкидуовом и Гилгамешовом дивном друговању, али и болним поврацима из света сени и спознаје да је вољени пријатељ само прах земље, о лепотици Лаури која се претворила у „прегршт глувог блата“... Одлазе хероји и вољени, са страхом или песмом, а Фосеов Јоханес пита друга који га, и сам одавно мртав, води Хаду: „А душа? Боли ли душа тамо?“ А Петер му одговара: „Нема тебе и мене тамо где идемо.“

Можда је порука писца смештена у овај дијалог:

- Смемо ли на пучину, дува, биће бура?
- Смемо.
- Идемо.

Изгубити обалу из вида, то је смисао коме инклинирамо, осмелити се, одлептити од профаног што нас враћа уназад, од медиокритета који хоће да умање наш сјај будући да сами не сијају па им тај пламен смета.

А највеће од тих озарења јесте када нас дотакне љубав, како то лепо Фосе упричава, јер Јоханес умире, али Јоханес се сећа Ане, „лепе као најлепши летњи дан“, и тај опис поново нас враћа на Андрића и његову ванвременску реченицу: „То није жена. То је летњи дан.“ И ништа више не морамо изговорити. Довољно је, ко уме да машта.

Александра Мишић,
професор српској језика и књижевности

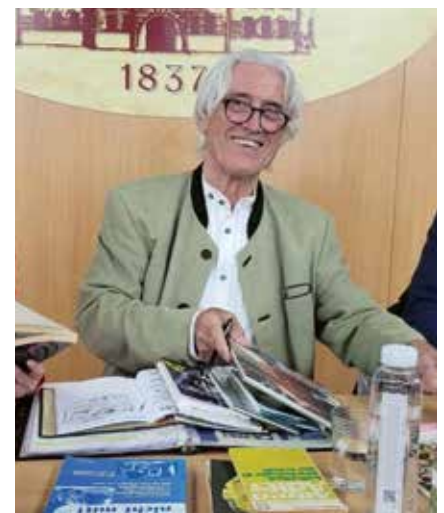
ПРЕДАВАЊЕ ДР РУДОЛФА ХЕНЗЕЛА

У Спомен-соби Гимназије др Рудолф Лотар Хензел одржао је 11. маја предавање из педагошке праксе. Др Хензел је дугогодишњи педагог и психолог, надзорник за просвету минхенског округа, ректор и руководилац Државног центра за саветовање у школству и усавшавање психолога у Минхену, психотерапеут и аутор бројних књига из области педагогије.

У књизи „Како је Инго или како се постаје саосећајан“ др Хензел је описао како је један наставник успео да промени понашање непослушног ученика. О изазовима у наставном процесу и постављању граница у адолесценцији говорио је просветним радницима и ученицима Гимназије, али и других школа, који су посетили предавање.

Програм је припремила и водила професорка Александра Мишић, преводилац са немачког био је професор Данило Ђуновић, а учествовали су и ученици трећег разреда Гимназије: Милица Лепосавић, Маша Штавланин, Андреј Вуловић и Маријана Петронијевић.

Милица Лејосавић, IV7



Позориште као место повратка уметности у живот

Глумачка радионица Културног центра Чачак

На животна позорја, о којима је писао још Шекспир, различито мерећи време, ступају и људи и градови.

Нажалост, на једној од давних сцена (1956) Народно градско позориште, које је у Чачку основано тек десет година раније, изненадно је престало да постоји. Биће да се, у духу новог времена, веровало да Дом културе може да обједини све потребе за културом једнога града.

Срећом, увек је било оних Чачана који су разумели да „позорница није тек место сусрета свих уметности, већ да је, пре свега, место повратка уметности у живот“¹.

Управо зато да би млади откривали да је највиша од свих уметност живљења, глумица београдског Позоришта за децу „Бошко Буха“, наша Чачанка Драга Ћирић, претходно и сама члан Драмског студија овдашњег Дома културе, 2001. године отпочела је рад у наново основаној Глумачкој радионици Културног центра Чачак.

Како свако племенито деловање има своје следбенике, у настављању чудесне мисије вођења Глумачке радионице и оживљавања чачанске сцене за младе од 2014. до 2020. године учествовали су глумци Братислав Јанковић и Владимир Јоцовић, да би након шестомесечне паузе, тачно двадесет година од оснивања, у фебруару 2021. године, по позиву Културног центра, Радионицу обновили Душан Вукашиновић и његова супруга Јована Мишковић, обоје глумци Српског народног позоришта у Новом Саду.

Не само завршена Академија драмских уметности у Новом Саду, сарадња са нашим најбољим позоришним редитељима или престижне глумачке награде којима је њихов рад већ овенчан, већ и први сусрет са „даскама које живот значе“ у глумачким радионицама које су, као гимназијалци, свако у свом граду похађали (Јована у Крагујевцу, а Душан у Чачку), надахнули су ово двоје младих



људи да понове успехе Радионице Драге Ћирић, чији су полазници освајали запажене награде на фестивалу „Фестић“, који је двехиљадитих организовало Позориште за децу „Бошко Буха“.

Наиме, новооформљена група Радионице публици се обзнанила на јесен 2021. године премијером представе „Капетаница Џун Пиплфокс“, рађеној по мотивима радио-драме Душка Радовића „Капетан Џун Пиплфокс“, коју су адаптирали и режирали Јована Мишковић и Душан Вукашиновић. Први пут учествујући на Републичком фестивалу ДОПС (Дечијих и омладинских позоришта Србије) у Јагодини, Глумачка радионица освојила је три престижне награде – за најбољу представу, за најбољу режију и најбољу главну женску улогу (Тијана Вранић).

Иста представа учествовала је и на највећој Регионалној смотри „Мајске игре“, која се већ 65 година одржава у Бечејском позоришту и пандан је Стеријином позорју. И том приликом је

„Капетаница Џун Пиплфокс“, међу свим осталим представама дечијих и омладинских позоришта некадашње Југославије, проглашена најбољом и, поврх свега, овенчана са још осам награда.

Наредне јесени (2022), на Фестивалу „Мајске игре“, премијерно изведена представа „Шећерно краљевство“, за коју су, такође, текст осмислили и коју су режирали Јована и Душан, по мишљењу стручног жирија, била је ван конкуренције и награђена са шест специјалних награда (за укупни уметнички утисак – представу у целини, за најбољу епизодну женску улогу, за глумачку минијатуру, за сценографију, за костим и за најбољу представу фестивала по оцени дечијег жирија).

„Шећерно краљевство“ је и на Фестивалу дечијих и омладинских позоришта Србије (ДОПС) у Јагодини проглашено најбољом представом, а изузев главне награде, добило је још три – за најбољу главну женску улогу, за најбољу споредну женску улогу, као и награду за најбољу сценографију.

Пошто су „Капетаница Џун Пиплфокс“ и „Шећерно краљевство“ на два најзначајнија фестивала у земљи и региону проглашене најбољим представама и понеле 22 награде, ове јесени Глумачка



¹ Мисао Оскара Вајлда



радионица Културног центра Чачак премијерно је извела „Сунцокрете“, чију адаптацију и режију потписују Јована Мишковић и Душан Вукашиновић.

Интересантно је да је ово прво извођење праћено истоименом изложбом уметничких фотографија на којима је забележен процес настанка представе, чији учесници тврде да није само за децу, већ и за одрасле.

Иначе су, како је одувек и било, полазници Глумачке радионице, у оквиру које постоје две групе (за основачки и средњошколски узраст), ученици свих овдашњих основних, али и средњих школа, па и наше Гимназије. У току седмичних проба они, путем различитих позоришних метода упознају и развијају вештине глуме (говор, покрет, певање, плес...), али и друге своје дарове за креативно изражавање (писање, сликање, музику...) и, што је још важније, упознају себе и другог, уче се вештини комуникације и неговању и развијању маште.

Аудиција за пријем нових чланова одржава се сваке године у септембру, а одзив и заинтересованост младих Чачана и гимназијалаца за учешће у раду Глумачке радионице Културног центра улива наду да Чачак, који је, коначно, 2018. поново добио Градско позориште, више никада неће остати без тако важне куће, јер ће и у генерацијама које стасвају бити оних који разазнају да је, како Исидора Секулић каже, „паланка стање духа“ и да, управо зато, у центру нашег града мора да постоји позорје на коме се уметност враћа у живот, а посебно међу младе људе.

*Ана Ранђић,
професор српског језика и књижевности*



Аматерско позориште у Чачку

Ми живимо у ономе што јесмо, али налазимо хиљаде начина да се са њиме суочимо. Велико позориште снажи наше способности за њо.
(Тортон Вајлдер)

У данашње време, чини ми се, позориште бива у сенци осталих уметности. Људи глуму углавном повезују са филмовима или серијама, а заборављају да су позоришне даске извор истинске и праве глумачке уметности. Аматерско позориште је у још неповољнијем положају јер међу младима не може да пронађе публику. Разлог за то је потцењивање и таквог позоришта и такве глуме у односу на професионална остварења. Такође, стереотип у вези са глумом је да се искључиво налази на филму или серији, али она представља много више од тога.

Чланови аматерског позоришта углавном су млади људи. За већину младих, аматерско бављење глумом није обавеза, већ начин да кроз глумачку игру пронађу себе и спознају значај уметности. Поред тога имају прилику да се упознају са разним књижевним делима, глумачким занатом и историјом српског и светског позоришта, да кроз поделу улога упознају широк дијапазон ликова и кроз њих много лакше разумеју књижевна дела и много више уживају у њима. Сусрећући се са разним добрима и лошим карактерима лакше проналазе себе у животу.

Нажалост, данас се позориште не цени колико би требало. Верујем да је много боље и веродостојније дело оживљено глумом на сцени, него путем телевизије. На памети ми је мисао коју је Оскар Вајлд давно изрекао: *Смајрам да*



је позориште највеће од свих уметничких форми, најнеодложнији начин на који људско биће може да додели са групом осећај како је биће људско биће.

Када сам почео да се бавим аматерски глумом, било ми је веома тешко да разумем психологију ликова. Морао сам да се посветим томе и да дубоко проучим и разумем само дело, па тек онда лик који тумачим. То је дуг процес. Оно што највише волим код аматерског позоришта је боравак на сцени, јер управо је то место где глумац сав свој таленат, труд, рад и улагање у представу показује публици. Глума захтева много енергије, кондицију, окретност, концентрацију, преданост. Такође, она ми је помогла да видим ширу слику свега, да није све црно-бело, да нису сви исти, да свако има различито мишљење и да га треба поштовати.

Постојање позоришта, било аматерског било професионалног, знак је постојања и културе. Због тога мислим да треба пружити прилику аматерском позоришту, јер оно даје много могућности и свет чини лепшим.

Лука Мићовић, III2



Даске које живот значе

Од првог разреда Гимназије члан сам Глумачке радионице Културног центра Чачак. Иза себе тренутно имам учешће у две дечије представе Глумачке радионице и у једној представи Глумачког атељеа за младе и одрасле. Представе за децу „Шећерно краљевство“ (2022) и „Сунцокрети“ (2023) активно се изводе и на сцени Културног центра и на сценама у Србији и региону. У мају 2023. године гостовали смо на Фестивалу аматерског позоришта за децу и младе у Бечеју, а у октобру у Никшићу и Јагодини.

Дечије представе настају сваког лета, од половине јула до почетка септембра, када су премијере. У току овог периода рад на њима је свакодневан. Првих неколико проба посветимо упознавању са текстом који бирају и обрађују вође радионице Јована Мишковић и Душан Вукашиновић. Затим следи низ индивидуалних задатака – настанак идеја у вези са замишљеним простором, музиком, костимима, са циљем да свако од глумаца учествује и у неглумачком делу стварања представе. Након овога почињемо са поставком сцена. Поред физичких вежби, потребан је велики ентузијазам, као и отвореност за испробавање непознатих и нетипичних врста изражавања. За мене учешће у радионици и бављење глумом представља откривање нових делова себе. У последњој дечијој представи „Сунцо-



крети“ истовремено сам вештица Грдана Гвоздензуба и зли чаробњак Лажног Сјаја. Било је веома освежавајуће и узбудљиво бити у улози женског и мушког зликовца.

У радионици је атмосфера таква да постоји време за рад и време за разговор, када свако без бојазни може са осталима да подели како се осећа. Имајући у виду да се такви простори и људи ретко налазе, ценим однос који имам са члановима и вођама радионице. У току рада свако од нас је подједнако важан, не постоје бољи и гори. Између нас глумаца и вођа радионице не постоји однос ученик-професор, већ однос човек-човек, пун поштовања. Чврсто верујем да су такви односи заслужни за одличну атмосферу на пробама и извођењима, за стварање добре екипе, настанак чврстих пријатељстава и за успех самих представа. Јована и Душан моји су узор у глуми због своје посвећености позоришту, стрпљења, жеље за радом са младима и због тога што желе да створе нешто истинито, нешто у чему ћемо сви уживати, што ћемо волети.

Програм Културног центра у коме учествујемо носи назив „Аматерски програм за децу и младе“. Великом броју људи прва асоцијација на реч *аматерски* јесте супротност професионалном. Међутим, сматрам да је продукција представа на веома високом нивоу, а моје мишљење деле и стручне особе које прате рад радионице и атељеа. Након премијере представе „Случај породице Зеко“ добили смо прилику да разговарамо и чујемо утиске др Милана Мађарева, критичара и театролога из Београда, који је истакао важност нашег рада за друштво. Нагласио је како се баш у аматеризму дешавају велике промене.

Драго ми је што постоје људи који се занимају за позориште. Међутим, надам се да ће интересовање за посете позоришним представама бити много веће. Драго ми је што сам део ових глумачких трупа и сматрам да је позориште важно за младе. Важно је, такође, неговати културно понашање прикладно позоришту. Као човек којег интересују глума, музика, сцена, сматрам да је неопходно младима у Чачку пружити више позоришног садржаја како би се путем позоришне игре зближили са стварним светом. Спознаја себе и зближавање са собом такође је једна од важних одлика рада у глумачкој радионици, у којој се не стварају само перформанси, већ се остварају лични и групни развој и напредак.

Лука Сіасојевић, III6

Случај породице Зеко



Представа „Случај породице Зеко“ премијерно је изведена 2. 12. 2023. године у Културном центру у Чачку. Представа је бајка за одрасле која осликава живот једне породице. Настала је по мотивима комедије „Зеко Зеко“ француске књижевнице Колин Серо. Од шесторо глумаца, троје тумачи двоструке улоге, што доприноси бајковитој слици. Тумачим лик једног од синова, Жака. Било је прилично изазовно повезати се са Жаком који знатно одудара од моје природе и понаша се сирово и грубо. У потпуно различитом свету налази се Жерар, други лик који глумим, а који представља претенциозну личност из богате породице чији се пут укршта са породицом Зеко. Представа буди снажне утиске међу гледаоцима и у њој свако може да пронађе неку препознатљиву нит себи блиску. Неретко се дешава да као гледаоци позоришну причу доживљавамо као „тамо неку причу о тамо неким људима“, али заправо је „Случај породице Зеко“ прича о свима нама.

Лука Сіасојевић, III6



ИЗЛОЖБА „ИСПИТ ЗРЕЛОСТИ“ У ГАЛЕРИЈИ МУЗЕЈА



Некадашња ученица наше школе Чарна Милинковић (Драговић) поставила је, уз помоћ колега из Музеја Војводине у коме ради, изложбу „Испит зрелости“. На њој су приказани матуранти војвођанских гимназија од половине 19. века до 60-их година 20. века, затим матурске хаљине и одела, фотографије, скамије, дневници, свеске... Отварање је увеличао хор чачанске Гимназије. Музеј Војводине био је гост Народног музеја у Чачку.

Вишња Блајчевић IV9 (2022/2023)



С Надеждом кроз време



У оквиру пројекта „С Надеждом кроз време“, који реализује Галерија „Надежда Петровић“, изведена је представа „Породично фотографисање пред Надеждин пут у Минхен“. Ово је само једна у низу многих културно-уметничких дешавања под окриљем „Чачанске родне“, а поводом 150-годишњице рођења наше надахнуте сликарке и хероине Великог рата. Гимназијску глумачку дружину чинили су Даница Лазовић (IV10), Викторија Крсмановић (III8), Теодора Ђукић (IV10), Симона Микић (IV10), Нађа Ракићевић (IV6), Лука Мићовић (III2), Лука Спасојевић (III6), Лука Дмитровић (IV6) и Чедомир Јанковић у улози наратора (III4). Са нама су наступале и три ученице из ОШ „Др Драгиша Мишовић“ – Дуња Вербић и сестре Дуња и Милица Божовић. На бини свечане сале Дома ученика појавили смо се два пута,

14. и 23. новембра 2023. године. Одиграли смо две сцене које обухватају један обичан дан у кући Петровића и њихов одлазак у атеље дворског фотографа Милана Јовановића. Публика је могла бар на тренутак да се врати у сам крај 19. века и осети атмосферу у једној наизглед обичној српској кући, кући из које су потекли велики бисери нашег народа, Надежда и Растко, значајни не само за нас, већ и за европску културу. Част ми је била да учествујем у отелотворењу лепе замисли о једној невероватној личности. Ништа не бисмо успели без подршке, али и критике, професора српског језика и књижевности Марије Катанић и Слободана Николића. Овим путем желео бих да им захвалим на указаном поверењу и стрпљењу које су имали, како за мене, тако и за све нас.

Лука Дмитровић, IV6



Надежда Петровић – модерност и нација



Овај новембар 2023. године, у Уметничкој галерији „Надежда Петровић“ обојен је Надеждином бојама. Поводом 150 година од рођења наше чувене сликарке у Галерији је постављена јединствена изложба слика под називом „Надежда Петровић – модерност и нација“ аутора Игора Борозана и Лидије Мереник. Изложба је свечано отворена монодрамом „Ненаписана писма“ у сјајном извођењу Вање Милачић, глумице Народног позоришта у Београду, која је тумачила Надеждин лик. Имали смо прилику да као одељење присуствујемо овој свечаности и уживамо. Оставио нас је без текста начин на који је глумица представила лик и дело наше познате сликарке. Приближила нам је време и друштвено-историјски контекст у ком је Надежда живела и стварала. Сазнали смо каква је била позиција уметника некада и са каквим потешкоћама су се суочавали. У тренутку смо помислили да кроз Надежду говоримо савремени уметници. Током читавог трајања изложбене поставке господин Даниел Микић, виши кустос у Галерији, организовао је стручна вођења кроз

изложбу. Неколико дана након свечаног отварања имали смо прилику да заједно са ученицима Уметничке школе будемо, уз реч стручњака, вођени кроз ову изложбу. Поставка је организована према хронолошком принципу, али и према тематским оквирима. Прва просторија била је намењена за слепе и слабовиде. У виду тактилних плоча прилагођене су Надеждине слике из четири различита периода њеног стварања. Потом смо, пролазећи кроз себе, могли да пратимо њено стваралаштво од боравка у Минхену и импресионистичке фазе до повратка у Србију и авангардног сликарства прожетог националним мотивима. Необичне слике природе, шума и поља сменили су портрети непознатих људи, чланова њене породице, као и аутопортрет. На портретима Надеждиних родитеља „Мој отац“ (1907) и „Моја мајка“ (1909), иако су насликани у релативно кратком временском периоду, може се приметити разлика у стилу. Занимљив је аутопортрет Надежде Петровић из

1908. године. Претпоставља се да је приказала себе лепшом него што је заправо била. Оно што је мени највише остало у сећању је слика „Море“, насликана око 1910. године. Сазнали смо да је годинама стајала наопако док једном није дошао седамнаестогодишњи момак који је указао на грешку. Највећу пажњу старијих посетилаца привукле су слике Сићевачке клисуре и каменог моста у Призрену. Такође, слика која је оставила утисак на мене је „Острво љубави“ из 1907. године. Мушкарац и жена представљени на тој слици симболи су мушког и женског принципа на којима почива свет. Важан период Надеждиног стваралаштва је ратни период од 1912. до 1915. године када је била ратни сликар и фотограф, али и војна болничарка. Тада су настале чувене слике манастира Дечана и Грачанице и чувени „Косовски божури“. Изложбу су могли да виде многи ученици основних и средњих школа. Ово је био драгоцен сусрет младих Чачана са стваралаштвом наше јединствене сликарке.

Мина Рисџановић, III7



Библиотека је место где...

...чачи гомила књига док која не затраба неком несрећнику.

Тада наступа зачарани круг: позајми лектуру, прочитај лектуру (или прве четири странице), анализирај лектуру, уради писмени, врати лектуру.

Не мора тако да буде. И није.

Оно што те привуче, па задржи, јесте разговор. Често то бива са особом коју видиш први пут у гимназијској каријери, спонтано, јер у читаоницу свако поведе различите бауке: тест, одговарање, или, далеко било, неки пројекат. Како речи одмичу, деси се да у једној души пронађеш више мудрости него што би међу



оним силним штампаним редовима о патњи, љубави, науци, животу уопште. Оживе ликови са полица на лицима различитих људи који ту кроче. И онда ништа не буде исто.

Временом упознаш простор, па се привикнеш на мук, на мирис, боје, одразе, ћошкове, шаховске фигуре. И птице. Као када се после дужег путовања вратиш кући, теби предвидивој, вешто

прескачеш даску која ће зашкрипати, не дираш полицу која ће пасти, прозор отвараш тачно одмереном јачином. И ништа не тражиш, а добијаш парче свог простора међу свим тим прашњавим књигама које се деценијама провлаче из руке у руку.

Дакле, дођеш по лектуру, па наиђеш на смех, на топао разговор (и чај исто буде топао), на решење проблема који те черупа већ данима, надахнуће или одмор.

Станеш, продишеш, прикупиш снаге да изађеш међу паничну грмљавину стопа у ходнику и све остале лудости једног обичног дана.

Ето, толико лоше може да буде. Стога, не улазите тамо никако!

Најшалија Бојановић, IIIз



Када помислим на библиотеку...

Књиге лече душу, али и посете одређеним местима учине да се исто тако осећате. Такво једно место јесте и наша школска библиотека. Као и у свим библиотекама, овде можете позајмити књигу, али и много више од тога. Читав један свет скривен је у тој просторији на другом спрату школе.

Када помислим на библиотеку сетим се свих дивних тренутака проведених у тој скривеној оази мира која широм отворених врата прима сваког случајног или намерног пролазника. Ризница правих вредности, дом безброј наслова домаћих и страних аутора и место на које увек можете побећи од свих брига и проблема. Када год имам слободног

времена, веома радо га проводим управо на овом месту. На улазу вас дочекује насмејано лице професорке Марије која је увек ту да вам помогне у одабиру књига, да вас посаветује, саслуша и са којом увек отпочну неки занимљиви разговори. У библиотеци можете пронаћи жељене наслове, инспирацију, мир за учење, истраживање, сањарење... Љубитељи књиге препознају се по томе што им очи блистају када уђу у библиотеку. За мене је она место на коме сам сасвим случајно упознала неке нове људе и склопила дивна пријатељства. Повезала нас је љубав према књигама и читању и то драгоцено место.

Неко је једном рекао: „Библиотеке се не праве, оне расту.“ И то заиста јесте тако. Расту са сваким новим чланом, са разговорима, осмесима и идејама које се роде међу њеним посетиоцима. Од срца саветујем да, уколико до сада нисте, почнете да посећујете школску библиотеку и сами се упознате са свим чарима овог места са душом!

Љубинка Тушунувић, IVз





Живеле књиге

*Да бисте уништили културу не
морате да салишете књиге. Довољно
је да људи престају да их читају.*

У данашње време ова мисао као да је ступила на снагу. Борба за културу почиње читањем књига. Иако су читалачке навике код људи све мање присутне, бар се крајем октобра сваке године освестимо и оживимо моћ књиге. Сајам књига је прилика да пожелимо све више и више да читамо. Овогодишњи Београдски сајам књига трајао је од 21. до 29. октобра 2023. године. Ученици наше школе посетили су га у петак 27. (3. разред) и суботу 28. октобра (1. и 4. разред).

Топлог јутра окупали смо се испред школе. Сви ми који смо одлучили да Сајам књига посетимо можда први, али сигур-

но не и последњи пут, упутили смо се ка престоници. Након мирне вожње аутобусом стигли смо до Студентског трга. Наредних неколико сати имали смо времена да проведемо како сваком највише одговара. Виђали смо се са пријатељима, шетали по парковима, посетили понеки музеј, ручали или једноставно уживали у граду у који многи од нас ускоро долазе да студирају. У време највеће гужве, око 16 часова, од Студенског трга кренули смо ка Београдском сајму. Ни цео дан не би био довољан, али све што смо желели, успели смо некако да завршимо за три сата која смо провели на Сајму књига. Време које бисмо провели чекајући у

реду искористили смо за консултације са представницима факултета за које смо заинтересовани. Гужва је била подношљива и није нас омела да уживамо у царству књига, у откривању познатих и непознатих назива дела привлачних корица, у прелиставању и читању сажетака. Неки од нас су имали спремне спискове и поруцбине од својих рођака или пријатеља. Класици, фантазије, збирке песама, стрипови, као и књиге којима ми нисмо први власници, налазиле су се у кесама које смо једва однели кући. Након вожње која је протекла без проблема, око 21 час вратили смо се до места поласка, наше Гимназије.

Тара Пејтровић, IV4

Одељење стране књиге у Градској библиотеци



Дубоко верујем да се најлепше ствари дешавају спонтано, па сам се тако и ја нашла на манифестацији поводом годишњице отварања Одељења стране књиге у Градској библиотеци „Владислав Петковић Дис“.

Не тако давно, почела сам да учим руски језик. Оно што ми је понајвише улепшало упознавање руског је моја наставница Ксенија Радојичић. Искрено сматрам да ми нико руски језик не би дочарао толико лепо као она.

Професорка ме је позвала да учествујем на овој манифестацији и да на руском прочитам Пушкиново Татјанино писмо Оњегину. Пристала сам без раз-

мишљања, иако никад пре тога нисам пред публиком читала на руском. Осећала сам се веома поносно што је баш мене изабрала, али и мало уплашено.

Испоставило се да је мој страх био потпуно излишан. Догађај је био невероватно занимљив и добро осмишљен. Међу учесницима који су говорили поезију или прозу на другим страним језицима били су и ученици наше школе: Милица Рацковић (I₆), Теодора Драмићанин (I₂) и Марко Јовановић (IV₂).

Поред изузетног задовољства што сам имала прилику да учествујем у овако лепом догађају, веома ми је драго што сам упознала остале учеснике. На оваквим догађајима се јасно види колико талентованих младих особа постоји у нашој Гимназији, целом Чачку и Србији. Ово је била веома креативна идеја и интересантан начин укључивања младих у културна дешавања у нашем граду.

Јања Бојовић, II10

Вече прозног стваралаштва Александре Мишић

Дана, 5. децембра 2023. године, у сали Научно-технолошког парка, представљени су романи и збирка прича Александре Мишић, професорке српског језика и књижевности у нашој школи. Бројна публика имала је прилику да нешто више сазна о романима „Новчићи за Харона“ и „Шаптачи села Липова“, као и збирци прича „Тајна замка Солотник и друге приче“.

Поред саме ауторке, о књигама су говориле и професорке књижевности Биљана Пауновић и Љиљана Ранковић, које су са присутнима поделиле своја



виђења и тумачења споменутих романа. Вече је било употпуњено музичким нумерама. Тему из филма „Шиндлерова листа“ и Шостаковичев „Валцер бр. 2“ извела је Милица Лишанчић, ученица Музичке школе, док су ученици Гимназије Лука Спасојевић III^б и Анастасија

Ковачевић III^в извели композицију из филма „Кум“.

Теме којима се у својим књигама бави Александра Мишић универзалне су: од љубави и нежности, до смрти, искупљења и жртве. Поред три књиге прозе, написала је и две збирке поезије. Њена дела цењена су и награђивана бројним признањима у Србији и Републици Српској.

Публици се обратила и матуранткиња Гимназије Маријана Петронијевић (IV⁷) која је прочитала свој есеј инспирисан песмом „Покора“ Александре Мишић.

Исидора Ђуреин, II⁷

Моје мисли након читања песме „Покора“

Покора

Забасала, не сасвим забраздила.
Забраздила, не до дна заглибила.
Заглибила, не и заувек загубила
И себе одрекла. Све ме изменило,
Срце препаковах, душу зајажих,
Танкоћутно се престојих у затајне одаје
Пресолих и прекувах, па се, преморена, прерачунах
И, стрепећи, помолих, да нисам дарове проћердала
Јер ми се приснило да немушти гласови неки
У дослуху с пакленицима губавим
Црвоточе и рђогризају, крволипте и ждери,
Витопере и злогласе, празнослове и дволиче,
Зловоље и дозлогрђују. Иноплеменици,
Одвајкада роваре, дозлабога, упрасно и улудо
Сецикесе, гуликоже, распикуће, мутивове,
Пришипетље и кривосудници. И разабрах
Да, ако сам залутала, па могу се и вратити,
Пут наћи (прекало ме, болело је)
Уравнотежити се (променило ме, пекло је)
Бити цвеће петровско и вранилова трава
(чиста и нежна, поново),
Расветлити себи, да мртва кост ничему не служи
Као ни себезаборава, нити равнодушје, и да,
Ако сам забасала, истина, могу се и вратити
Чак и секунд пре но дарове проћердам,
И то се рачуна.

*Александра Мишић,
професор српског језика и књижевности*

Отако сам положила возачки испит, само чекам када ће ме зауставити полиција. Развила сам треће око да је видим на великој удаљености, чак и онде где је нема. Увек возим споро, знак „П“ залепљен је на шofer-шајбни, возачка, саобраћајна све је спремно. Хвале ме, кажу да добро возим. А ја само чекам да ме заустави полиција. У животу само чекам да направим неку велику грешку. Чекам да урадим нешто због чега ће ме сви осуђивати. Тада ћу имати оправдање за ово осећање. Могуће је да патим од анксиозности. Знате онај осећај када вас питају шта вам је, изгледате чудно, уморно, нервозно, а ви онако из стопа кажете *Нишића*. Па застанете мало, пустите да се питање маринира у мислима и онда дођете до истог одговора – *Нишића*. Заљубила сам се у песму „Покора“. Ја сам, такође, забасала. Изгубила сам се. Збуњена сам сваког дана све више и као лекције у школи постепено заборављам оно раније учено. Тек негде у магли слутим оно исправно. А тамо, негде далеко, назирем и одговор на питање зашто је баш оно исправно, док сваког дана плешем у ситним грешкама, онако да ме нико не примети, да не одскачем. Јер ће ме онда осуђивати. Грешим таман онолико колико и други. Онолико за колико није потребно покајање. Тако ми бар кажу. Покајати се значи признати да ниси у праву. Када ћу признати да нисам у праву, да не знам најбоље? Ја само своје речи пакујем попут празних кутија у шарене папире. Да не бих погрешила, понекад одбијам да возим. Проћи ће ми живот ходајући. А умори се човек ако само хода. И онда легне да се одмори. А онда у том лежању пожели да више никада не устане. Угодно је бити лењ. Бити пасиван. Али баш у пасивности почну да се јављају сенке подсвести и сенке савести. И савест не да мира. Зар смо рођени да вечито будемо такви и да пустимо живот да поред нас протрчи? Желим да ме заустави полиција. Желим да урадим нешто што ће ме пробудити из овог сна комфорности и умртвеног медиокритета. А онда, када једном будем морала да признам да сам погрешила и да нисам у праву и да се кајем, онда ћу можда спознати делић истине. И то ће ми бити и више него довољно. Вероваћу песми на реч.

Маријана Петронијевић, IV⁷

О речима

Реч је неукротива.

Песници су крхке и специфичне појаве, а песничко опредељење је авантура. Потребна је храброст да изађете у јавност. Зато су они и одважни.

Песници су естетски. Они виде другачије и виде више. И због тога су понекад усамљеници. Али, сами су бирали тај свет. А можда је тај свет бирао њих. Они виде све тамо где други виде само ноћ, певао је принц поезије - Бранко Миљковић.

На овој планети на коју људи долазе и са које одлазе, песници су они који стално одлажу њен нестанак. Песници и праведници. Поезис значи стварање. Песник ствара реч, а и Бог је творац. Ње-гош у „Лучи“ каже да је песник „творац мали најближи божеству“.

Из дуге ноћи у којој се порађа један стих, излази се уморан, али задовољан. Ко то није осетио, ништа није осетио. Јер, поезији се жртвујемо. Како рече Љубомир Симовић, песник је само слуга песме.

Писци и не описују живот. Они размишљају о њему у сликама. За то је потребан снажан, бистар ум, јака имагинација и много талента. И спремност да се буде будан и предан музама док је потребно. Али, то су већ тајне стваралаца. А тајне се, да цитирам Пекића у „Атлантиди“, не исповедају. Писци су некако увек у заседи. Посматрају живот и чекају погодну прилику да га опишу. Они су сумњива лица, путници са лажним пасошем, како их је описао Андрић у свом есеју „Разговор са Гојом“. На крају, они су углавном неприлагођени, као Камијев Мерсо.

И оно што је најважније, никада до краја собом задовољни, и док са страшћу ређају риме и слике, храбро одстрањујући оне које су вишак, као кад режете корицу за тарту па и они окрајци ће послужити нечему, то су ти мали песнички трикови, камен који одбацише задари, онај поста глава од угла, не бацати ништа, не сматрати ништа безвредним, и Андрић је много ценио своје реченице, ниједну није одбацио већ их је педантно пописао у својим „Свескама“ и многе од њих биле су потке за неке нове романи и приповетке. Зато је потребно да писци

пре свега цене себе, свој рад и непроспаване ноћи.

Поменула сам јаку имагинацију коју писци морају поседовати.

За писање својих романа користила сам, осим те имагинације, и стручне књиге: речнике симбола, књиге Зенона Косидовског, Милоша Ђурића, Библију, Мирчу Елијадеа. Питала људе од науке, стручњаке, кардиологе, биологе, историчаре. Не можете само да седнете и да напишете књигу. Она зрели као вино, као човек, као љубав и ми узрастамо са њом. А сазнања никад није превише. Док је знатижељан, човек је жив.

И не очекујем да се моје књиге свима допадне. Хименез је рекао: „За мањину, заувек“.

Заправо, одувек сам и писала за себе. Да угодим свом срцу. И биће тако и даље. Писање за славу, за новац, за награде није писање, то је одрађивање посла. И удовољавање сујети. А стварање је уживање, а не посао. Мој посао је место професора средње школе. Па и ту се трудим да то не буде само одрађивање посла, већ истинско уживање. Трудим се да од својих ученика добијем онај максимум који поседују, а свако има дара за нешто, само тај дар треба да се уочи.

Песма је, дакле, похвала животу. Између поразног сазнања да се у Хад не може двапут сићи и бескрајне радости што поседује дар поезиса, стварања, песник ипак верује да су нека мора омеђена и да, колико год је добро изгубити обалу из вида, толико је лепо и вратити се. Песма се не пише, она мора да се живи. А поезија песнику враћа стотруку.

Данас се много пише, а мало чита. Мало се живи, инклинрамо неким другим, пропадљивим стварима.

Наше коте, наша омеђена мора су Хиландар, Сент Андреја, Рача на Дрини, Студеница, свака библиотека, музеј, сваки човек који прича причу вредну слушања, а о сваком човеку може се написати роман, рекао је Енес Халиловић.

Ми професори се увек, свесно или несвесно, враћамо градиву, па ћу ја овај свој есеј о речима завршити цитатом знаменитог Богдана Поповића: „Књижевност треба да пружа задовољство и негује естетска осећања, развија смисао за лепо и васпитава укус.“ Давно речено, али остаје као безвремена истина. Уосталом, песници који су могли написати овако лепе стихове:

*„Горка њричестї слуша у себи вас крије,
чемерни лабуди излишностїи бриїке.
Усамљеностї је нискостї. Госїо моја, бије
свако у свом мраку изїубљене биїке.“*

или:

*„О, иїро, на врху ножа, о обличје зала,
боїм се смисла слике шїо као сан је
сїара:
Не чује звезда зов њолуделої соколара...“;
никада не моїу умреїи. Јер, реч је вечна и
неукроїива.*

Хвала свима, нарочито мојим ученицима којима увек кажем да треба да надмаше своје учитеље.

*Александра Мишић,
ѡрофесор срїскої језика и књижевностїи*



Од гимназијских клупа до научних врхунаца

(Ана и Ема осветљавају пут физике)

У срцу наше Гимназије, где се учио-нице претапају с ходницима и где деца постају људи, засијале су две звезде – Ана Кнежевић и Ема Маричић. Њихова путовања од школских клупа до докторских студија физике осветљавају нашу школу и показују нам прави смер.

У циљу промовисања такмичења „Турнир младих физичара“, Ана и Ема, заједно са својим колегом Стефаном Ђорђевићем, посетиле су нашу школу. Након веома занимљивог предавања имали смо прилику да поразговарамо са ово троје инспиративних младих људи и импресивних физичара. Сва три саговорника била су запањујућа на свој начин. Стефан Ђорђевић је након Математичке гимназије завршио и Електротехнички и Физички факултет са изузетно високим просеком. Ништа мање нисмо били одушевљени Емом и Аном, а највише су нас занимали њихови путеви бављења науком.

Оба пута су почела у ђачким клупама наше школе где су се Ана и Ема први пут среле с лепотама физике. Ана је данас студент на докторским студијама физике, а њена љубав одвела ју је чак до ЦЕРН-а (Европска организација за нуклеарно истраживање), где је закорачила у



Ема Маричић



Ана Кнежевић

свет нуклеарне физике. Фасцинантно је да сада стоји на челу програма физике у Истраживачкој станици Петница, несебично делећи своје знање са младим научницима.

Ни Ема није заостајала. Тренутно је и она на докторским студијама физике, са посебним нагласком на експерименталној физици честица. И сама је била део ЦЕРН-а, а своје темеље стварала је у Регионалном центру за таленте у Чачку, али и као полазник Истраживачке станице у Петници. Данас је веома успешна у пољу научних истраживања у физици.

Обе су, током својих гимназијских дана, биле учеснице бројних такмичења која су их припремила за изазове и препреке на које ће касније наићи. Њихове лепе успомене из Гимназије не заустављају се само на научном знању, већ сежу и до вредности које су понеле из наше школе и истичу да су неизмерно захвалне и на општем образовању које су овде стекле.

„Гимназија нам је била темељ“, истиче Ана. „Научиле смо не само како да учимо, већ и како да волимо учење. То је била школа где смо стицале знање које нас је обликовало, не само као научнике, већ и као људе.“

Ема додаје: „Сећам се да смо имале менторе и дивне професоре који су нас увек подржавали и мотивисали да идемо даље. Они су нам пружили не само стручно знање, већ и веру у сопствене способности.“

Док разговарамо са Аном и Емом, осећа се неизмерна захвалност према школи која је била прва степеница на њиховом путу до врхунских научних достигнућа. Носталгија је присутна док причају о гимназијским данима у оквиру којих су градиле темеље своје страсти према физици.

„Сада, гледајући уназад, схватамо колико смо срећне што смо прошле кроз Гимназију“, каже Ема. „То је било време када смо започињале не само своје академске, већ и личне путеве.“

Ове две изузетне даме доказ су да се посвећеност, страст и рад могу потврдити у изузетне научне каријере. Из гимназијских клупа, где су први пут осетиле чаролију физике, до лабораторија на докторским студијама, Ана Кнежевић и Ема Маричић осветљавају пут будућим научницима, носећи са собом дух своје Гимназије.

Неизмерно смо им захвални што су издвојиле време да поразговарају са нама и пренесу нам делић лепоте света науке и да нам причају о својим искуствима и доживљајима из времена када су биле на нашим местима. Било је веома инспиративно и надањујуће причати са Аном и Емом које су све време биле пуне ентузијазма и вољне да одговоре на сва наша питања. Драго нам је што су нас посетиле и радујемо се будућим сусретима!

Јулијана Бојовић, II1
Марко Јовановић, IV2



Стефан Ђорђевић

У одјецима

По земљици махнито неутешник ровари.
Где тражи, ту га нема,
где поскочи, ту не нађе
парче осмеха, што бели се под јастуком.
Бесомучно сунце пржи, не мари,
док последњи трачак воље не зађе.
Неспокојни кикот још у црном одзвања,
под траговима нечијим, утишан јауком,
прикљештен ђоном и суседним сандуком.

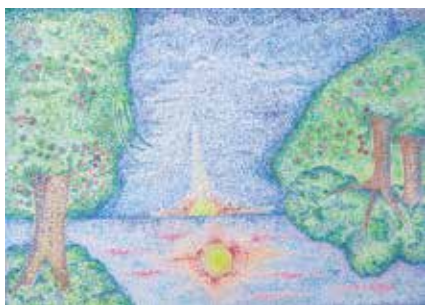
Поглед жустар у полусну јечи.
Окретом сваким, сваким покретом,
слабашна нада лагано се круни.
Капљу са кровова ископине речи
у зору, ишту земљи да се врате.
Болничком собом још ципела звечи.

Мисао држи се на тананој струни,
док нове се гомилају, вриште и пате;
о големе зидове шаљу бродове,
да бука у глави никад се не стиша,
да одјекну низ камење, о сводове.
Од потмуле битке и сабље и топове
мелодично изједају ветар, киша.

К'о река у пећини, понире жељица.
На жедне усне успут је свратила,
па опет нестала, муку скратила.
Ледена водица
шуми у мраку, из њега беоњаче вире.
Црвене се очи од бола, крупне,
прождиру ми страхове,
док образе, пут и трагове
прождире со, к'о оружје киша.
А мила нада, све тиша, тиша.

Још само неутешник у пустоши виче:
Под ниским сводом стопала
нада ми се трула измиче;
и осмех и поглед и очију шест,
и слика и сунце и плаветнило неба
бледе док горку губим свест.
Пишем у мрамор и длета траг
оставља модар ожиљак, благ.

Најшалија Бојдановић, III₂



Илустрација: Маријана Пејронијевић, IV₇



Илустрација: Нина Јеменџић, I₆

Жмурке

Пусти ме да тумарам кроз мрак,
не могу да ти пронађем очи.
Вечито су негде међу ципелама,
у џеповима. Под косом
беоњача изгара.
На улици, гареж
остаје за твојим корацима.
Стани, кад упале луч,
да мимоиђу се сенке.
Кад срела би нам се стопала,
морала бих подићи поглед.
Играш ли се?
Трепни, ја не смем.

Најшалија Бојдановић, III₂

Затишје

Жедна земља чељусти разјапила,
низ грло потоци да јој се сјуре,
к'о камена да није се довољно напила
и зноја наискап бар читаво буре.

Ветар занеми, па ускомешају се облаци,
замиришу громови на цвеће и рум,
опијени свет очима жури
да угледа врата дома,
да са ногу спере друм.
Крај прозора три вире главе,
кроз затворено окно ветар шури.

Наде је било, да неће бити лома
кад пред прагом небо се стиша.
Ал' у кућу трошну сва се грмљавина слила –
глава четврта, што се зове прва,
варљива к'о летња што је киша.
Под том руком гневном и пшеница се савила,
посве крива, господару дужна
што хлеба на сто сама није ставила.

Чет'ри ока мила, невина, а тужна
под кецељом белом мајчица је скрила.

Најшалија Бојдановић, III₂

Венчање

Стопала заглављена у уским узенгијама,
док шлеп беле хаљине вуче се по блату.
Олако цепају га луталице, што оштриле су зубе
о труле коске, вековима брушене.
У промрзлом седлу конопцем те свезао.

А под велом, грашке зноја
падају ти на модре руке,
руке скрушене.
Претопљен у окове, врат сија у злату.
Дамар игра под стиском метала,
што у кожу се урезао.
Док затегнута коса у осмех ти лице растеже,
крвави зуби вире.
Тај улар што те води, муке што те тиште
у одсјају погледа ти видим.
Око светлост иште.
Узалуд громка песма, узалуд хвале речи,
кад под туђи (по)кров идеш,
никад да се не вратиш.
Говорила би, ал' ти стакло грло бразда.
Узда образ черечи.

Најшалија Бојдановић, III₂
(Дисова наирада за 2023. годину)



Илустрација: Викторија Крсмановић, III₈

Ово је време изашло из зглоба...

Колико год тема љубави чинила велики део књижевности, толико је чини и мотив туге, човеков суморни живот који живи и болне речи које користи. Када време изађе из зглоба, значи да је изгубило своју функцију, јер више није наслоњено на мишиће и кости, па самим тим колико год се пута оно буде враћало у правилан положај, заправо никада неће бити као што је било пре.

Двадесет и први век је доба мржње међу људима и мањка емпатије. Овим светом влада неко ко не би смео. То више није Бог, заштитник наш, већ онај који је моћнији, богатији, чија је судбина наредила да промени судбину нас, обичних људи, са још мало наде. Свако ко је мање моћан или само нема мишљење и став, он је посматрач и зависи од других. Препушта себе, своју душу и тело другима, злим људима, а не Богу, како је Бог сам рекао – да не краде, не лаже и не убија. Данас би брат на брата дигао руку, убио или издао. Иако је то постојало од како је света и века, плашим се да данас постаје нормално. Као да све губи смисао, испада из свог лежишта, па се просипа по свету и трује нам природу, воду, децу и чини људе лошим, пороке умножава и наду нам убија.

Човеку остају вера, нада и љубав. Вера је срж, постојимо јер верујемо и вера нас чини људима. Верујемо у Бога, јер једини Он са нама остаје када седимо сами, када се осећамо сами. Верујемо у Његову реч и заповест и проливену крв нас ради. Надамо се бољем сутра, срећној породици и успешној каријери, надамо се да ће неко оздравити и остати овде са нама, надамо се доброј оцени,



Илустрација: Вук Стаменич, IV2

искреном браку и мирној смрти. Али, са надом долази само мисаоно испуњење одређеног циља, а физичко остаје на нама. Не можемо променити судбину нечега или некога ко не жели да помогне себи. Ипак су дела и напредак битни, јер њима испуњавамо своју наду и тако је стварамо вечном. Љубав је увек присутна, иако је увек не осећамо. Љубав мајке према детету, човека према отаџбини и љубав према непознатом човеку, братска хришћанска љубав – агапе. Љубав је највеће човечије осећање, јер се живот ствара из љубави и човек мора да воли нешто да би му оно створило суштину и смисао. Када испунимо ова три захтева, имамо потпуног човека кога треба заштити од спољашњих фактора света и неговати га као младу биљку. Ипак, тај човек се често отргне и препусти злу зато што га ово време мења.

Најдрагоценије у човеку су његов ум и способност да размишља. Баш због тога он је дужан да препозна опасност и да се спаси. Са друге стране, човек убије или се убије, започне рат, у опасност уведе још хиљаде живота, па се тај рат у историји запише, онда избије други због освете и једино то памтимо. Запамтимо и видимо само лоше, али никога не осуђујем због тога. Сада се плашимо једни других, плашимо се самоће и мрачних улица, јер нам је живот тако постављен. Једемо загађену храну и гледамо бескорисне медије, зато што је човек одлучио да се промени и повукао још некога за собом, па су заједно наставили и променили свет, најалост, нагоре. Душа више није чиста, а нису ни њена дела. Много је мржње и љубоморе. Сујета изједа човека, а некада га је изједала жеља да учи и напредује. Све је ово око нас настало од само једне Божије замисли да постоји реч којом се сада користим да опишем да време постаје црна рупа која привлачи чисте душе, па их избацује у виду убице и грешника. Свет се мења и сви смо ми сведоци те промене. Баш зато што сам овде треба да учиним нешто за боље сутра мене или мог детета. Живот нам није подарен случајно да бисмо га протраћили у незнању и црном. Љубав, вера и нада су оно што нам је потребно и што треба да дише у нама.

Маша Шћављанин, IV7



Илустрација: Ања Ристовић, IV6

Царски албатрос

Ах, те чарне небеске птице,
свету, Богом дане су клице.
Наизглед мале, као горушичино зрно.
Мисле завидни да их могу завити у црно.

Те анђеле неприкдно они пљују,
не знају, тиме душу своју трују.
Њихове очи жељне су птичјег пада,
а срца станишта су ада.

Негда и они прекрасни беху,
но се, и душом и телом, предадоше греху.
Личности им посташе наге, босе,
па се, у незнању или знању, окомише
на царске албатросе.

Та птица и њена крила заиста су овом свету туђа.
Албатрос то с трпљењем подноси и не гуњћа.
Иако та птица понешто и на папир срочи,
дивовска му крила и даље сметају да крочи...

Лука Дмишровић, IV6



Илустрација: Даница Танковић, IV6



Илустрација: Јана Бајићковић, 16

Тишина

На дванаестој смотри боја фалиш,
по длану мом те небо пролило.
Траже те горе да се вратиш.
Касно, твоје се око у мом оку промолило.

Да стопим се са том јарком бојом,
ко ће да ми брани?
Заражен сам већ лепотом твојом.
Мој се осмех твојим осмехом храни.

Хвала Оном ко те овде довео!
Не исплати се на врата мозга лупати,
јер тишину сам заволео.
Уметност је с тобом ћутати.

У пешчанику полако време цури.
Двадесета смотра, мора мало да заболи.
Но све да ми се и наредног новембра дури,
твоје се све у свему моме и даље воли.

Шапат гласнији од грома,
заувек у срцу ће да укти.
Све и да цела васиона бруји,
ти поново са мном ћути.

Да ли ћеш ме волети опет онако,
ван моје оловке, хартије и песме?
И преплаве ли те сећања, макар и накратко,
или се у ту фиоку више залазити не сме?

Једнога дана, у свеопштој буци,
кад пожелиш, срце ћеш моје поново чути.
Одговори очима тој новембарској хуци,
склопи усне, па са мном поново заћути.

Лука Дмићровић, 16

Напоследку желим рећи...

Кажу да се неки сусрети догоде случајно и сасвим нам промене живот, али ја верујем да случајности не постоје. Такав један сусрет догодио се пре скоро четири године у згради на углу Мутапове и Улице Жупана Страцимира. Када се осврнем стазом успомена, исписано је читаво поглавље живота из гимназијских дана. Сада када је са сваким новим даном крај све ближи и извеснији, пожелим да на тренутак зауставим време и останем заувек ушушкана у том познатом безбрижном окружењу, међу тим познатим лицима. Мени је Гимназија, поред академског предзнања и лекција из градива, донела неке много важније лекције о животним вредностима које се не уче из књига и неке још дивније људе. Како се налазимо на важној раскрсници наших живота и како смо стављени пред још важније изборе које треба да донесемо, осетљивији смо и на сва дешавања из окружења. Неретко (сигурна сам да је то и последица времена у којем живимо) помислимо да нас нико не разуме, да су нам сва врата затворена и да су наши проблеми нерешиви. Целокупно искуство које ћу понети из Гимназије сигурна сам да не би било исто да на том путу нисам упознала особу због које сада и пишем ове редове, своју разредну. Имала сам потребу овако да се обратим и речи преточим на папир, мада мислим да некада ни речи нису довољне да би се исказала захвалност за све добро што је неко учинио за вас. Од првог сусрета, па све до данашњег дана, изградили смо једну кулу на вредностима које су заузимале централно место у нашој комуникацији, а то су истина, искреност, поштење и неизмерно поштовање. Да договор кућу гради и да се све може

решити разговором речи су које су се могле чути на готово сваком њеном часу. Научила нас је и колико је важно да прихватимо критике, да сагледамо неке ситуације из више различитих углова, а тек потом доносимо закључке. Када би се пред нас испречили неки „нерешиви“ проблеми, разредна је увек била ту да нам помогне и усмери нас на прави пут. Њене речи да се рад, труд, упорност и залагање увек на крају исплате, толико пута су се показале истинитим и она их је веома ценила код свих нас. У свим тешким тренуцима, када се чинило да ништа не иде како треба и када ми је било потребно да са неким разговорам о свему, знала сам на чија врата могу увек да покуцам, а да ће се она сигурно отворити. Било је довољно да се појавим на неком одмору или после неког часа са реченицом: „Разредна, да ли сте слободни, имала бих о нечему да причам са Вама?“, и да знам да ће она увек одвојити време да ме саслуша. Захвална сам за сваки седми час или претчас који бисмо проводиле у разговору, за сваки савет, лепу реч и разумевање на које сам наилазила са њене стране. Захвална сам што је веровала у мене и била мој ветар у леђа кроз ове четири године и што ми је увек пружала неизмерну подршку у свим тренуцима. За све оно што сам данас, великим делом дугујем управо њој. И када ови дани прођу и живот нас отисне на неке нове путеве надам се да ћу оправдати њену подршку и поверење. Кажу да неке људе заслужимо у животу, а ја и даље немам одговор на питање чиме сам заслужила да баш она буде моја разредна, али знам да ћу за то заувек бити неизмерно захвална.

Име Ђознаићо уреднишћу



Илустрација: Милана Чуљковић, 119

Мрак, тишина и тотални мир

Након исцрпљујућег и тешког дана, све оно што се десило претвара се у прошлост. Све ће то једном бити јуче. Шта је то што нас спаја, одржава, чини јаким чак и када смо најслабији? Погрешан одговор на ово питање не постоји, јер сви су одговори исправни. Свакога од нас у животу храбре и јачају различите ствари, свима се понављају идентичне ситуације, а да тога нисмо свесни. Мене јачају поштовање, емпатија, култура и љубав. Шта је љубав? Да ли само гомила неописивих, набацаних емоција? Да ли неко несвесно стање? Да ли идеализовање и преувеличавање? Она је свуда, присутна код свих нас, у сваком моменту. Негде је видљива, негде очигледна, али шта је са онима које су тајне, које су тешке и тужне.

Да би љубав постојала, била искрена и права, она мора да боли. Јер све оно што занемаримо, што на нас не остави баш никакав траг, није нам битно, не маримо, не волимо. Често нам се догађа да од ње бежимо, претварамо се да смо хладни, не осврћемо се. Заправо у дубини своје душе нас све погађа, улица којом прођемо, песма коју чујемо, случајни сусрет са баш том особом. На први поглед остајемо тајанствени, не показујемо оно што осећамо. Али, зашто?



Илустрација: Стефан Вуковић, III2

Страх од љубави? И те како је могуће. Плашимо се самоће, напуштања, у глави стварамо сцене како смо повређени и искоришћени. Зашто? Зато што смо заборавили шта је љубав, шта су праве вредности, затрпали смо их беспотребним причама, обавезама, послом. Допустили смо да нешто вредно и лепо заменимо пролазним и безвредним. Неретко стављамо свој понос испред љубави, не знајући да ње није било не би ни нас било.

Лепа реч, савет, помоћ, емпатија, то је љубав. Исувише једноставна, а правимо је компликованом. Наше су мисли радиле гомилу задатака из математиике, кроз нашу главу прошло је много лекција из историје и хемије, пребродили смо то, не размишљајући да и ту постоји љубав. Колико год нам неки предмет не иде, боримо се са њим.

Када бисмо посматрали све оно што радимо, волели то или не, са ведрије стране, живот би нам био много лакши. Када бисмо размислили о томе да нас заправо емоција све спаја, били бисмо срећнији, расположенији, пуни елана. Осетили бисмо се слободно и тежак дан би за нас био само пролазан, не би нам постао навика и мука, већ мисао да ће сутра бити боље.

Тужно је то што не знамо да уживамо у њој, а млади смо. Сумњам да је ико заборавио своју средњошколску љубав. Сада, али баш сада, време је за љубав, не само за заљубљивање, већ за љубав свуда. У школи, код куће, у друштву. Време је за радост, осмехе и поштовање, док још није касно. Треба да је покажемо, на било који начин, јер ако сада научимо њом да владамо и да се њом служимо, посматраћемо свет у боји, све ће нам бити лако, па и оно најтеже. Чак и када негде престане, јавиће се на другом месту, чак и када се о њу опржимо, опоравићемо се кроз нешто друго. Све то само уколико је схватимо на најједноставнији начин.

Што нас не заболи није животи, а што не прође није срећа. Љубав остаје, увек је ту, за свакога. Ономе ко воли безусловно и безразложно не треба још много за срећу и осмех, осим да то подели.

Александра Милошевић, III2

Бити странац међу људима



Илустрација: Милица Шветић, III9

Бити неприлагођен најтежи је крст који један човек може добити на рођењу и понети га са собом. Људи се плаше онога кога не разумеју, а кога не разумеју, они и одбацују. Знамо како је било Мерсоу као неприлагођеном странцу. Тај осећај тешко је прихватити. Од њега је тешко побећи.

Дете другачије обучено, другачијег понашања, другачије, неприхватљиве гестикулације руку, ногу... Дете од десет година није знало зашто га остали мрзе, зашто га исмевају због небитних ствари. Није му било лако. Обећавао је себи да ће се променити, да ће га други заволетти. Али, због чега и због кога се треба мењати? Сада то дете има седамнаест година и лако му је да то каже. Себе сада оно може у потпуности сагледати, сада је то могуће. За разлику од Мерсоа, том детету је било важно шта други кажу, шта мисле. Тај седамнаестогодишњак довољно је сазрео, не пролази кроз непријатности на исти начин. Понекад прича сам са собом, у ствари други то мисле, међутим, он прича баш са тим неприхваћеним дететом. Прича са њим и теши га како ће бити боље, како нису то прави, важни људи од којих живот зависи.

Можда се Мерсо понаша тако како се понаша због неприхваћености и одбачености у детињству. Сви људи другачије реагују на стрес, на мржњу, на промену. Видети све црно није решење. У свакијем животу се могу издвојити беле мрље и на њих се треба концентрисати. За Мерсоа то је била Марија, за ово дете од десет година биле су то мајка и сестра.

И дан-данас се сећа како му је било док је стајао у дворишту и слушао дечју игру и грају. Сам и одбачен. И дан-данас он је само тужни, одбачени дечак који стоји са стране и носи маску добро причвршћену за своје лице. Мало се уморио са седамнаест година од тога, али мора наставити.

Мерсо и ја слични смо.

Михаило Јањушевић, IV7

Филозофија уметности и уметност филозофије

У марту 2023. године учествовала сам на Државном такмичењу **СОФИЈА** које је за Србију организовала Пожаревачка гимназија. Задатак је био да се напише есеј на једну од четири задате теме. У наставку се налази мој есеј с којим сам ушла у ужи круг избора и на крају освојила 7. место.

“In the ideal world, philosophy is related to art just as in the real world reason is related to the organism. Just as reason becomes immediately objective only through the organism, and the eternal ideas of reason become objective in nature as souls of organic bodies, so also does philosophy become objective through art, and the ideas of philosophy become objective through art as the souls of real being. For that reason, art is to the ideal world what the organism is to the real world.” (Friedrich Wilhelm Joseph Schelling, *The Philosophy of Art*)

If we define art as something that helps people express their thoughts, we can say that this Friedrich Schelling's statement can be accepted as truth. In the eyes of an artist his piece tells a unique story, but in the eyes of an ordinary man it can only be a statue or a painting. The reason why they see them differently is their mind-set. One only sees things as objects and the other can create a tale around them. The man represents the real world and the artist represents the ideal world. What a man sees is the reflection of his surroundings and in that way he can only understand the external parts. He bases his impression on his senses. There is nothing more he can do to understand or feel what the artist is feeling. Because the artist lets his imagination guide him, he is able to comprehend the original idea that has been an inspiration for that art piece. He does not stop with his five senses. Instead, he uses his brain to create something that can represent his thoughts and feelings in the best way possible.

When we think of an organism, we can form a picture in our head immediately. Therefore, we can connect our thoughts of that being to the real image. What connects us to this world is the fact that we can create a picture based on our thoughts. We create a story based on what we see, hear and feel.

Everything that we have discovered in terms of science is based on our experience. The idea for everything that people have created has been taken from the outside and only transformed to be useful to humankind. People enter the world with only one mission: to discover and explain everything. They try variety of things until they find something that can be explained by the laws of physics or is established in science. For every doubt they are trying to find the reason in nature itself. The source of information is really important when we begin to ask why things are the way they are. If there is no explanation for what we want to understand in nature we turn to our brain for help. We try to connect that thought with something we have already seen or known before. We want to simplify things that are around us inside our minds. We don't try to understand a deeper meaning because it is easier to live in a world where everything can be explained in one sentence.

Contrary to that, ideas are more abstract. They cannot be explained in one or two sentences. Sometimes not even in the whole book. The problem with ideas is that not everyone thinks the same, nor all of us have the same interests, desires, hobbies, passions, knowledge, etc. Because of that those ideas can be presented through art. Art is the only way our soul can interact with others. Through art we could explain some abstract things, such as love, hatred, sadness, anger, intelligence, other feelings and things that do not have some kind of form in real world.

Things that could be found in somebody's mind often do not have a pair in this world and cannot be represented

as anything real so artists use their own abilities to create things that can only be seen in their minds and are often just a glimpse of the original idea. That is why art is the philosophical way of explaining things. Philosophy gains its structure and form through art. Things that could not be expressed with words are created in a different form and as such they are presented to the world. Artists do not have objects to work with or anything to base their piece on. They just have their minds and thoughts, therefore they have to work with what they have so they would be able to tell their stories and show what is going on inside their head.

Everything comes down to the nature of human thoughts and ability to express those thoughts through art. Art is a bridge that connects real and ideal world, imaginations and reality. Art is something that cannot be understood with eyes only. It has to be thought of and put into different timelines so that it could be observed and accepted as something internal like philosophy.

Маја Боровић, IV2 (2022/2023)



Илустрација: Теодора Тодосијевић, III9

My impressions on Mihajlo Pupin's autobiography



Портрет Михајла Пуџина, Паја Јовановић,
 Лејат Михајла Пуџина Народном музеју у Београду
 (фотографија из личне архиве)

Being a little bit of a book worm does not imply that you did not miss out reading this stunning autobiography! For me, it took forty years to find such treasure that this autobiography certainly is. Firstly, I should not miss opportunity to inform you of huge influence on the science which Pupin had and still has at the present moment. Pupin is the best known for his numerous patents and without them telephone communication as we know today (mobile, too) would be impossible. All of that is mentioned in his book, but what is so much special about it is represented in his long distance path from his homeland, a small village in Vojvodina, to Columbia University in the USA. That had been a very laborious journey! He stumbled, did physically difficult jobs, but never fell down. Although obstacles were challenging, they made him as hard as a rock, both physically and mentally. Not only Pupin's autobiography is about studies, hard work, grabbing a chance or implementing patents, it is above all about Pupin's unbreakable ties with his roots – Serbia and family, especially with his mother Olimpijada. Although she was illiterate, Olimpijada represented the most influential person in Mihajlo's life. She was a visionary, a naturally intelligent woman with the highest sense for her son's potential. The magnificence of her role in Pupin's life is probably the highlight of this book. His love for his mother is undoubtedly the very first reason why he never forgot where he came from. As can be seen, this autobiography is worth reading not just for one reason or two. Everyone will find some detail which will motivate them to explore their own limits and never to stop broadening new horizons. Who knows, maybe exactly you are new Pupin!

Ивана Ангрејић



Илустрација: Александар Каранац, II

Colors

The sky used to be painted blue,
 And birds used to sing for days,
 At that time, when you made your debut,
 Inside my heart, setting it ablaze.
 The grass used to always stay green,
 following every single step of yours,
 You shine on my heart's scene,
 Even when the heaviest rain pours.
 Even now when it is all black and red,
 When the remains are mere memories,
 My heart remains well-fed,
 For you have fed it enough to last for
 centuries.

Андреј Сусић, IV



Илустрација: Александар Силвановић, IV

Merci pour aujourd'hui

Merci, Dieu, pour ce jour,
 et merci pour la plus beau fleur,
 et pour ce petit geste d'amour
 donc il pleut dans mon cœur.

Merci pour le temps joli.
 Désolé pour ma folie.
 Les jours sont plutôt tragiques,
 Mais, aujourd'hui, c'était magique.

Михаило Вукићевић, III

'LOVE CONQUERS WAR' (SOPHOCLES)

Humanity, all the way through existence has had a single particular desire – to love and to be loved. Having said that, this powerful need of a human kind has been fulfilled using a variety of different weapons, forces, actions, and similar. Furthermore, from the ancient times, love has been an inspiration not only for poets, artists or novelists, but for ordinary human beings as well. However, there were times (and there certainly will be), where our kind pulled a shorter end in the battle against love. Disturbingly, many lives were lost, uncountable number of families endangered, many future minds were never born, all for the one same reason – love. It is such a powerful force, the true extent of which is yet to be discovered. Perhaps, a quote from an astonishing mind of its kind, Sophocles, can shade a light on this mysterious phenomenon: Love conquers war.

Hence, in this essay, several arguments, in order to analyse, as well as explain this extraordinary thought will be introduced. Therefore, subject of this paper is going to be focused on three main points: emotional boost we receive during war time (1), conquering our inner war (2), and in contrast to the previous, how love causes our vulnerability (3).

Undoubtedly, war is known as extremely terrifying and traumatising battle for existence. Not only do we fear for ourselves and our loved ones, but for the whole nations and maybe even the whole humanity. We live in such a devastating time, where a single press of a button can destroy the whole nation. Imagine being on the battlefield, surrounded by dead corpses and thousands of wounded soldiers, our comrades, swimming in the river of blood. What gives us power to continue fighting until our last breath, although the death seems to be unavoidable? Surprisingly, the answer is quite simple, yet so completed – love. Those who serve their country do not do it out of misery. Furthermore, it is the act of patriotic love. Once the homeland is left, only the memories befriend us through hard times. Every-

thing we adored, that or who we knew is left behind, in hope of ability of having the same modest life again. Such a strong will pushes people to go even further regardless the sound of guns and exploding bullets. If the hope is lost, what would happen to somebody's family, would they be gone as well as a memory of them? Ancient philosopher Heraclitus stated: One is like a ten thousand only if it is the best one. Applying this mastermind quote to this matter, the ones with an eternal flame burning inside of them, have no limits and do the impossible. Great illustration of the previous is the mythical hero Odysseus, who, despite being cursed after the war, did not lose hope of returning to his country. Up to this date many war veterans have contributed to what has been said in this paragraph, mainly in their confessions or pieces of literature such as autobiographies, war diaries or novels.

Secondly, word 'war', despite its original meaning of a conflict between the two sides with usage of weapons, can also be paraphrased as an inner conflict with our fears, emotions, doubts – in others words, us. During our lifespan, we face various kinds of troubles, joys, endless intrigues, which are leaving crucial impact on an individual. In addition, Karl Jaspers in his theory points these saying that the limit situations are unconditioned moments of human existence. In some cases, they can cause such a misery and unwillingness to live. One must deal with his inner problems. Undoubtedly, most of the time loneliness only contributes to the growth of the problems. Key to this solution is, once again, to feel loved. Think of our disturbed mind as a river full of whirlpools, we need a boat (love) to cross to the other side. It helps us clear our mind, and to think wisely in crucial situations. Another example is suicidal people whom love prevents from doing an unethical sin. Statistics emphasizes the fact that more of the 90% percent of people who committed suicide had suffered from depression caused by loneliness. Furthermore, insecurities can be overcome with the help of ones we care about. Everything

is easier when it is done together. Perhaps, when it comes to big life decisions, one's mind is cleaner when accompanied by a partner. On the other hand, in the previous paragraph, it was mentioned that war causes trauma. That being said, many former soldiers have problems later through life with consequences of war. Unfortunately, they continue living in fear, being unable to live a peaceful live. Therefore, with a help of their loved ones, they try to live their formal lives once again.

In contrast to the previous two points covered, love can truly be a two-edged sword. While it enables us to feel such a joy, feeling like being on the cloud nine, it makes us quite unreasonable as well. Besides all virtues it evokes in humans, love creates a whole new world full of prejudices and imperfections. Thus, not only does it not conquer a war, it may start a devastating one. Once we are truly devoted to this mysterious force, we no longer see the world around us with the same eyes. Think of it as a one-sided mirror. All the reflections are the result of what one wants to see. Guided by the power of love, many initiate conflicts and commit horrible crimes, believing to be doing the right thing bringing justice to this world. One of the greatest, among other examples in literature is Homer's Iliad. At the end of the day, the famous quote says: all's fair in love and war. Up to some extinct parallels between love and war can be made. Perhaps, love is war, only with the ones being against it.

To conclude, several different arguments have been brought in order to clarify the message hidden behind this sentence. Undoubtedly, love is such an incredible and powerful force which has had a great impact through history. Despite feeling helpless in unpleasant occasions, such as war and inner problems, it really does conquer the war, whichever meaning of this word is being referred to. However, it may establish a new one as well.

Майија Обреновић IV3 (2022/2023)

Ментор: Најаша Васиљевић, професор филозофије

Земља боја, мириса и осмеха



Звучало је исувише далеко, исувише лепо, да би било истинито. Првоаприлска шала? Не, ипак нам се стопала нађоше око хиљаду километара југоисточно, на корак до Медитерана. Колебању је дошао крај када су се пред нама указали масивни обронци Олимпа, вечито прикривени мистичном маглом. Еуфорични, али уморни од целодневног пута, стигли смо те вечери на прво одредиште – у Атину. Као колевка западне цивилизације и демократије, овај, сада већ вишемилионски град, обилује фрагментима давне прошлости. На први, али и други поглед најочигледнија је заоставштина златног, Перикловог доба. Акропољ доминира ужим делом града,

а на његовим падинама налазе се храмови Партенон, посвећен заштитници града, богињи Атине, затим Ерехтеон, који на својим плећима предано носе каријатиде, и Дионисов театар, у којем су одржаване Дионизије, свечаности посвећене богу вина и весеља. Ако занемаримо набројане и многе друге знаменитости Атине које су се нашле у програму, с одушевљењем смо уживали и у зеленилу главног града, дрворедима мандарина, чији се мирис непресушно расипа и прати нас сваким кораком... Кружимо Омонијом, шетамо пијацом, уживамо у храни, осмехујемо се продавцима који нас нису ништа мање срдечно и харизматично дочекали. Како би доживљај био употпуњен, једно вече било је намењено посети Плаки, четврти вртоглавих улицица, из којих допире заглашујућа, али ведрог грчка музика. Исту смо чули непосредно, у једном од бројних ресторана и места за забаву, добивши прилику да уживамо и у том аспекту традиције ове земље. У Глифади смо се накратко задржали крај мора, гледајући га чежњиво и прижељкујући лето, док је Сунционом већ дивљао ветар, за собом затирући трагове бурне прошлости Посејдоновог храма. Након обиласка остатака Микене, уследило је



проверавање акустике позоришта у Епидеурису, непревазиђене још од античких времена. Мада се од овог локалитета ништа мање није ни очекивало, продоран одјек и најтишег гласа никог од нас није оставио равнодушним. У Олимпији, а сутрадан и у Делфима, спознали смо све чари малог места – људе наизглед тако блиске, сијасет традиционалних јела, приступачне цене сувенира, тек окрзнуту природу, тихе, меланхоличне улице и куће које као да приповедају о свакој пукотини, оживљку времена. Колико су природа и људска упорност моћна оруђа, најбоље нам је предочила сама појава манастирског комплекса Метеори. Како им и име каже, смештени су „ни на небу, ни на земљи“, ту где стварни свет остаје да почива у назнакама, што у великој мери доприноси осећању мира. Плаветнило мора обрадовало нас је поново при самом крају пута, светлуцајући и мелодичним таласима заплускујући Солун. Многи га знају по туробним сликама изнемоглости српског народа и његовог страдања, гробница на Зејтинлику, иако је заправо био утех, светла тачка у сивилу рушевина. Памтићу га по неком чудном осећају припадности, као град пун осмеха које несебично нуди и више него што тражи заузврат.

Грчка је земља разгледница, маслина, цитруса, вина, културе, науке, архитектуре, митологије, историје, пријатељства, борбе и лепих успомена. Низ је подугачак, путовање наизглед исувише кратко. Нисмо ни кренули назад, а пожелела сам да се вратим. Да застанем, осетим, послушнем, попричам, пронађем. Нисмо ни три песме отпевали, наша сам се у градићу крај Мораве који је прича сама за себе. „Да смо само мало јужније“, пожелех, „негде доле јужно.“

Најшалија Бојановић, III2

Окићени котиносима

У априлу 2023. године ученици другог разреда Гимназије били су на екскурзији у Грчкој. Поред Микене, Атине и Солуна имали су прилику да посете и Олимпију, град који почива између река Алфеје и Кадеје на северо-западу Пелопонеза. Древна Олимпија представљала је једно од најважнијих светилишта старе Грчке и место је рођења Античких олимпијских игара. Оне су се одигравале сваке олимпијаде, како се у старој Грчкој називао период од четири године, а прве игре за које постоје подаци одржане су 776. године п. н. е. Одржавале су се у част бога Зевса чија се статуа у Олимпији некада сматрала једним од Седам светских чуда старог века. Такмичари су били само мушкарци, представници грчких градова-држава, који су се надметали у различитим дисциплинама, а победник је симболично бивао крунисан котиносом (грч. *κότινος*), венцем од маслинових гранчица. Њих су у близини Зевсовог храма одсецали дечасти златним макама, а потом их односили у Херин храм одакле их је узимао хеланодик, судија на играма, и од њих правио венце. Ова награда означавала је велики успех за победника који је након игара био далеко више цењен, поштован и који је тиме побољшавао свој положај у старој Грчкој.

На Олимпијском стадиону, попришту древних атлетских надметања, гимназијалци су традиционално одржали трке између одељења у жељи да лавором овенчају најбрже ученике/це генерације. Истрчана је једна мушка и једна женска трка, а такмичари су били најбржи представници сваког од девет



одељења другог разреда. Остали гимназијалци и разредне старешине били су ватрена публика, а подршку су својим представницима пружали најгласније што су могли. Атмосфера је била такмичарска и узбуркана, баш као на правим Олимпијским играма. Сви такмичари су се сјајно показали, али, као и на Античким олимпијским играма, награђени су само они најбољи. Победник у мушкој трци био је Милош Кузмановић (III₉), а у женској Ива Дуканац (III₃). Уследило је крунисање победника на постољу симболичним маслиновим венцима, а одељења II₉ и II₃, заједно са разредним старешинама Славицом Даниловић и Драшком Шарчевићем, прославили су победу својих представника. Честитамо Милошу и Иви на освојеним котиносима на Гимназијским олимпијским играма у Грчкој!

Дуња Вишлина, III₃

Само неколико месеци касније, у октобру 2023. нови „другаци“ из наше школе, путујући древном Хеладом, зауставили су се, такође, у Олимпији и одмерили своје тркачке снаге. Организоване су четири трке, две за ученике парне и две за ученике непарне смене, будући да се у Олимпији нису нашли у исто време. Победнице у женској конкуренцији биле су Нина Павловић II₂ и Милица Пећинаревић II₅, а победници у мушкој конкуренцији били су Матеја Ковачевић II₄ и Александар Каранац II₁.

Маџија Мегић, II₁



Лепоте Апенинског полуострва

Матуранти чачанске Гимназије исписали су још једну страницу вечних успомена пропутовавши лепотицом Апенинског полуострва, Италијом. У кофере смо спаковали своје снове, лепо расположење, велика очекивања и отиснули се на далеки пут.

Пут кроз ову чаробну земљу започели смо обиласком Вероне, града окупаног љубављу и топлином. Упознавање са овим бисером средњовековне архитектуре и уметности отпочело је шетњом кроз стари део града уз успутна стајања на трговима Бра и Ебра, некадашњим центрима политичког, економског и друштвеног живота Вероне, а упознали смо се и са изгледом италијанских арена, које смо касније виђали и на другим местима, обишавши чувену Арену која датира из 1. века и представља један од најбоље очуваних римских амфитеатара на свету. Следеће заустављање било је испод балкона Јулијине куће под којим јој је, наводно, Ромео први пут изјавио љубав. Како би наш доживљај овог града био употпуњен, упутили смо се стазом која креће од каменог моста Пијетра ка брду Сан Пијетро, где се налази истоимени дворца и видиковац. Уживали смо у величанственом погледу на град као на длану.



Наставили смо путовање до града и истоимене бање Монтекатини. Малено место освојило је наша срца током прве шетње старим улицама. Вече се спустило над овим шармантним градићем, а ми смо као опчињени уживали у погледу на раздрагане Италијане који су вече проводили уживајући у баштама ресторана, уз музику и игру. Посебне успомене остале су забележене када смо, понесени тактовима музике из једног оближњег ресторана, заплесали са дружељубивим мештанима.

Како каже Јован Дучић у *Писму из Иџалије*, „ни на једној стопи наше земље није дуже боравила људска мисао, ни више оставила трага људска рука“, а Фиренца је доказ ове његове мисли. Остали смо неми пред лепотом овог града окупаног сунцем. Бисер Тоскане, који лежи на обалама Арна, колевка је хуманизма и ренесансе и место у коме су стварали Микеланђело, Леонардо да Винчи, Данте, Петрарка, Ботичели, Ђото и многи други. Срце Фиренце је Пјаца дел Дуомо, трг који је сам по себи уметничко дело. Нашу пажњу најпре је закупила катедрала Санта Марија Новела. Тренутак када нам је свима застао дах засигурно је био када смо угледали чувени Дуомо, катедралу Санта Марија дел Фиоре. Исконска лепота ове грађевине, чувене по Брунелескијевој куполи, заједно са крстионицом Светог Јована и Ђотовим звоником, представља својеврсни музеј под отвореним небом. Након разгледања града чекала нас је посета дому највећих и најзначајнијих дела европске ренесансне уметности, посета величанственој галерији Уфици. Непрегледни ходници водили су нас из просторије у просторију, а сусрети са ремек-делима попут Ботичелијевог *Рођења Венере*, Каравађове *Медузе* и Тицијанове *Урбинске Венере* остаће заувек урезани у нашем сећању.

Следећег јутра запутили смо се ка некадашњој поморској сили близу Лигурског мора, Пизи. Закорачивши на Кампо де Мираколи, схватили смо да се овај трг с правом зове Трг чудеса. Корачајући

њиме угледали смо три изузетна архитектонска здања од префињеног белог мермера и црвене цигле – катедралу, крстионицу и његово величанство Криви торањ. Реке туриста из свих делова света хрле да се фотографишу код торња. Током дуге шетње крај реке Арно уживали смо у шареноликој архитектури зграда на обали. Дан се полако осипао, па смо се опростили од овог места и запутили даље, ка вечном граду ка коме воде сви путеви.

Пред нама су била два напорна, али незаборавна дана у престоници, граду смештеном на реци Тибар, окруженом са седам брда, граду чијим су путевима прошле највеће освајачке војске и чијим су улицама шетали највећи људи. Освајачки је први дан у Риму, а наше главно одредиште био је Ватикан, држава која се слободно може назвати музејом на отвореном. Након неколико часова чекања у реду покрај зидина овог величанственог здања, закорачили смо у унутрашњост комплекса. Ватикански музеји исконске лепоте у склопу којих смо корачали Рафаеловим собама, Галеријом географских карата и величанственом Сикстинском капелом, оставили су неизбрисиве утиске на све нас. Сваки педаљ овог здања прича историју овог места, а врхунска уметничка дела већ стотинама година одузимају дах свим посетиоцима. По изласку из Ватикана закорачили смо Бернинијевим Тргом Светог Петра са колонадама и обелиском, на коме се налази импозантна истоимена Базилика у оквиру које смо имали прилику да видимо чувену Микеланђелову скулптуру *Ла Пијетта* која приказује Богородицу и мртвог Исуса.





Уверили смо се у то да никад Рим није лепши него ноћу и да ноћ нигде није лепша него у Риму и привели крају још један дан. Следећег дана под ногама смо оставили 30 километара чисте шетње, али сваки препешачени корак је вредео. Колосеум и Римски форум дочекали су нас у свом пуном сјају. Изблиза смо видели и горостас античке културе, храм свих богова, импресивни римски Пантеон, прошетали Шпанским тргом и одморили се на Шпанским степеницама. На самом крају, у срцу Рима, застали смо код краљице свих римских фонтана, ремек-делу архитектуре Николе Салвија из периода барока, Фонтане ди Треви. Били смо очарани овом римском лепотицом и баш на овом месту забележили најлепше фотографије.

Опростивши се од Рима, следећег јутра кретали смо се средиштем чизме. Смењивали су се рајски непрегледни предели Тоскане, виногради и маслињаџи по таласастим брежуљцима. Путовали смо до Сијене, места са једним од најлепших централних тргова у облику Венерине шкољке и са најсимпатичнијом географском поделом на контраде које носе имена по животињама. Тако се код њих живи у Гусеници, Корњачи, Жирафи, Носорогу, а све то због Палио ди Сијене, традиционалне коњичке трке без седла која се у овом граду одржава још од 17. века. Узаним уличицама посутим калдрмом стигли смо до Сијенске катедрале Дуомо и застали опијени грандиозношћу и лепотом њене спољашњости. Срце старог града свакако је Пјаца дел Кампо, простран трг са кога се уздиже високи торањ Манџо. Сели смо у центар шкољке и уживали у погледу на ружичасте ренесансни градић, а сунце је тог дана сијало посебним сјајем.

Последњи дан наше авантуре био је резервисан за посету краљици Јадрана, јединственој Венецији. Како кажу да Венецији први пут треба прићи с воде, укрцали смо се на бродић у месту Пунта

Сабионе и после краће вожње стигли до града на води. Канал Гранде, најлепша „улица“ на свету, пролази кроз средиште града заустављеног у времену и представља главну градску саобраћајницу. Закорачивши на трг Светог Марка очи су нам се испуниле раскошном лепотом истоимене цркве, уз коју се налази и бивша вишевековна резиденција млетачких поглавара, Дуждева палата. Вијугаво уске улице које се преплићу као лавиринт, шармантни трговци који вас са свих страна маме да баш од њих нешто купите, као и грађевине које одузимају дах својом лепотом, красе Венецију и осликавају живот у њој. Прошетали смо се и грандиозним мостом Риалто, једним од најпрепознатљивијих симбола овог града. Поглед се пружао на грађевину која је пленила својом узвишеношћу, цркву Санта Марија дела Салуте, последње здање које нам је преостало да видимо. Црква која је давно задивила Лазу Костића и инспирисала га за стварање чувене песме, оставила је и нас неме и загладане, а стихови помнуте песме одзвањали су око нас. Дошао је тренутак опраштања са Венецијом и поновно укрцавање на бродић, овог пута за повратак. Сетних и замишљених лица без осмеха и са по којом сузом у очима слика испред нас постајала је све мутнија, а крај нашег путовања све извеснији.

Италија је нестварна земља која нам је пружила да је доживимо на јединствен начин и из ње понесемо најлепше успомене из гимназијских дана. Неизмерно сам захвална, а верујем и сви моји вршњаци, што нам се пружила прилика да доживимо овакво драгоцену искуство. Дивно време проведено са вршњацима и професорима, дуге шетње и разговори, искрене осмехе и загрљаје и рајске пределе ове медитеранске земље, заувек ћемо памтити и још дуго препричавати до неког поновног сусрета!

Љубинка Тушунковић, IV2



Путовање које мења поглед на уметност



После четири године неизвођења матурске екскурзије у Италији, били смо прави срећници да баш ми први, после толике паузе, одемо на ово путовање. Пријатна атмосфера била је присутна током целог пута, уз музику и непрестано узбуђење. Имали смо најбољег водича који нас је одушевио својим знањем које нам је преносио током целе екскурзије. Док смо пролазили кроз суседне државе, заједно смо, уз три гитаре, певали и уживали гледајући пејзаже. Песме које су нам обележиле ово путовање биле су „Меланхолија“, која увек у нама пробуди гимназијску крв, и „Јовано, Јованке“, коју смо морали бар једном дневно да обновимо, јер је била у нашем хорском репертоару. Након шеснаест сати вожње стигли смо у Венецију. Сунце је обасјавало насмејана лица, сви су били доброг расположења и упијали морске мирисе. Венеција је градић који је познат по својим каналима, гондолама и многим знаменитостима. У Италији је посебно то што сваки ћошак прича своју причу, сваки градић има специфичну енергију којом одише. Сутрадан смо се упутили ка Сијени, средњовековном градићу, који се због своје занимљиве традиције и историје допао многим ученицима. Сијена је позната по коњичким тркама које се изводе сваке године на Пјаца дел Кампо, тргу у облику шкољке. Следећи дан био је резервисан за разгледање Ватикана, најмање државе на свету. Премда је био огроман ред испред нас, то нас није спречило да чекамо неколико сати, али се исплатило. Ватикански музеји били су вредни сваког минута чекања. Многима од нас променио се поглед на уметност и уметничка дела када смо видели ову државу усред Рима. Ту се налазе Сиктинска капела, Галерија географских мапа, Микеланђелов „Страшни суд“... Сутрадан смо кренули у обилазак Рима. Посетили смо највеће туристичке атракције: Колосеум, Фонтану ди Треви, Римски форум, Пантеон, Пјацу дел Пополо, Пјацу Навона... Ћацима се највише свидео Колосеум који изгледа нестварно спрам онога што смо виђали у медијима. Следећи дан био је резервисан за обилазак



Рас – наша колевка

Пизе. Поред Кривог торња, по којем је Пиза и позната, ту се налазе катедрала, највећа крстионица у Италији, као и споменик подигнут Гарибалдију, познатом италијанском револуционару. Следећа дестинација на нашем путу била је Фиренца у којој смо посетили галерију Уфици у којој се налазе дела највећих италијанских уметника: Ботичелија, Караваџа, Ђота, Рафаела... Са предивног видиковца пружа се фантастичан поглед на целу Фиренцу. Следеће две ноћи провели смо у познатој италијанској бањи Монтекатини Терме. Било је занимљиво то што се, где год бисмо се окренули, могао чути српски. У том периоду многе школе из Србије обилазиле су Италију, па смо се међусобно дружили. Монтекатини Терме назвали смо у шали „Србија у малом“. Наша последња дестинација била је Верона. Дочекала нас је киша, али нас то није спречило да чујемо све тајне о овом градићу. Верона је позната по Јулијиној кући, Арени која је старија од Колосеума и тргу Пјаца дел Ербе.

Било нам је жао што напуштамо магичну Италију, али бар знамо да ћемо се сигурно вратити, јер смо бацили новчић у Фонтану ди Треви. Ова екскурзија била је једна предивна и незаборавна авантура које ћемо се сви радо сећати. Склопљена су нова пријатељства и створене дивне успомене које ће се дуго препричавати.

Кристијина Прошић, IVs



„Ја знам ко сам по звону што са задужбина немањићких пева“, речи су славне песникиње Десанке Максимовић. Док се присећам нашег пута у Рас, пред крај другог разреда, у мислима ми је тај већ одавно познати стих, чију снагу и лепоту увек изнова откривам и у који стаје све оно што смо осећали тог дана, корачајући земљом Немањића.

Богате миром и молитвеном тишином, дочекале су нас средњовековне светиње, велелепни сведоци славе Божије. У дугим вековима наше бурне историје оне су биле стуб спасења и слободе који је одолевао сваком злу.

Најпре смо обишли Цркву Светих апостола Петра и Павла за коју се сматра да потиче још из старог века, што је чини најстаријим спомеником црквене архитектуре у Србији. Од самог настанка, па до данас, имала је важну улогу у црквеном, културном и политичком животу Срба, али посебно место заузима у животу родоначелника лозе Немањића, великог жупана Стефана Немање. У Петровој цркви, како је мештани зову, Немања је као дечак примио православну веру, а неколико деценија касније устоличен је у српског великог жупана. Пред њом је на Благовести 1196. године одржан велики државни сабор на којем је Немања предао власт свом сину Стефану и, заједно са женом Аном, примио монашки постриг.

Наше следеће одредиште био је манастир Ђурђеви Ступови, једна од најзначајнијих Немањиних задужбина. Током свог сукоба са браћом, Немања је био заточен у једној пећини. Непрестано се молио Светом Ђорђу и заветовао се да ће, ако буде избављен, саградити манастир њему посвећен. Свети Ђорђе му је услишио молитве, а Немања је одржао обећање и већ у првим годинама владавине подигао Ђурђеве Ступове. Његов праунук, краљ Драгутин, доградио је манастирску цркву и осликао припрату. Нажалост, манастир је претрпео доста оштећења у бројним ратним разарањима, а његова обнова траје више деценија.

Својом лепотом задивило нас је и манастир Сопоћани, чије су фреске препознате као ремек-дело црквене



уметности. Китор овог манастира је краљ Урош I, трећи син Стефана Првовенчаног. Тачно време изградње овог дома Свете Тројице није познато, а назив Сопоћани добио је по старословенској речи сопот, што значи извор, јер је подигнут над самим извором реке Рашке. Као и многи други српски манастири, скрнављен је у ратним сукобима, али је његов јединствени живопис одолео сваком непријатељу.

Неме пред величином и славом ових светих места, нас, чачанске гимназијалце, посматрале су са фресака благо и топло очи наших предака. У дубини душа испуњених миром, осећали смо њихову заштиту, њихов благослов. Сви као један, знали смо ко смо по свечаној тишини која нас је спајала.

Милица Марић, IIIz



У лијепом старом граду Вишеграду...



Већим делом своја широка река Дрина проишће кроз тесне јудуре између стирних планина или кроз дубоке кањоне окомишћо одсечених обала. Само на неколико метара речној широка њене се обале проширују у ошворене долине... Такво једно проширење настјаје и овде, код Вишеграда.

Традиционални једнодневни излет ученика трећег разреда у Вишеград организован је у среду, 17. маја 2023. године. Пут нас је најпре навео да застанемо у прелепој клисури Рзава, како бисмо посетили манастир Добрун, посвећен Успењу Пресвете Богородице. Након краћег задржавања у овој оазису мира, наставили смо пут ка нашем главном одредишту, старом граду Вишеграду. По изласку из аутобуса упутили смо се

на велелепни камени мост, Андрићеву ћуприју на Дрини, где нам је професор Дејан Крунић причао о историји овог места и самог моста.

Кад се наслоњио леђима на камен, осетио да је још шиојао од дневне жеће. Човек је био знојан, а са Дрине је долазио хладан ветар. Пријатан и чудан је био додир шиојлој клесаној камена. Одмах се сјоразумеше...

Убрзо потом имали смо прилику да од локалног водича, уз вожњу смарагдном Дрином, чујемо причу о мосту и уживамо у сунчаном дану и лепотама кањона. Прошетали смо се потом и до Андрићграда, комплекса чији је идејни творац познати режисер Емир Кустурица, који спаја фрагменте ренесансе

са отоманским периодом и Византијом. Шармантне улице посуте калдрмом, занатске радње и зграде у камену мермерне боје опчиниле су нас својом лепотом. Предах од школских обавеза свима нам је добор дошао, тако да смо провели сунчан и испуњен дан у овом граду, уз много осмеха, разговора и лепе енергије.

Тако се на каији, између неба, реке и брда, нарашијај за нарашијајем учио да не жали преко мере оно шио мушња вода однесе. Ту је у њих улазила несвесна филозофија касабје: да је живиш несхваћљиво чудо, јер се нејресшиано шиоши и осииа, а ишак шираје и сшоји чвршио као на Дрини ћуприја.

Љубинка Тушунуовић, IV²



ГДЕ БУДИМ ЉУБИ ПЕШТУ

На крају напетих и динамичних јунских обавеза уследио је излет за колектив Гимназије. Овог пута чланови колектива наше школе 25. и 26. јуна 2023. године, посетили су Будимпешту, престоницу Мађарске. Почетна тачка нашег путовања било је пешачко разгледање овог прелепог места које се наслања на обе обале Дунава, спајајући тако Будим и Обуду на десној, са Пештом на левој (источној) обали Дунава. Најпре смо посетили Трг хероја, који се налази на крају Андраши булевара, са којим чини део светске културне баштине. Миленијумски споменик је централни део овог трга и обележје Будимпеште, заједно са статуама вођа седам племена која су основала Мађарску, али и другим статуама посвећеним битним историјским личностима ове државе. Неке од личности које се налазе у полукружној аркади око споменика су Стефан I Угарски (први хришћански краљ Угарског краљевства), бан Јањош Хуњади, Матија Корвин (краљ и реформатор), краљ Бела V и други. Наредна станица била је Рибарски бастион, један од најпознатијих споменика који се налази у близини Будимске палате. Главни део ове тврђаве паралелан је са Дунавом, а његових седам високих кула симболизују седам племена који су основали Угарску 895. године. Иако је подигнут на обали Дунава, Рибарски бастион никада није имао одбрамбену функцију, његова градња је новијег датума, а његова унутрашњост украшена је бројним скулптурама личности из мађарске историје које плене својом величином и одају утисак моћи и супериорности јер су фигуре у покрету и замаху. Посебно нам је занимљива прича о Елизабети од Баварске, познатијој по надимку Сиси, и њеном животу са Фрањом Јосипом. Сазнали смо како су изгледали дани које је проводила у Будимпешти, како је очаравала својом лепотом, колико је била своја и несрећна. Нисмо могли проћи Будимом, а да не свратимо у посластичарницу где се праве кремпите какве је Сиси волела да једе. Све историјске занимљивости

сазнали смо од наше „водицице“ која нам је на занимљив начин представила историју Мађарске и све време боравка се трудила да нас научи неке основне речи и изразе на мађарском што је нама било и занимљиво и тешко. Незаобилазна је била и чувена Ваџи улица која представља главну пешачку зону Будимпеште. Мноштво сувенирница, ресторана и посластичарница даје живост и шаренило овој улици. Имали смо прилику да прођемо поред чувене посластичарнице „Жербо“ која постоји од средине 19. века и која је декорисана у стилу Луја XIV, са детаљима инспирисаним Маријом Терезијом. У близини је и чувена Градска пијаца у боји сушене и алеве паприке и која привлачи мирисом јединствених сухомеснатих специјалитета.

Незаобилазно и свакако једно од најзанимљивих искустава на овом путовању било је и чувено крстарење Дунавом. Излет бродом је најбољи начин да се упозна овај величанствени град и виде све његове знаменитости у пуном сјају, поготово ако је то крстарење у току

вечерњих сати када су ови локалитети осветљени и представљају својеврсни доживљај посматрачима. На брод смо се укрцали при самом заласку сунца, да бисмо опијени ветром и умирени горостасом Дунавом пратили преливање чудесних нијанси неба и воде од ватрене преко топле загасите црвене до магичне пурпурне која се завршава појавом звезда. Вода је, као и ми, упила све лепоте неба и земље. У њој се годинама огледају Мађарски парламент, Будимски дворца, брдо Гелерт, као и стаклено тело зграде у облику кита (Balna Budapest) која је спој традиционалне и модерне архитектуре. Обале Будима и Пеште спојио је својим наумом краљ Иштван, а од тада их спаја мноштво мостова и сваки има занимљиву причу о свом постанку и имену. Један од најстаријих је Сечењијев мост и прати га легенда која наводи да се пред отварање моста гроф Сечењи зарекао да ће скочити у Дунав ако постоји било каква грешка на мосту. Неко је уочио да постављеним статуама лавова недостаје језик, што је Сечењија навело да скочи у Дунав. Елизабетин





мост у тренутку градње 1903. године сматран је највећим у свету. Пловећи, прошли смо испод Петефијевог моста и Моста слободе, видели обриси Арпадовог моста и слушали причу о Маргитином мосту и Маргитином острву, оази мира и опуштања. Маргарета, ћерка краља Беле IV, живела је у 13. веку и била припадница доминиканског реда. Одлучила се за строг аскетски живот и никада није напустила острво где се налазио манастир који јој је отац саградио. Након смрти, после низа чуда која су се догодила, проглашена је за светицу.

Последњег дана наше експедиције посетили смо и Сент Андреју, мали град надомак Будимпеште, потпуно обележен српском историјом. У 17. веку овде се населило више хиљада Срба под вођством патријарха Арсенија Чарнојевића. На сваком кораку може се видети нека знаменитост овог града, као што су Трг Вука Караџића, кућа Јакова Игњатовића, Музеј марципана, као и многобројне цркве међу којима је и Саборна (Богородичина), највећа православна црква у Сент Андреји. Калдрмом се стиже до дунавског кеја. Облаци нису помутили Дунав и наш доживљај овог града, сведока присутности и значаја српског народа на овим просторима, који Мађари негирају или ниподаштавају. Утисак блискости са нечим што и јесте и није наше пратио нас је до саме границе на којој нас је вишесатно чекање вратило у реалност. Ведар дух и омамљујућа кишица учинили су повратак лаганим. Остаје мисао да се некад морамо вратити у Будимпешту, да догледамо све музеје и знаменитости, да прођемо кроз подземне пећине Будима, да се окрепимо у термалним изворима, да ходамо опет сатима не бисмо ли открили неку аутентичну чарду ове ва-роши.

*Соња Бошковић, професор мађемашике
Марија Каџианић, професор српског језика
и књижевности*

Гимназијска круна

„Скупите се опет око школе, ђаци“, рече у песми „Ђацима за почетак школске године“ наш највећи дечији песник Јован Јовановић Змај, чије су родно место, лепи Нови Сад, посетили ђаци Гимназије у Чачку. Овај наградни излет крунисао је одељење IIIз, са разредним старешином Драшком Шарчевићем, за најбоље одељење и најбољи успех у Гимназији, и одељење IIз, са разредним старешином Драганом Андрићем, за најбоље одељење првог разреда Гимназије за школску 2022/2023. годину. Право на наградни излет остварили су и сви ученици Гимназије који су протеклу школску годину завршили без изостанак. Тај сунчани петак, 8. септембар, омогућио нам је да посетимо највећи град Војводине, Петроварадинску тврђаву и Сремске Карловце и да се кроз обилазак упознамо са културом, архитектуром, историјом и књижевношћу овог краја. Оправдали смо круну најуспешнијег одељења Гимназије, спремивши кратка предавања која смо у аутобусу одржали по уласку у Нови Сад, а затим и у Сремске Карловце. Имали смо прилику да чујемо неколико занимљивости о граду у којем се налазимо, сазнамо за све културно-историјске споменике и установе које можемо посетити, најпознатије књижевнике, историјске личности и спортисте који долазе из овог града, као и неке географске чињенице о северу наше земље.

Наша прва станица, Нови Сад, други највећи град Републике Србије, основан

је 1694. године. Кроз историју је носио многа имена, а једно од првих назива овог места јесте Рацка Варош или Петроварадински шанац. Латинско име гласило је Неопланта и град је дуго носио титулу центра српске културе, због чега га називају и Српска Атина. Током 18. и 19. века у овом граду боравили су многи наши истакнути књижевници као што су Ђура Јакшић, Ђура Даничић, Јован Јовановић Змај, Лаза Костић... На Тргу слободе дочекао нас је споменик Светозару Милетићу, истакнутој личности, политичару, адвокату и градоначелнику Новог Сада из 19. века. Центром града доминира управо архитектура из овог периода, а пажњу нам је привукла раскошна римокатоличка Жупна црква Имена Маријиног из 18. века. Као град у коме су видно заступљене различите религије, Нови Сад красе и Новосадска синагога из 1909. и Саборна црква Светог Ђорђа из 1720. године. Поред скоро нестварних грађевина аустроугарског стила, уски пролази са калдрмисаним улицама подсетили су нас на италијанске градове. Сунце је обасјало европску лепоту Новог Сада, места које се поноси титулом Европске престонице културе за 2022. годину. После Београда, други туристички најпосећенији град организује многе светски познате манифестације попут музичког фестивала Exit, Green Love, Новосадског џез фестивала и различитих дечијих драмских и музичких дешавања попут Стеријиног позорја и Змајевих дечијих игара.

Културно-историјске тековине и музеје које су гимназијалци могли да посете у групи или самостално јесу Музеј Војводине код Дунавског парка, Галерија Матице српске, Музеј Новог Сада... За посету Галерији Матице српске везујемо занимљиву анегдоту. Група гимназијалаца, вођена радознаношћу, упутила се у Галерију Матице српске желећи да поред сталне поставке види и изложбу „Поклон-збирка Драгише



у Новом Саду

Брашована“ која се састоји од преко 100 експоната (слика, скулптура, стилског намештаја и документарног материјала). Међутим, пут до циља био је дужи, али и едукативнији него што су очекивали, јер их је навигација довела до саме зграде Матице српске уместо до Галерије. Имали су среће да их је испред дочекала професорка која се у зграду упутила на посао и великодушно понудила да исправи грешку савремене технологије и докаже гимназијалцима да је Матица српска подједнако лепа, значајна, чак и раскошнија од саме Галерије. Обиласком просторија, канцеларија и ходника Матице српске, најстарије књижевне, културне и научне институције српског народа, упознати смо са њеним оснивачима, историјом и значајем за наш народ. Овим путем захваљујемо професорки која нам је упркос својим обавезама несебично омогућила доживљај који ретко која туристичка група може да прође и упутила нас након обиласка ка Галерији Матице српске. Изложба пуна експоната из 18. и 19. века оставила нас је без даха и одушевила својом детаљном и уређеном поставком. Најпознатије туристичко место у Новом Саду које смо сви посетили је Петроварадинска тврђава чију је изградњу Аустрија почела 1692. године у циљу заштите од Османског царства. Тврђава се одликује чувеном сат-кулом која се још назива и „Пијани сат“. Овај шашави назив кула је добила зато што мала казаљка показује минуте, а велика



сате. „Пијани сат“ је поклон Марије Терезије својим поданицима, грађанима тадашње Рацке вароши. Са видиковца на тврђави види се Нови Сад у најлепшем светлу и дочарава се пространство овог града обгрљеног Дунавом.

Наша друга станица, Сремски Карловци, смештени су дванаест километара од Новог Сада. То је градић који се први пут помиње 1308. године под називом Каром. Одликује се разнобојним грађевинама које су значајне како за религију, тако и за образовање, књижевност и историју наше земље. Саборна црква Светог Николе, највећи православни храм у Карловцима, започета је са градњом 1758. године на подстицај Карловачког митрополита Павла Ненадовића. На богатом иконостасу огледају се уметничка остварења барокног сликарства у војвођанској уметности, а цркву су фрескама осликали Урош



Стражилово

Предић, Симеон Јакшић и Михаило Поповић. Смештена је уз Патријаршијски двор, некадашње седиште Српске патријаршије, који се одликује мешавином неоренесансне и барокне архитектуре. У Сремским Карловцима се налази и Православна богословија из 1794. године, основана од стране митрополита Стевана Стратимировића. Крочивши у Карловце могли смо да чујемо лепоту црквених звона која тек мало нарушавају мир и сталоженост овог градића. Наша Гимназија у Чачку четврта је најстарија гимназија у Србији, а овде смо имали прилику да посетимо и прву најстарију, Карловачку гимназију, која се одликује јарким бојама (црвеном и жутом), а основана је давне 1791. године. У њој се налази и најстарија школска библиотека са око 18 хиљада књига. У дворишту је споменик Бранку Радичевићу, а тик изнад града је видиковац Стражилово, чију лепоту је опевао поменути песник. Посету Карловцима обележила је и фонтана „Четири лава“ за коју је везана легенда да ко год попије воду са ове чесме, једног дана ће се вратити у Сремске Карловце и ту се венчати.

Циљ наше целогодишње одговорности према раду је знање које смо стекли и управо је оно главни разлог зашто Гимназија награђује своје ученике и тиме их подстиче да у наредној години газе још већим и напреднијим корацима. Врхунац успеха и труда ових одељења у протеклој години био је управо овај наградни излет и групно сликање испред живе разгледнице Новог Сада на Петроварадинској тврђави, тренутак који ћемо памтити и сматрати га нашом гимназијском круном.

Дуња Вижлиана, IIIз

Шетња Овчарско-кабларском клисуром



У суботу, 23. септембра, заједно са својом разредном Иваном Андрејић и одељењем III₄, отишли смо у шетњу стазама Овчарско-кабларске клисуре. Пошли смо са железничке станице рано ујутру и узбуђени кренули ка свом циљу. Био је ово напоран, али занимљив излет. Открили смо лепоте природе у околини Чачка и прошли различитим планинским стазама. Нетакнута природа и чист ваздух учинили су овај дан још лепшим. Ходање нас је уморило, па су нам љубазни мештани понудили воду. Након дугог, али пријатног пешачења кроз прелепе шуме и ливаде, стигли смо до Плани-

нарског дома. Ту смо, дружећи се, пријатно провели време, када смо схватили да ћемо закаснити на воз ако не пожуримо. Ужурбано смо кренули и стигли на време. Вратили смо се у Чачак уморни, али срећни јер смо провели време заједно. Циљ овог излета био је да се још више зближимо и створимо нове успомене.

Јелисаветија Сџанковић, III₂
Софија Рајиковић, III₂



Да зелено постане зеленије

Ученици одељења III₃ наше школе, заједно са одељењским старешином Драшком Шарчевићем, 6. октобра 2023. учествовали су у програму Заштите животне средине који организује Центар за стручно усавршавање Чачак. Центар својим деловањем мотивише децу и младе да малим променама свакодневних навика подстичу велике промене у очувању и заштити животне средине. У име тога, ђаци су се, у склопу предмета Образовање за одрживи развој, окупили у Овчар Бањи и заједничким снагама покупили неодговорно бачено смеће. У акцији су учествовали и запослени у Оперативној мобилној мрежи „Yettel“ из Београда, који су били одушевљени уделом гимназијалаца у програму. Сви заједно, за свега неколико сати, очистили смо делове Овчар Бање, од ресторана „Дом“, Природњачког музеја, Планинарског дома, моста и пруге, све до корита реке.

Ово је друга година заредом како се чачански гимназијалци боре да очувају своју околину и укажу на њену важност. Поред Центра за стручно усавршавање, на челу са директорком Тањом Аџимовић, подршку ђацима дао је и Јавни комунални савез, пруживши материјал неопходан за успешан рад.

Ђаци су заварили и мало даље, тј. обишли су Хидроелектрану „Овчар Бања“, која је започела са радом још 1954. године и од тада непрекидно ради са просечном годишњом производњом

од 60 милиона kWh електричне енергије. Као одељењу природно-математичког смера систем рада електране био нам је изузетно интересантан, а за неке је ово интересна зона у којој планирају да се уско стручно развијају у будућности.

Марија Бошковић, III₃



Шума блиста, шума пева!



Прекомерно крчење шума и уништавање младих стабала навело је ученике трећег разреда наше школе да 7. новембра 2023. крену у акцију пошумљавања у Горњу Горевницу. Одељења III₁ и III₃, заједно са разредним старешинама Зорицом Новковић и Драшком Шарчевићем, имала су прилику да посаде шест стотина садница и тиме украсе гоleti Горње Горевнице дичним боровима. С обзиром да се већина нас са овим сусрела први пут, чланови Шумске управе Чачак несебично су са нама поделили своје искуство, показали нам како се исправно копају рупе и убацују саднице. Они су до сада успевали да посаде и до пет хиљада нових садница годишње, а резултати су и те како видљиви. Врло брзо смо се извештили у коришћењу будака и ашова и тиме развили нове вештине, које многи од нас никада до сада нису имали прилику да развију. Овим путем захваљујемо Шумској управи Чачак, Регионалном центру за стручно усавршавање Чачак, као и ЈКП „Градско зеленило“ Чачак на пруженој материјалној помоћи и указа-

ној прилици младим људима да увиде племенити циљ пошумљавања и учине своју околину здравијом. Шуме су драгоцене за животну околину и квалитет ваздуха. Нажалост, данас је пошумљавање у оквиру школских активности скоро у потпуности изумрло. Поводом тога, ми смо начинили мали, али важан корак за развој идеје о заједничкој бризи о природи. Драго нам је што смо бар у некој мери успели да истакнемо значај пошумљавања и проведемо слободно време заједно, на свежем ваздуху. Надамо се да ће кроз неколико година Горњом Горевницом блистати сјај и ори-ти се „песма“ свих шест стотина наших борова!

Дуња Вижлина, III₃



Прича о нашем другарству има диван почетак



Тог првог дана у школи свима нам је било помало необично. Ретки међу нама међусобно су се познавали из основне школе, гледали смо се као да смо са различитих континената.

Слични смо јер смо вршњаци, а опет се у том „мравињаку“ свако по нечему разликовао, имао нешто своје. Нисмо знали ни имена једни другима, нити ко смо ни какви смо. Зато је разредна предложила да једну суботу проведемо заједно у шетњи по граду и околини.

Дан, скоро пролећни, био је као поручен. Од школе смо се лаганом шетњом упутили ка Спомен-парку на периферији града. У очеку ћутљиви и опрезни, убрзо смо били насмејани и весели, спремни на шалу и авантуру. Истраживали смо непознате стазе и откривали скривене лепоте. Заплуснула нас је рана јесен таласима боја, мириса и звукова. Изнад

нас било је ведро небо, на коме се откљупало и расклапало јато птица. Око нас, на ливади, нашао се понеки цвет између увеле траве, сагорелих врхова. Понегде се још могло угледати зеленило детелине, као весела оаза коју није дотакла рука јесени.

Завршио се дан када сам се у почетку осећала као птица у туђем јату. Чини ми се да прича о нашем другарству има диван почетак.

Рујица Тогоровић, I1



Игра знања

Игра знања је засигурно најзанимљивије такмичење у којем сам имала прилику да учествујем. Својствена нашој школи, ова игра је сасвим другачија од стандардних такмичења на која смо као ученици навикли. Иако сад хвалим Игру знања и учешће у њој ми представља незаборавно искуство, била је жива мука натерати ме да се пријавим. Још неки ученици били су сличног става, скептични према непознатом и помало уплашени. Како да се припремимо за такво нешто? Како сад спремити толико предмета одједном? Тест је иначе стрес и врста невоље. Међутим, мислим да је већина ученика размишљала другачије и просто се пријавила ради забаве, што и јесте права ствар када је у питању обична игра где је свима дозвољено да учествују. Прво су дошле квалификације у виду свеобухватног писаног теста. Ређала су се питања из језика, наука, уметности, свега што се у школи изучава. Тест те дужине или сличне садржине до сада нисам радила. Промена је пријала, у исто време чинећи забаву и изазов. Након квалификација, по седам најбољих ученика из сваког разреда пласирало се у финале.

Ту наступа права забава. Времена је мало, градива много, а пред вама је пуна учioniца професора и ученика. Још их све познајете. Као учесници, извлачили смо по једно питање из сваког предмета који је заступљен, а онда је уследило време за размишљање. Тада сам и схватила да није требало да бринем нити да имам трему. Не постоји други начин да се за Игру знања припремите, осим редовног учења. Одговоре смо давали наглас, осећајући се као учесници неког популарног телевизијског квиза. Било је крајње узбудљиво искористити сва стечена знања у циљу да дамо што боље

одговоре, уз мало среће и присећања. Све у свему, проверили смо своје знање, оправдали се пред професорима, а забавили другаре који су чинили публику. На крају су дошле и вредне награде које је обезбедила школа. Била је то лепа потврда да се знање исплати и да га треба ценити. У Игри знања планирам да учествујем и ове године, а саветујем и свим другим ученицима да учине исто. То је, пре свега, једна забавна игра за оне који имају знања.

Нина Николија Тимоџијевић, IV1



Отворено са гинекологом о...

(Интерактивно предавање др Јелене Симовић са ученицима наше школе)



Клуб младих истраживача „Гимназијалац“

Клуб младих истраживача и ове школске године бави се актуелним темама из сфере биологије и сродних области.

У данашње време тема репродуктивног здравља све је важнија. Као једна од оних шкакљивих, табу-тема, често се заобилази, па много тога остаје пређутано. У мору правих митова и легенди који круже како по интернету, тако и од уста до уста, треба се снаћи и одабрати праве. Све нам је доступно, а тако мало заправо знамо. Младим људима су потребне проверене информације од стручних лица, као што је управо наша гошћа – др Јелена Симовић, специјалиста гинекологије са акушерством.

Са њом смо разговарали више него отворено. Анонимна питања ученика унапред су постављена, а професорка Оливера Јечменица прикупила их је у њиховој изворној форми. Докторка се адекватно припремила да на њих одговори.

Једна од највећих учионица у школи била је препуна ђака и сви су слушали с пажњом и великим интересовањем. Није лако овакве теме изложити на начин који деци, младим људима, одговара и не чини им непријатност, али докторка је у томе успела.

Били смо изненађени неким од питања. Ту смо управо и увидели значај овог предавања, односно разговора са гинекологом. Докторка је без осуде или било какве задршке говорила о свему што нас је занимало.

Пре свега, поставља се питање *Када је љубавно време за долазак на први гинеколошки преглед*, на шта нам је докторка одговорила да је пожељно то учинити након шеснаесте године, а нарочито након првог сексуалног односа.

Једно од питања које мучи многе девојке је управо *Шта је узрок нередовних менструалних циклуса*. Најважније је знати да повремени нередовни циклуси нису разлог за бригу пошто су најчешће последица неуравнотежене функције јајника. Ово стање је најчешће резултат хормонских варијација до којих могу

довести стрес, губитак телесне тежине, употребе контрацептивних пилула и слично. Треба нагласити да је у пубертету нормално и очекивано имати нередовне циклусе.

Велики број питања тиче се *малолетничке трудноће*. Она је опасна по девојке које углавном нису психички, а ни физички спремне да је изнесу. Таква трудноћа изазива многе ризике по здравље.

Покренуто је и питање *хормонске контрацепције*.

Хормонска контрацепција је метода спречавања трудноће помоћу хормонских супстанци, обично у облику пилула, фластера или инјекција. Она регулише менструални циклус и спречава овулацију. Ова метода захтева редовно узимање или примену хормона како би била ефикасна. Докторка је истакла предност коришћења презерватива током односа и одговорног приступа свом репродуктивном здрављу.

Добар део питања тицао се и *абортуса*, медицинског поступка прекида трудноће. У зависности од гестацијске старости и здравственог стања, абортус може бити изведен помоћу лекова или хируршки, односно процедуром уклањања ткива из материце. Увек је

боље спречити да дође до нежељене трудноће, а абортус никад није добар начин за планирање породице.

Ученици су показали интересовање и за *ХПВ вакцину*, с обзиром на то да је прошле године вршена њена промоција и бесплатна вакцинација. Др Симовић нам је говорила о њеним предностима и изјавила да лично јесте за вакцину, али да не постоји једногласно мишљење међу њеним колегама.

Један број питања био је посвећен полицистичним јајницима, са којима се данас сусреће велики број девојака. Присуство циста на јајницима може узроковати неравнотежу хормона у организму, што може изазвати нередовне менструалне циклусе, повећану производњу мушких хормона и проблеме са плодношћу. Лечење се често базира на регулисању хормона, употреби контрацептивних пилула и промени животних навика.

Многе недоумице су решене и расветљене након овог предавања на којем је истакнута важност репродуктивног здравља. Ученици су схватили да је врло важно потражити помоћ стручних лица, лекара, у случају било какве промене у функционисању репродуктивних органа.

Јована Секулић, IVз
Нина Николија Тимошјевић, IVз



Mens sana in corpore sano

Најбољи спортски резултати у школској 2022/2023. години

Међуокружно првенство средњих школа у атлетици одржано је 18. маја 2023. године у Крагујевцу. Наши ученици наступили су само у појединачној конкуренцији и остварили следеће резултате:

- у дисциплини трчање на 100м Марко Милановић IV₉ освојио је четврто место;
- у дисциплини бацање кугле Ђурђа Недељковић IV₈ освојила је четврто место;

- у дисциплини скок удаљ Симона Јовановић IV₁₀ освојила је четврто место.

Екипе Гимназије на такмичењу је водила Ивана Дикић, професор.



Олимпијско у атлетици, 2023.

Државно првенство у баскету 3x3 одржано је 15. марта 2023. године на Сребрном језеру. Гимназија је у оквиру групне фазе такмичења доживела поразе од екипа Пожаревачке гимназије и Медицинске школе из Новог Сада, а победила је екипу Медицинске школе Крушевац. Захваљујући кругу од три екипе, као и највећем броју постигнутих



Баскет 3x3 републичко 2023

поена, наша екипа нашла се у полуфиналу. У најбољој партији коју је одиграла на целом првенству, Гимназија је убедљиво победила фаворита првенства, екипу ЕЦШ „Боса Милићевић“ из Суботице (државног првака у кошарци) и заслужено се пласирала у финале такмичења. У финалној утакмици, иако силно мотивисани, наши момци су поражени од екипе XIII београдске гимназије, па су у укупном пласману освојили феноменално друго место. Успех је већи утолико што су наши момци били убедљиво најмлађи такмичари на првенству. За нашу школу наступили су: Јаков Симовић III₄ (капитен), Јаков Татић III₈, Матија Медић II₁ и Павле Николић III₂. Вођа екипе био је Зоран Стефановић, професор.

Републичко првенство у кошарци за омладинце одржано је 8. и 9. марта 2023. године на Сребрном језеру. Са једном победом и два пораза наши кошаркаши заузели су треће место у групи, па су сходно пропозицијама такмичења играли за пласман за 5/6 место. Победом над екипом Техничке школе Пирот наши кошаркаши су у укупном пласману заузели пето место у Србији. Наша екипа била је најмлађа на првенству, тако да су пред овим момцима сигурно бољи резултати у наредним годинама. За нашу школу наступили су: Владимир Дошеновић IV₁ (капитен), Раде Милићевић IV₁, Матија Ђојбашић IV₄, Јаков Симовић II₄, Јаков Татић II₈, Растко Обрадовић II₉, Стефан Мирковић II₅, Богдан Зекавица I₅, Вукашин Зекавица I₅, Павле Николић II₂, Данило Радивојевић III₄ и Матија Медић I₁. Вођа екипе био је Зоран Стефановић, професор.

Окружно првенство у одбојци одржано је 2. марта 2023. године у Горњем Милановцу. Омладинци Гимназије су у финалу поражени од домаћина такмичења и тако освојили друго место. За нашу школу наступили су: Матија Ђојбашић IV₄, Бранимир Ђурчић II₄, Филип Савић I₁₀, Павле Макљеновић II₂, Ђорђе Сретеновић II₇, Ђорђе Мијаиловић II₃, Урош Поповић II₃, Вељко Попадић II₃, Василије Матовић IV₉, Вук Мирковић IV₉ и Огњен Шћекић IV₁₀. Вођа екипе био је Александар Бјелић, професор.



Окружно првенство у одбојци 2023.

Спортисти генерације 2022/2023. године

Према Правилнику о бодовању спортских резултата ученика Гимназије, који је усвојен на седници Школског одбора, Актив професора физичког васпитања Гимназије, сабирањем спортских резултата остварених у претходне четири године, направио је ранг-листу најуспешнијих спортиста Гимназије. За најуспешније спортисте генерације 2022/2023. године проглашени су Јана Јовановић IV₇ (прво место), Мина Вучковић IV₉ (друго место) и Владимир Дошеновић IV₁ (треће место).

Зоран Стефановић,
професор физичког васпитања



Илустрација: Немања Божић, IV5

Што год ткаш, везуј конце за небо

Упркос чињеници да је главно обељежје савременог начина живота брзина која нам се намеће као вредност и услов за успех, дубоко верујем да су време и љубав које уложимо у нешто што нас испуњава оно што чини наш живот богатијим и смисленијим. Тешко је речима описати задовољство које настаје у сваком креативном човеку када својим рукама створи нешто лепо и корисно. Прави пример за то су ручни радови које, нажалост, све чешће везујемо за нека далека времена и полако их заборављамо.

Још као мала сам, захваљујући својој баки, научила чему служе игла и конач и дивила се столњацима и миљеима које је током бројних непреспаваних ноћи исхеклала њена мајка, а моја прабака Радојка. Све те шаре и украси постали су ми тако блиски, као да сам већ тада била свесна да тај дар постоји и у мојим рукама и да не смем да га заборавим.

Када сам пред крај претходне школске године од професорке музичког Мирјане Јаневске сазнала да ће се за вре-

ме летњег распуста, у нашем Народном музеју, одржавати ткачка радионица, нисам имала никакву дилему. Полазника није било много, па је наша учитељица Биља, како смо звали наставницу, могла свакоме потпуно да се посвети. Радили смо на стоним разбојима који нису много велики. Кренули смо од самих основа, тј. од оснивања разбоја које је по мом



мишљењу доста сложеније од самог ткања и врло је важно да се уради прецизно. Потребно је много пажње и труда, али све се на крају исплати радошћу коју изазива поглед на шарено платно скинуто са разбоја. Схватила сам колико је важно бити стрпљив, опустити се, не журити, унети целог себе са свим својим мислима, бригама и осећањима у те нити које се преплићу и стварају невидљиву, али чврсту везу између неба и земље, између нас и наших предака. Уживајући у игри боја и облика, заборављала сам на време које пролази и није ми жао, јер сам стекла драгоцену искуство и успомене које ћу дуго памтити.

Ми не можемо знати шта живот са собом носи и какав план Господ има за нас, али у једно сам сигурна – где год да смо и шта год радили, ако носимо у себи своје наслеђе, своју традицију, веру, оно што нам је остало од наших предака и што нас везује са самим небом, никада нећемо бити сами. Наћи ћемо свој пут.

Милица Марић, IIIз

Наполеон

Наполеон Бонапарта (Louis Napoléon Bonaparte) убедљиво је најзначајнија личност свога доба. Рођен је на Корзици 15. августа 1769. године. Најпре је био генерал, касније први конзул Француске републике, да би, да ли симболично или иронично, 1804. прогласио себе за цара Француске. Његово проглашење за цара потресло је многе, а међу њима и чувеног композитора Бетовена, који је преименовао до тада по Наполеону названу трећу симфонију у „Ероику“. Његова прва жена била је Жозефина де Боарне, а касније



Марија Лујза. Ипак, целог живота остао је привржен Жозефини. У току свог живота учествовао је у осамдесет једној бици. Умро је у изгнанству, на острву Света Хелена, 5. маја 1821, у 51. години живота. Последње речи су му биле: „Син, глава, армија“. Данас његови остаци почивају у Палати инвалида у Паризу (Hôtel des Invalides), у саркофагу који се састоји од пет ковчега смештених један у други.

Наполеон (2023) је акциони филм Ридлија Скота који говори о успону и паду славног француског генерала, његовом постепеном успињању до врха, компликованог емотивној природи и бројним биткама које је водио. Радња је динамична, ликови разрађени, а сценографија запањујућа. Главну улогу тумачи Хоакин Финикс, а улогу Наполеонове вољене Жозефине Ванеса Кирби. Поред уметничких слобода на које свако уметничко дело има право, филм веродостојно приказује Наполеонов живот. Сцене неретко одузимају

дах и успевају да публици дочарају бројне аспекте Наполеоновог времена. Радња прати деценију и по француске историје и приказује сцене Француске буржоаске револуције, Наполеоновог крунисања за цара, похода на Русију, изгнанства на Елбу и мноштво других. Ти, као и бројни други, разлози заслужни су за то што је овај филм препорука многих који су имали прилику да га погледају.

Михаило Вукићевић, IIIз



Места која нам недостају

Мариана Аничих и Тимофеј Горин су ученици првог разреда Гимназије. У Чачак су се преселили из Москве 2022. године. Ово је Москва која њима недостаје.

Москва-сити је група небодера у центру града. У њему су смештени бизнис центри, станова, неке државне организације. Они најлепше изгледају ноћу и сваки од њих је друкчијег облика. Највиши небодер висок је 374 метра.



Воробјове горе и Московски Универзитет „М.В. Ломоносов“



Парк „Зарјадје“ је једно од најпознатијих места у Москви. Врло је популаран међу туристима . Налази се поред Црвеног трга и захвата површину од скоро 78 000 квадратних метара. Пошто се налази у центру града, одатле се могу видети и најважније грађевине Москве.



Још једно предивно место у Москви су „Воробјове горе“ где се налази зграда Универзитета. То је највиша тачка престонице. Воробјове горе су шумом обраста брдашца која почињу од Универзитета Ломоносов и спуштају се ка реци Москви. Данас је заштићени резерват природе. Са овог места отвара се сјајни поглед на град.



Волонтирање као хоби

Арбат

Арбат је најстарија улица Москве. Почиње од Кремља. Садржи класичну архитектуру Москве 18. и 19. века. Преживела је пожар који је захватио Москву у време рата против Наполеона Бонапарте 1812. године.

Арбат чува успомене на бројне уметнике из различитих епоха. Данас у овој улици наступају и млади неафирмисани певачи.



Улица Арбат



Зид Виктора Цоја, познатој рок музичара и песника



Музеј-стајан Александра Сергејевича Пушкина

„На дар смо добили, на дар и дајемо“, мисао је која ми стоји урезана у памћење још од једног предавања на ту тему. Мада нисам религиозан човек, она ме сваки пут када је се сетим, наведе на размишљање шта заправо значи.

Сви смо ми рођени са неким талентима и многе смо ствари добили од Бога. Без обзира на то, никада не треба да сметнемо са ума да има и оних који нису тако срећни. Порив је људскости да те своје дарове поделимо баш са њима, којима су заиста потребни. Размишљајући о томе, одлучио сам да искористим своје способности и знање да бих на неки начин допринео добробити других. Волонтирање је тако постало мој хоби.

Тражећи прилику да започнем, приметио сам да многи моји вршњаци такође волонтирају, али углавном у нашој средини. Пошто сам желео да проширим своје видике, стекнем нове вештине и упознам нове људе, одлучио сам се за међународне организације.

Данима сам истраживао разне могућности, али није било лако пронаћи одговарајућу. Када сам наишао на организацију „Heart's Calling“, оно што ме је привукло је летње волонтерско искуство на различитим позицијама, где сам могао да применим своје знање страних језика, али и из других предмета. Веома брзо започео сам са писањем блогова за

њих, уређивањем едукативних садржаја за децу у сиротиштима и помагању у изради њиховог званичног сајта. После првог заједничког пројекта био сам одушевљен овом врстом рада.

Недуго потом, док сам пратио предавања у оквиру студентског покрета „YUCAI Yale“, упознао сам Шона Харгоуа, студента са Јејл универзитета. Видевши моју жељу за даљим усавршавањем, усмерио ме је ка својој пријатељици Ђејди Алејн, која ради у организацији под окриљем малопре наведеног универзитета, „Make Deaths Count“. Упознавши се са њом и пројектом који развијају, осетио сам огромну жељу за учешћем.

Брзо сам попунио пријаву, прошао интервју и почео са радом. Недеље су пролазиле, а ја сам непрестано упознавао нове људе, учио како функционише једна непрофитна организација, као и много других ствари.

Време је летело и летњи распуст се завршио. Није било помена о прекидању, па сам наставио да сарађујем са њима, што још увек радим.

Волонтирање је за мене више од хобија. Оно је начин да искористим своје таленте и знање, да помогнем другима, научим нове ствари, упознам нове људе и допринесем бољем свету. То је начин да дам себе на дар, да оставим неки траг.

Павле Ђуракић, IIIз



Провери своје знање из историје

1. Први сачувани мировни уговор настао је после битке између Египћана и Хетита. Која је то битка?

- а) битка код Мемфиса
- б) битка код Хатуше
- в) битка код Кадеша
- г) битка код Абукира

2. У Трећем крсташком рату учествовао је владар по коме је названа војна операција у Другом светском рату. О којој личности је реч?

3. Ко је ослободио Јевреје из вавилонског ропства?

- а) Соломон
- б) Мојсије
- в) Набукодоносор
- г) Кир Велики

4. Колико је било Пунских ратова?

- а) 2
- б) 3
- в) 4
- г) 5

5. Која грађевина је припадала светским чудима старог века?

- а) Колос са Родоса
- б) Александријска библиотека
- в) Соломонов храм
- г) Кинески зид



Илустрација: Александар Селевковић, IVS

6. Која је последња српска династија?

7. Која битка не припада Првом светском рату?

- а) Церска битка
- б) Кумановска битка
- г) битка код Јитланда
- д) битка код Мазурских језера

8. Који израз користимо када хоћемо да кажемо да је неко доживео велико понижење?

- а) Ставио је руку у ватру
- б) Остварио је Пирову победу
- в) Отишао је у Каносу
- г) Зар и ти, сине Бруте?

9. Ког датума је бачена атомска бомба на Хиросиму?

- а) 3. августа 1945.
- б) 6. августа 1945.
- в) 9. августа 1945.
- г) 2. септембра 1945.

Ако имаш 8 и 9 тачних одговора – БРАВО!

Питања су припремили ученици II: Лена Чутовић, Елена Костић, Дуња Лазаревић, Алекса Дробњак, Алекса Домановић, Павле Бугарчић, Страхиња Дабић

Одговори:

1. в) Битка код Кадеша; 2. Фридрих Барбароса; 3. г) Кир Велики; 4. б) Колос са Родоса; 5. а) Мојсије; 6. Карађорђевић; 7. б) Кумановска битка; 8. в) Отишао је у Каносу; 9. б) 6. августа 1945.

Ко је ко?



Илустрација: Матија Милошевић, IVS



Илустрација: Ирена Ружић, IVS



Илустрација: Лена Костић, IIS

БИСЕРИ УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА

Професорка: Обележила сам прву формулу звездом (*), а другу формулу двома звездама (**). Која је веза између ове две формуле?

Ученик: Звездаца?

☺ ☺ ☺

Професорка историје: Децо, овде ћу да станем са лекцијом!

Ученик: Професорка, немојте, тек сам сад легао!

☺ ☺ ☺

Професор: Ти да ми ниси рекао да се у „Књизи о Јони“ ради о Јони, мене би задесила неочекивана смрт.

☺ ☺ ☺

Ученик: Професоре, је л` морам да устанем?

Професор: Не, најбоље да легнеш доле на патос ако ти то даје инспирацију!

☺ ☺ ☺

Професор: Уписаћу те у моју омиљену рубрику - напомене.

☺ ☺ ☺

Професор: Шта је јуне?

Ученик: Бик у пубертету.

☺ ☺ ☺

Професор: Наведи представнике барокне музике?

Ученик: Бенито Мусолини.

☺ ☺ ☺

Професор: Ко су мисионари?

Ученик: Људи који живе хришћанство.

☺ ☺ ☺

Професор: Исписнице се узимају код секретара од 11 до 13 часова.

☺ ☺ ☺

Професор: У ћошак! Не тај, онај до канте.

☺ ☺ ☺

CIP - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд

373.5(497.11)

ГИМНАЗИОН : лист ученика и наставника Гимназије у Чачку / главни уредник Ана Петковић
 . - 2005, бр. 1- . - Чачак : Гимназија, 2005- (Чачак : Знамограф). - 30 cm

Годишње.
 ISSN 1820-5216 = Гимназион
 COBISS.SR-ID 120282892

Професор: У овој учионици нема један молекула кисеоника.

☺ ☺ ☺

Професор: А који си ти?

Ученик: Матија Ковачевић, 14. сам.

Професор: Немојте бројеве, децо, нисмо у логору.

☺ ☺ ☺

Професор: Седи лепо, не криви се!

Ученик: Не могу, сунце ми бије у очи.

Професор: Е, па ти жмури, плашиш ме тако накривљен.

☺ ☺ ☺

Професор: Није, дете, порнограф него комедиограф!

Ученик: Па, рекао сам кореограф.

☺ ☺ ☺

Професор: Вуче, је л` теби фали калцијум, па једеш креде?

Бисери ученика - одељење IV-2

Професорка: „Јесте ли добро, да ли је све у реду?“

Ученица: „Само изгледамо лоше.“

☺ ☺ ☺

*Ученик баца авиончић од папира

Професорка: „Тако се не удвара девојчици!“

Ученик: „Мој друг није девојчица.“

☺ ☺ ☺

*Обнављамо лекцију, професорка прозове ученика.

Ученик: „Не знам, професорка.“

Професорка: „Хвала Богу што смо интелигентни, пробај логички сам да закључиш!“

Ученик: „Па сад логички не могу да Вам кажем.“

☺ ☺ ☺

Ученик: „Професорка, можемо ли да изађемо са часа раније, гладни смо?“

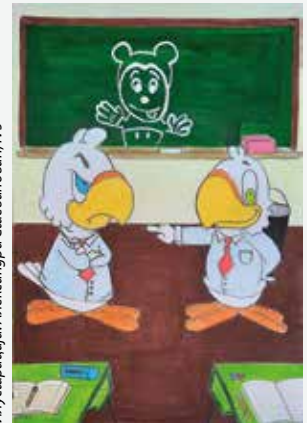
Професорка: „Не може оволико раније!“

Ученик: „Онестивићу се колико сам гладан.“

☺ ☺ ☺

Професор: „Од чега се састоји реч филозофија?“

Ученик: „Од физис и logos.“



Илустрација: Александра Салеваковић, IV5

☺ ☺ ☺

Професор предаје и набраја дивље звери у Србији: „Лисица, вук, медвед...“

Ученик: „А пантер?“

☺ ☺ ☺

Професор: „Ко више тражи светлости, буква или липа? - Па липа. Знаш ли колико има липа у овом нашем крају у Чачку?“

Ученик: „Не знам, професоре.“

Професор: „Ниси бројао?“

Ученик: „Нисам.“

Професор: „За следећи час да избројиш и да ми јавиш!“

Ученик: „Само у крају или у Чачку?“

Професор: „Само у Чачку.“

☺ ☺ ☺

Професор цитира Фридриха Ничеа и каже: „То је филозоф. Да ли вам је познат? Има једна песма „Ја босиљак садим, а мени Фридрих Ниче.“

☺ ☺ ☺

Професор: „Добио си један.“

Ученик: „Поправићу.“

Професор: „Ти то у финишу као репрезентација Србије у фудбалу.“

☺ ☺ ☺

Професорка: „Која ти је диоптрија?“

Ученик 1: „Минус два.“

Ученик 2: „Види два дана у прошлости!“

☺ ☺ ☺



Илустрација: Ана Бараћ, IV5



ГИМНАЗИОН
ЛИСТУЧНИКА И НАСТАВНИКА
ГИМНАЗИЈЕ У ЧАЧКУ
gimnazonca1@gmail.com

Осипо - мистурско весеље, Алесје фото фонк Чачак